

Sulesepad

Hugo Treffneri Gümnaasiumi almanahh

Tartu 2007

Kaane kujundus: *Ave Räkk, Merille Hommik.*

Kaane kujunduses kasutatud teose autor: *Laivi Suurväli.*

Sisu kujundus ja küljendus: *Janika Nõmmela Semjonov.*

Toimetaja: *Helgi Tering*

Almanahhis esitletud kunstiteosed on valminud *Merille Hommiku* juhendamisel, fotografeeris *Aldo Luud.*

Armas lugeja,

Sa hoiad käes Hugo Treffneri Gümnaasiumi almanahhi, millesse oleme püüdnud talletada õpilaste viimaste aastate põnevamad ja omapärasemad luuletused ning lühemad kirjatööd.

Kirjandus on valdkond, kus avalduvad inimeste iseäralikud omadused – tegelikult on meis rohkem varjul, kui esmapilgul tundub. Me kogusime treffneristide sahtlipõhjadest killukesti õpilasloomingust, et ühendada need meie kooli hinge kajastavaks teoseks.

Uhke tunne on anda välja nii pika traditsiooniga kogumikku. Koostamine oli keeruline, ent andis ainulaadse kogemuse. Nüüd on Sul võimalus iga hetk läbi „Suleseppade” tunda end osana tervikust.

Täname abi eest meie kirjanduseõpetajaid.

Ilusat lugemist!

*Kaija Jõeveer
Kadi Kusnets
Jaanika Kärner
Regina Michaelis
Marina Ninaste
Kertu Veermäe
Abiks oli õpetaja Helgi Tering*

Sisukord

Eessõna

Sander Pajusalu (Toomemäe varemmed...;Tartu ma võitsin su) 6

1. osa

Kertu Veermäe „Johannese passioon“ 13

Anonüümne, „Tänapäeva ime“ 14

Saara Sadrak (Kui sa seda praegu ei loeks) 15

Anonüümne tekst (Iga päev kohtuvad inimesed) 15

Triin Loks (käed taskus ta astus mu ette) 16

Ats „Parim päev banaanikala püüdmiseks“ 17

UQ „Täna on selline tunne“ 18

Reeli Rutens „Noored, kes otsivad ja teevad kunsti“ 18

2. osa

Kaur Riismaa (On kevad kuid) 22

Kadi Kusnets (Õõpimeduses kustub elu) 23

Kaspar Krass „Varjudemäng“ 23

Ave Taavet „Koer“ 25

Kadi Kusnets „Lõpp“ 26

Meelis Brikker (Naised on loodud...) 26

Aleksander Maasik „Leppimine“ 27

3. osa

Anni Võhma „Valge särgiga laps“ 29

Madli Rohtla „Igatsus. Kilde Karl Ristimäe päevikust“ 30

Reeli Rutens „No näed siis!“ 34

Ragne Rehkli „Vabadus“ 35

Indrek Lillemägi „Kojusõit“ 36

4. osa

Kertu Veermäe „Veel on aega“ 38

Liisi Sokman „Suur ja kollane asi“ 38

Ave Taavet „K“ 39

Kaarin Koosa „Teises ilmas“ 39

Ivo Tombak „Meeletu, meeletu, meeletu

(jumalik ja vägivaldne) maailm“ 40

Triinu Paidla, kolm väikest luuletust 43

5. osa

- Kertu Veermäe „Värvid“ 45
Pikne Kama „Nii palju tundeid triivib mööda“ 48
Marju Valge (Veel viimane kirju) 53
Marju Valge (tuul vilistab, ta läbematult;) 54
 (“kallis, kas sa kuuled?”) 55
Regina Michaelis (Segadus – lahendus) 55
Regina Michaelis (Need süümepeinad närivad mind taas) 56
 Kaur Riismaa „Allusioon“ 57
Kadi Kusnets (Võtsin täna killukese päikesesära) 57
 Kertu Veermäe „Päikesetõusul“ 58

6. osa

- Marju Valge „Mea culpa“ 61
Kadi-Triin Tammepuu „Loll“ 73
Marju Valge (X avas uniselt silmad) 80
Elo Eilonen „Saatana komöödia“ 85
Toomas Krips „Parempoolne rada“ 98

7. osa

- Vanavanemate ja vanemate lood
 Kati Tee, 103
 Enno Kirsimäe, 103
 Johann-Kristjan Varik, 104
 Merike Reiljan, 105
 Ave Ahelik, 107
 Rudolf Bichele, 108
Mariana Mentsikainen, 108
Karl Erik Piirimees, 109
 Edit Kubinyi, 111
 Kristi Sobak, 113

Maalid

116-139

Vilistlaste nimekirjad 1999-2007

140-155

2006/2007 õpetajad

158

Toetajad

160

Sander Pajusalu, 12. klass

Toomemäe varemed

katedraal täis

kultuuri

tsivilisatsiooni

üks ütles

väga inspireeriv

tema sündis

New Yorgis

very inspiring

aga mina

kes ma olen

tundnud

põrgukülma

siinsamas

olen näinud

langevat tähte

tähtvere kohal

mis mina

saan sest

varemet

tekitab külma

kive kukub

New York

on kaugel

suur õun

kapitalismis

on ka

rohkem soovust

kui siin

kõik pilvelõhkujad

tartu kultuuritus

on korraga

kõige ebaolulisem

nähtus
sest tartut ei ole
seda litsakat vanaeite
oled vaid sina.

Tartu
väike küla
mis on kunagi
olnud suur
weneri hiilgus
kultuur
veest ja vaimust
nüüd söödab
ta mulle
lõputult
mandunud
kultuuritegelasi
kes tuletavad
mulle meelde
mu enda
tulevikku
kuid veel
ei ole hilja
ma tean
kuidas võita
tartut
Tartu
ma võitsin su
viimaks ometi
enne kui oli hilja
oled võidetud

enam ma ei
pea sinuga duelli
su mandumine
oli nõrk
sest see purustati
ühe kohtumisega
tartus tänavanurgal
üks tüdruk
ja mina
tartu me ümber
mõistmine
et kõik mis mul on
on tartus
kogu maailm
ta ümber kiirgab
oma eksistentsi
minuni
tartu
tegelikult mina
ei võitnud sind
su tüdrukute ilu
põrmustas su enda

.....

I osa

*lennuk viib ka kõige
patusema inimese taevasse*

Väga isiklik arvustus õpilaselt õpetajale

“Johannese passioon”

Mehed, tekstid ja mäng ühes osas -
Rakvere teatri külalisetendus Tartus Sadamateatris
19. veebruaril aastal 2007.

Juhan Liiv

Mu luule, sina oled
kui haige tiivaga lind,
kel kull ära kiskunud tiiva
ja kellel haige ka rind.

Kui haavatud kotkas oled,
kes tõusis pilve pool',
ja kui ta üles tõusis,
siis oskas küti nool.

Küll oli su lend ilus,
lend ilus pilve pool',
lend läbi päikesevalge,
vaba kui õhuvool!

Siis tõusid sa pilve alla
ja vaatasid ümber säääl
ja otsisid kõrgema männi
ja istusid tema pääl!

Nüüd oigad haledalt üksi
all pimedas tihnikus
ja vaatad haledalt üles,
kus lendab su igatsus!

Pärast surma ma saan oma laeva,
mille tulesid ise ei näe.
Enne seda, mu kallis, sain taeva
ja õitseva maa sinu käest.

Kõike näen:
kuidas valmivad viljad, -
ilm on rõõmus ja imelik.
Ja ahastab süda – jäin hiljaks,
meie tee pole kuigi pikk.

Lollilt elasin. Aastaid jääb väheseks.
Minu armas, mu naine, mu roos,
Sinult ühte vaid palun: et läheks
meie tee minu lõpuni koos.
Sina oled mu taevasina,
selles sinas tiirutav kull,
roosavarbune, nösunina,
üsna tark – ja vaid veidike hull.

Pärast surma ma laeva ei vaja.
Olles elus, ma palun Su käest:
Ära iial mind minema aja,
Minu viimaseks laevaks jää.

Mis on see luuletaja luule?

See on: kui mõtled elule
ja millelegi muule.

Mis on see inimese osa
siin laias ilmas?
End mitte ära magada.
Pea seda silmas.

Äkki ei peakski midagi ütlema. Vahel on tunne, et sõnad rikuvad kõik ära. Aga mitte sõnad, mida kasutatakse luules - luule on igavene ja sügavamõtteline. Luule ei näe vaeva, et kirjeldada, see lihtsalt tuleb ja on kõigest üle.

Ma ei osanud midagi oodata - peale Üllar Saaremäe, kes paraku seekord näidendist osa ei võtnud, aga see-eest oli lavastus puha tema käte- ja hingetöö. Selles oli aga midagi väga häirivat. Kaunid olid elektripostid, mis löid kujutelma üksikust ja tormisest ööst põllul, kus vaene Juhan Liiv seikles ja ei mõistnud enam, mis on reaalsus. Mis mulle aga ei meeldinud, oli heli. See tundus kohatu ja robotilik ning ma ei suutnud seda kauni luulega seostada. Õnneks oli luule sellest üle. Kõige rohkem valmistas ebameeldivust ringikarglev naisterahvas (Anneli Rahkema), kes Juhanitele naeratas ja viina kallas. Ükskõik kui sümbolne ta ka seal laval ei olnud, häiris mind ta naermine, mis tundus üleolev.

Aga Juhan Liiv (Toomas Suuman) oli ära eksinud. Juhan Smuul (Urmas Lennuk) oli tal külas ja Viiding (Erik Ruus) käis otsimas midagi, millega oma hinge passiooni seletada. Püha Vaim - Juhan Liiv, Jumal - Juhan Viiding, Poeg - Juhan Smuul. Uskumatu, kuidas nad üksteist täiendasid

Istusin esimesse ritta, et tunda end võimalikult näidendis osalevana. Luule on alati minu jaoks olnud midagi tohutult erilist ja suurest armastusest ja austusest selle vastu ei tahtnud ma seda läbi teiste vaadata. Kaunid sõnad panevad mind nutma, ka naeratama ja kõike seda puhtast siirusest. Nähes Erik Ruusi silmi, kui ta seisis mu ees ja vaatas kaugele eemale, läks mu süda härdaks. Ta silmades oli vett ja kurbust. Ka teiste näitlejate töö oli suurepärane. Kui naine tõi lauale viina kõrvale söömiseks kala, läks Juhan Liivi nägu särama. Ja keda ta mulle meenutas? Väikest last, kes oma tagasihoidlikkusega ei suuda väljendada oma rõõmu, nähes enda kätel kingitud kompekki. Ja see laps ei saa seda endale ise lubada. Juhan Smuul oli täiuslik nõukogude aja luuletaja - veidi hirmul, ent lausus geniaalseid ridu

Näidendit vaadates mõtlesin, et see on kummaline, kuidas ma ei suuda end talitseda. Siis aga jõudis mulle kohale - olen luulehing, ma olen tundeinimene. Raske on end distsiplineerida, kui tahan end vabaks lasta kõikidest ahelatest. Noil meestel see õnnestus - enese vabakslaskmine. Meeskunstnik võib seda teha, ta on geenius. Ta võib juua viina ja olla natukene hull. Aga mis mulje jääb minust, kui ma ei suru iga hetk alla seda, et olen natukene hull? Minult palutakse ju olla tavaline, aga see väsitab.

Juhan Viiding oli mu lemmik. Ta meenutas mulle kangesti kedagi, kuid mulle ei tulnud meelde – keda. Tema sõnad sulandusid minusse ja pean veelkord kordama – ma ei unusta iial neid silmi, mis viisid publiku lähemale ühele kolmandikule Johannestest.

Juhan Liiv tekitas ängi. Aga mitte nii sügavat, pigem jahmatavat. Ta tundus mulle näidendis tugevam, kui ma olen arvanud, et ta oli. Ta karjus ja jooksis ja kui ta kõneles sellest, kuidas lumehelbeke langeb, tegi ta seda tuliselt. See üllatas, aga ei olnud kõhe.

Juhan Smuul – mida ma oskan öelda? Ta jäi kõige kaugemaks, ent samas tema luuletus oma väikesest õest ja tema liivastest käekestest tekitas väga sooja tunde.

See üks vaatus oli liiga lühike mu jaoks, aga ehk ongi hea, et lõppes enne, kui oleks end ammendanud (hetkel tundub see võimatu). Rakvere Teater on mulle alati meeldinud – olen terve oma elu olnud selle linnaga tugevasti seotud ja tean, et sealsed näitlejad on tasemel. Nad kohe teevad südame soojaks. Nüüd ma istun kodus, tuled põlevad ja selg on valus – kõik on jälle reaalne. Aga mitte täiesti.

Anonüümne

Tänapäeva ime

Su tekst ei tule südamest,
Su tekst tuleb peast.
Tal pole sisu, sügavust,
Ta tuleb nii kuis peab.

Teatud normidele vastab
mu kalgistund hing.
Hakkan endalegi vasta,
See on edukuse hind.

On süda auk nii pime,
Valu võõrastades tajud.
See on tänapäeva ime –
Hingedeta aju.

Kui sa seda praegu ei loeks, kas see tekst oleks üldse olemas? Kui inimene koosneks ainult iseendast, kui ta suudaks moodustada terviku ainult iseendaga, kas siis oleksime üldse olemas? Võib olla on mu mõtteviisi liiga konkreetne ja võib olla ma ei suuda lahti lasta, aga kui me oleme ükski, siis meid pole olemas.

Kellega oleks parem koos olla terviku moodustamiseks? Kui mehed on tähtsamad ja nende ümber keerleb maailm ning naised on mõeldud kodus olema, kas siis üldse on mõtet? Kas ma ÜLDSE KUNAGI peaksin selliseid mõtteid mõtlema? Kui terviku moodustavad mees-mees, siis ma tahaks nutta. Kui terviku moodustavad naine-naine, siis ma nutaks ka. Ainuke hea variant oleks mees-naine. Mõlemad oleksid arvestatavad ja võrdsed. Maailma Sümbioos.

Kes on sõber? Sõber ei ole inimene, keda peab tingimata usaldama. Ma ei usalda kõiki oma sõpru. Sõber ei ole inimene, kes peab tingimata aru saama. Kui keegi ei saa aru, ei tähenda veel, et sõpru pole. Sõber ei ole inimene, keda peab pidevalt nägema. Kui tihti näen ma oma parimat sõpra? Sõber ei ole inimene, kellele peab kõike rääkima. Sõber ei ole ka tuttav. Piirid on rasked ja natuke mõttetud.

"Ma mõtlen, järelikult olen olemas" ei kehti enam. Kehtib vaid: "Ma loen, järelikult on kirjanik olemas."

Anonüümne

Iga päev kohtuvad inimesed, kes enam kunagi lahku ei lähe. Iga päev jääb keegi mees kauni naise juures seisma ja ütleb näiteks: "Tere, minu nimi on Paul, mis sinu nimi on?" Iga päev suudleb keegi esimest korda. Iga päev leiab keegi enda jaoks tõelise armastuse. Mul on hea meel, et maailm on nii suur ja ma saan neid lauseid ütelda. See annab nii palju lootust. Kui ma ka täna elada ei taha, siis on mul veel homme. Ja ülehomme. Ja kogu tulevik. Ja kogu maailm. Mul on juhus. Mul on õnn.

Ma ei ole kohanud ühtegi inimest, kellega tahaks tervel elu koos olla. Iseasi on see, kas on üldse mõtet kogu elu ühe ja sama inimesega veeta. Äkki ma ei leiagi teda? Selliseid asju juhtub ka. Loota võib alati, ma olen loll ja see on mu ainuke lohutus. Pealegi ei tunne ma enamikku inimestest, keda ma kohanud olen. Ma ei pruugi üldse aru saada.

Venemaa, Prantsusmaa, Jaapan, Brasiilia, Ameerika Ühendriigid, Norra, Lõuna-Aafrika Vabariik, Itaalia, India ja Rootsi. Mul on veel terve elu ees.

Elada terve suve üksinda raamatute, looduse, loomade ja paari inimesega- mida veel tahta? Ka muusikat on. Ka sporti on. See oleks ideaalne elu, KUI vaid inimesed oleksid nõus minuga kõige üle arutama.

Kusagil lahtise aknaga toas mängib üks poiss klaverit, lugu on aeglane ja kurvavõitu, ehk midagi Erik Satie`lt. Tuul puhub, muidu on vaikne. Lahtise akna taga laulavad, säutsuvad õhtused varblased. Ta on üksinda. Mõtted ei püsi lool, kuigi ta mängib lausa suurepäraselt. Ta mõtleb maailmast ja inimestest, ta mõtleb armastusest ja imedest. Poiss loodab, ta nii loodab, et juba homme ta kohtab kedagi, kellest saaks ühe hetkega aru, et just temaga saab igavesti rääkida. Üle sinakasroosa õhtutaeva lendavad kajakad ja homme peab minema kooli. Ei pea, aga kodus passides on tõenäosus kellegi leidmiseks väiksem. "Mul oleks vaja kedagi, kes ei tunne mitte kedagi peale iseenda."

Ma olen täiesti kindel, et ta on olemas. Juhus pole vaid veel oma tööd jõudnud teha.

Triin Loks, 12. klass

Käed taskus
ta astus
mu ette.
Seisis mu ees,
see mees,
käed taskus.
Tahtsin,
et võtaks välja
ta käed
oma taskuist.
Kuid juba nägin -
ta läeb
taskutes käed.
Käis minust läbi
vaid jälestusevärin.

Ja kui ma teda
kord veel nägin,
olid taskuis
mu mõlemad käed.

I osa

17

Anti Parve, vilistlane 2006

parim päev banaanikala püüdmiseks. salinger

no ei. ma ei näe selles mittemingisugust mõtet. mida sa püüad? siin pole ju. sa lased tal tulla randa, vahtida seal, ja olla hetkeks heas tujus ja hetkeks kuubis halvas ja...nagu mis mõttes? see pole...see pole.

olgu. sõda, veri, ajud, surm, veri, haudakorisevad sõbrad, tapmine, veri – paha tuju muidugi. depression võib iga hetkel paiskuda kehast ja soontest, rebides kaasa sisikonna ja selgroolülid kaasa arvatud. see on raske, ma tean, et ma seda ei mõista. aga salinger, nagu mis mõttes, sir? kirjuta palun.

ja tüdruk ja naine. on, ei tee midagi, meigivad ja on. tuleb kolmas, teda ka põhimõtteliselt pole. vahib karvaseid valgeid jalgu. peabki vihaseks saama, muidu ei ole õige. kõik talluvad tasakesi närvilõpmetel: tüdruk ja naine ja naine. kõrvalkujud, põhimõtteliselt. nad ei taha halba, nad lihtsalt ei tea, et ta nii kergesti kodi kardab. sellest sain aru: keegi ei näe sisse. kahju, et sa seda võimalust mullegi ei andnud, sir. võta päikest või veritse. mõtle millestki. tee! aga ei. ja pole. mis mõttes, *sir*? sõjas veidi päevitamas veidi suitsiidi veidi ja lapsele ka rõõmu teha ei osanud. masendav. kõike on nii vähe. prooviks midagi sügavuti, eh, *sir*? proovi, *catcher in the rye*'s ju suutsid.

kõige rohkem, salinger, *sir*, sööbis mällu telefonitoru lakkuv blondiin, *sir*. kas pole mitte kahju? kuhu jäi peategelane (see, kes oli rannas ja vees ja liftis ja tappis end ära)? ma ei näinud teda. ta ei rääkinud, ta ei mõelnud, ta ei liikunud. ehk tahtsid teda näidata elava laibana, *sir*, kuid kas poleks siis võinud laiba mõtteist kirjutada? tema ainus tegu oli viimases lõigus. see on nagu päevalehest surmakuulutuse lugemine, *sir*. naljata. hea, et vähemalt ära lõpetasid, vastasel juhul oleks söönud ämbritäie kisselli vahukooretutti saamata. *thank you, sir*.

samas, *sir*, unusta ära. vahukooretutt ämbritäie kisselli otsas ei päästa tuju. sinu novell, *sir*, oli sitt. ära võta südamesse.

armastusega ats.

Täna on selline tunne

Olen interpreet,
kasvanud vilja lõikaja,
kirjutatud sõnade lugeja,
ammuste laulude laulja,
sillutatud tänavate koristaja,
poeetide retsiteerija,
elunäidendi näitleja,
aretatud loomade tapja,
teise sapiensi interpreet.

Minu tõde
ja sinu tõde
on teiste tõde.
Inimene –
on inimese tarbija

Reeli Rutens, 12. klass

Noored, kes otsivad ja teevad kunsti

Katlamaja kelder ja "Krabattabark"

Offried Preussleri "Krabati" ainetel.

Lavastaja, kunstnik, koreograaf Jaanika Juhanson.

Peaosades Päär Pärenson ja Tarmo Tagamets.

Teatrilabori kodulehelt on võimalik lugeda, et nende eesmärgiks on olla alternatiivne katselava erinevate kunstiliikide segamiseks, liitmiseks, korrumiseks, jagamiseks või hoopis lahutamiseks, kuidas keegi vajab. Kinnitan, et seda kõike võib just leida uuest lavastusest, mis on Eesti Kultuurkapitali 2006. aasta noortelavastuste konkursi üks võiduprojekte.

Kuna tükki mängiti ainult kuuel korral kolme päeva jooksul, ei olnud võimalik enne etendusele minekut kelleltki mingit hinnangulist

infot saada. Ajasin oma ootused kõrgele. Midagi eriti uut ja huvitavat töötas nii pealkiri kui ka katlamaja kelder. Hea on, et Internetist loetud soovitus silmas pidasin ning ennast soojalt riidesse panin. Kunst nõuab ohvreid. Hüvasti, kleit, kingad ja teatrikotike!

Kohapeal pakutud tekk ja tee olid igati vajalikud, arvestades sellega, et tegemist oli ühevaatuselise tükiga, mis kestis kaks ja pool tundi. Kas kaks ja pool tundi külmetamist ning ebamugavaid toole ongi see, mida tänapäeva inimene ühelt teatrikülastuselt ootab? Või praagitakse selle läbi välja tõelised huvilised? Inimesi igatahes oli ja mäng võis lõpuks alata.

Koreograafia oli tõepoolest tasemel! See, mida näitlejad suutsid laval tantsida, väljendada, "võidelda", asendas nii dekoratsioonid kui ka uhked kostüümid. Kui muidu on kombeks öelda, et lihtsuses peitub võlu, siis antud lavastuse puhul ma korrigeeriks seda tõdemust ning väidaks: lihtsuses peitub mõju. Kogu tähelepanu oli koondunud näitlejatele.

Aasta-aastalt tõestavad Viljandi Kultuuriakadeemia lavakunstiosakonna lõpetanud noored näitlejad, et nad on võimelised täpselt niisama palju (isegi rohkemaks) kui Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikateedri vilistlased.

Installatsioonide kasutamine teatrietenduses ei üllata enam kedagi, aga et see ennast ka õigustaks, ei ole sugugi tavaline. "Krabattabarkis" oli lisaks paljudele videoklippidele oluline osa ka muusikal. Tekkis küsimus, kas Def Räädu muusika kasutamine oli ikka vältimatu, kui lavalaudadel tantsib ja näitleb Päär Pärenson? Kasutati teistegi eestlaste heliteoseid – Erkki-Sven Tüürist Barbarizini, aga Kultuuritehasest väljudes jäi kõrvu kumisema siiski "Kuningas ei eksi kunagi..."

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia 2001. aastal näitlejana lõpetanud Tarmo Tagamets, kes mängis lavastuses Meistrit ja meelitas endale uusi õpilasi, et neid hiljem kõrvaldada, mõjus minule väga sugestiivselt. Mitmel korral tabasin end tundelt, otsekui oleksin minagi etendusse lõksu meelitatud. Normaalne inimene ei maksa laupäeva õhtul piletiraha selle eest, et vanas katlamajas külmetada ja kuulata kuulsaid ja vähem kuulsaid tsitaate, mida võiks samal ajal kodus sooja teki all piparmünditeed juues lugeda. Kindlasti oleks kodus võimalik neisse pikemalt süveneda. Lavalt tuli publiku poole Šapirot vaheldumisi Castaneda ja Valtoniga. Sellised tarkused üksteise võidu...

Teatri üheks eesmärgiks on panna inimest unustama igapäeva-probleemid, haarata ta hoopis teise maailma, teise reaalsusesse. Jaanika Juhanson tunnetas ära vahendid, millega seda saavutada võiks ja eksperimenteeris nendega. Tulemus oli huvitav minu, küll ehk mitte kõigi vaatajate jaoks. Oluline on, et noortele lavastajaile ja näitlejaile antakse võimalus ennast teostada.

*kui kuldkalal oleksid
hai hambad,
siis lõpeksid
nii mõnedki muinasjutud
matustega*

.....

II osa

*luuletus on
poeedi haigusloo sünnitis*

Kaur Riismaa, vilistlane 2005

On kevad kuid
hinges on sügis veel
ja lehed on katnud mu tee
nad langesid puielt Su maja ees
aina veel aina veel aina veel

On kevad kuid
hinges on sügis mul
jõekallaste hämara sees
üks mees kõndis järel mul hommikul
see on surm see on surm see on surm

On kevad kuid
hinges on kurbus mul
vasta taevas miks nõnda sa teed
kõik mis ütled ei olegi päiksekuld
see on muld see on muld see on muld

On kevad kuid
Lilled ei tärka veel
Nende juurtes on viha ja külm
Ja metsad on ikka veel vihmade sees
Nende vaikus mul mantlina üll

Nende vaikus mul mantlina üll

Kadi Kusnets, 12. klass

Ööpimeduses kustub elu.
Vaikib viimnegi hääl.
Rebib haavu lahti valu.
Puruneb kildudeks õhkõrnal jääl.
Kraabib sõjaarme nuga.
Katab verega me haua.
Ööpimetus ei küsi luba.
Piinab halastamatult kaua.
Ning alati me päevavalgel.
Kohtume sel samal teel.
Kus ööpimeduses minu palgeil.
Üks pisar pärlendas su ees.

~~~~~  
II osa  
~~~~~

23

Kaspar Krass, 11. klass

Varjudemäng

Kas näed, kuidas istub see mees sel pingil nagu
oleks raske tal hingata?
Tema väsinud silmad on ainiti tiigil, kui
tahaks ta surra või vihata.
Ei leidu ta elus enam ühtegi kiirt, mis
saaks teha tal rõõmu või hiilata
ses pimeduses, kus ei leia ei otsa, ei piirt,
mis soovib ta hinge vaid piinata.

Tiik jutustab ajast, mil istus see mees
pingi peal inglīga endaga,
kes hurmavalt ilus nagu kirsipuuõis, ta
südame vallutas ajaga.
Imeilusad heledad juuksed ta põsel ning

punased mahlakad huuled.
Need rohelised rõõmu täis silmad,
millest harva vaid juttudes kuuled.

Aeg lendas ja kadus nagu ingel ta pingilt
ja läbi pisarate nägi ta tiigil,
et oli kaotanud duelli, oli haavatud
rüütel, veri nõretas metalsel piigil.
On raske mul öelda, mida tundis see
rüütel hetk enne tormihoiatust.
Terve elu võis keerelda silme eest läbi enne
lõputut tunnete plahvatust.

Nüüd istub see mees üksinda pingil ja on
sügavalt mõtteisse vajunud.
Istub ja mõtleb, ennast lõputult vihkab,
kuid need tunded ei ole tas kadunud.
Ta tunnetab inglit, tihkab mõelda temast,
sest nii on ta alati harjunud.
Istuda, karjuda, nutta ja varjuda nagu
seni on kõige eest varjunud.

Mehe mõttesse vajunud silmade taga
elab tunne nii võimas ja tohutu.
Nende piinatud hingede varjudemängus
tundub elu nii habras ja ohutu.
Kohutav lohutav tunne on mehel kui
verre imbuvad viha ja raev.
Pilk suunatud kaugele-kaugele tiigile,
kus uppumas terasest tunnetelaev.

Koer

Mööda seina libiseb
Vari hall ja habras,
Silmis tuli võbeleb,
Hiilib justnagu varas.
Karv on pulstund,
Kihvad vahul,
Hoiatavalt uriseb,
Rahvas teda silmitsedes
Kohutatult kahiseb:
"Vahi koera!
Kus on hulgas!
Miks tal pole peremeest?
Maha tuleks peni lasta,
Kaitsta lapsi tema eest!"
Ent ei keegi koera puutu,
Liigutakse edasi,
Koera hoiak küll ei muutu,
Aga pilk see väriseb –
Elutuli, mis veel leekind,
Tasa hakkab hääbuma.
Eal ei hoolind temas keegi,
Üksi peab nüüd surema.
Asfaldile langeb maha,
Käppadele vajub pea,
Kurgust kostub viimne urin,
Peagi hingel hakkab hea.

Hommikune prügiauto
Korjab peni ülesse.

Mees, kes kasti tema viskas,
Sõnas tasa ohtes:
"Kahju koerast – noor veel ta,
tea kas keegi iial jõudis
pead tal hellalt paitada?"

Kadi Kusnets, 12. klass

Lõpp

Ja iga päev, iga tund.
Kaob üks ja kaob teine.
Hirm tagasi on tuln'd.
Kõik sama on, mis eile.

Ja iga sekund, iga hetk.
Ühteist tuleb meelde.
Silmist kadunud on helk.
Läheb üks ja läheb teine.

Meelis Brikker, 11. klass

Naised on loodud hirmust, hirmust elada, hirmust surra. Ja loodud on nad ka unenägudest ja kaunitest kunstidest. Nad on kütkestav naeratus barokkmaalilt, puudutus on neil pehmem kui parimal siidiriidel. Kui ämblikuvõrk on nende embus, nii pehme, nii õrn, aga tugevam kui miski muu. Raske on pääseda selle kütkeist. Kui mahe viiulipala on nende hää, naeratus – viisijupp taevalikul harfil, joovastus kui kõuena kaikuv sümfoonia ja liigutuste graatsia kätkeb neil kõiki maailma tantse. Valssides tiirlevad nad su ümber, teevad piruette ja pagevad su eest tantsides läbi elu. Nad on õrnad olevused, nõtked ja täis habrast ilu, mille haprus teeb nad veelgi ilusamaks. Aga ometigi, aga ometigi me kardame neid. Me kardame neid, sest nad on hirmsad, neis on väge. Väge elu ja väge surma üle. Naine on iga sünni ja iga surma juures, temata poleks kumbki nii imeline ja nii, nii mõistatuslik, nii hirmuäratav, nii kütkestav.

Leppimine

Piinatud jumala lõputu karje,
Lahkunud kallima ajatu itk.
Valguse hävingust hääbuvad varjud,
Kadunud hinge viimane siht.

Hommiku tähe viimane sära,
Õhtupäikese viimane punane leek.
Jookseb kauguses hääletult viimane mära,
Tuules lotendab lahkunud kuninga keep.

Mis teha, kui homset ei tule?
Mis teha, kui mäng lõpeb siin?
Mis teha, kui viimane sügis
On möödunud, tuleb viimane öö?

Sirge seljaga minna sel vastu,
Pole peita end mõtet ju meil.
Sirge seljaga lähen ja astun,
Seal lõpeb lõputu sein.

Ja teisel pool seina on rada,
Mida kõnnib universumi laps.
Päike, kuu, rohi ja vihma sajab,
Sel teel ei saa kõndida kaks.

*üksindus
tegi temast kastekannu*

III osa

.....

*sein täis fotosid
meenutused aegadest
pisaraid silma
toob teadmine ajast mis
veel jäänud siin olla*

valge särgiga laps

ta natukene liiga palju näitab mulle end
ja natukene liiga palju siirusega pimestab
kui pead vaikselt kallutab ja vaatab mind
mu pisarate üle suuril silmil imestab

ma ei tea, miks mängib ta mu peal ja all ja sees
tean vaid, et julmalt valus on ta süütu pai
kui ütleb, et ma seda ise kõige paremini tean,
kust ta oma soovikaevuvärvi hallid silmad sai

on jalad veidi mustad talla alt
kuid selle pori saab ju veega maha pesta
mitte nagu kõnts mu mineviku seest
mis eirateski oskab terve igaviku kesta

ma ei tea, miks olemisest mujal ta ei hooli
sealt minnes kaasa kutsun teda juba hommikuid
ta loendab allesjäänud purpurkuule oma väikselt
peolt
ja nagu tõsineb: ei, anna andeks, veel ei või

saan jääda ainult kuni päike tõuseb, sest
mu lahkumise eelduseks on unenäo kollaps
ja nii
mõtted eos
kuulid peos
jookseb mu unenäos
valge särgiga laps

Igatsus

Novell

III osa

30

Preisimaal 1915

Varsti saab tollest juba aasta, mil kodunt lahkusin (ja ühtlasi ka aasta suure ilmasõja algusest). Mäletan veel viimast õhtut pere seltsis: ilus laupäevaõhtu, heinamaadel rõkkavad ritsikad, Miina saunast õhetavad põsed. Õeke, armas, oli ajanud mulle pika heinakõrre otsa ilusaid priskeid metsmaasikaid, pakkus neid mulle, ise rääkis häbelikult: näljakustutuseks tee. Nooremad vennad, kes muidu hetkekski ulakuste tegemist ja väljamõtlemist ei lõpetanud, kõndisid nüüd ringi noruspäi: osalt sellepärast, et lahkumas oli lõbus seltsiline ning hea õpetaja koolitükkides, milledega Augustil ja Märdil kuigi sõbralikku läbisaamist ei olnud; teisalt jälle jagati ema-isa suurt muret ning salajast kartust, et ehk enam kunagi ei... Oli ju suur sõda Euroopas lahti läinud ja mina ühes paljude seltsilistega ootasin rindemehe saatust. Vanem vend Juhan hoidis tol õhtul rohkem kui muidu minu seltsi. Kallis vend! Noorpõlve armsaim seltsiline, rahulik ja arukas, võttis igate pidi isa järgi, kes temast talule uut peremeest kasvatas. Igatsen teda, vahest rohkemgi kui armast isa ja ema. Aga nukker hakkas emakest vaadates, kuidas ta seal suurrätiga nina pühkis ja mu seljakoti kallal askeldas. Isa kinkis uhke taskunoa, mida poisipõlves Raua Eedi poes klaasvitriini all imetlemas sai käidud. Oli kuidagi eriline tunne, uhke ja samas ka kurb. [---]

Nüüd oleme siin Preisimaal, Samsonovi juhatusel suure Vene riigi läänepiire kaitsmas. Oma küla poissegi on paar tükki meie rühmas, vaimsus on hea. Valmisolek - too on nagu ikka sõjas. Siin ei küsi keegi, kas sa oled valmis relva tõstma, ennem saadetakse kuul kulmude vahele. Nii räägivad vanemad vene sõdurid, kes sajandi alguses jaapanlastega kähmlesid. Ja neid usutakse.

Ei tea, mis meist saab. Kui oleks Jumalgi abiks... [---]

Venemaal 1918

[---] Ei tea, kas tõepoolest oli taevaste vägede käsi mängus, aga igal juhul viieteistkümnendal aastal me Villemi suurtükiväele alt pääsesime. Kogu öö redutasime kusagil üksildases rabas, kuhu ainult kaugelt kostusid sõjatandri hääled. Samsonovi suurt armeed peksti nagu koerakutsikat, meie kaaslased langesid. Ent meie unistasime "reeturlike" mittevenelastena juba koduradadest.

Koju me aga ei saanud. Selle asemel viidi meid kesk Venemaal punast revolutsiooni läbi viima. Mõned keeldusid - ja neid ei nähtud enam kunagi. Meile jäi vaid lootus tubli teenistuse korral elu säilitada. Nüüd siis istun rongis

teel Ukrainasse, kus samuti kohe-kohe riiki pöörama hakatakse. Oleks vähemalt miskit lugedagi, niiviisi unub varsti kogu koolitarkus ära. Elu on alatu ja eilne kapsasupp lehkab hapukalt. [---]

Saksamaal 1920

Sain lõpuks mõned lehed paberit, et teha tarvilikke ülestähendusi oma elust. Olen nüüdseks juba kolmat aastat Saksamaal, kuhu sattusin segastel asjaoludel. Ukrainas võeti mind valgete poolt kinni ning saadeti Saksamaale sunnitöölaagrisse. Seal oli vilets: mehed olid kõhnad, kasimata ja räbalais, pead kõigil tinge täis ...

Alguses olin meelt heitmas – kojupääsemislootust polnud, ümberringi räägiti võõrastes keeltes, töö tahtis hinge seest võtta. Elasime suurtes kehvasti püstipandud hoonetes ehk barakkides, palju erinevatest rahvustest inimesi koos. Leidsin mõttekaaslasi ja sõpru, kellest eredaim mälestus seisab mees Gunnarist. Oli üks veidi üle kahekümne aasta vanune Põhja-Rootsist pärit poiss, kellega me ruttu leidsime nii-öelda "ühise keele", mis oli soome keel sekka poetatud eesti- ja rootsikeelsete sõnadega. Jagasin temaga oma vähest toiduportsjonit, kuna oli teine niigi nadi väljanägemisega, aga vangilaagri toidu peal läks puhta surnu nägu, ükskord kraavikaevamisel isegi minestas, misjärel mina mõnede kaaslastega tema kraavist välja tõstsime ja jällegi üles äratasime. Oli veel ka üks tore Itaaliamaa mees Lucio, kes hirmsasti laulda armastas ning mitmelgi korral meie meelehärmi peletas. Ka prantslastega sain hästi läbi, nii et aasta pärast, kui meid mujale saadeti, oskasin päris talutavalt rootsi keelt rääkida, mõistsin mõningaselt määral itaalia ja prantsuse keelt, ning ka saksa keel oli päris selgeks saanud.

Järgnevalt leidis aset kõige kohutavam sündmus minu elus. Meilt – peale minu veel mitukümmend meest – kooriti kõik riided kuni viimse alussärgini ning suleti nädalaks ajaks ilma söögi ja joogita ühte mahajäetud heinaküüni keset Saksamaa metsi. Oli septembri lõpp, ilmad olid külmad ja niisked, paljud haigestusid mitmesugustesse külmetushaigustesse ning surid. Nii lõppes lõbusa itaallase Lucio elu. Gunnar ja mina aga pidasime vastu, hoidsime üksteise ligi ning istusime põrandalt kokkukraabitud hõõvililaastuhunnikus. Nädala aja pärast algas õudus. Sakslased tulid meie juurde, kaasas ämbritega hernejahuputru. Paljud mehed, kellelt nälg tahtis silmanägemist võtta, kaevasid ämbritest pihuga putru ning toppisid endale sisse, kui palju mahtus. Mõned vanemad mehed aga hoidusid pakutud toidupoolist vastu võtmast. Gunnar ja mina talitsesime samuti nurisevaid kõhtusid ning vaatasime pealt, kuidas ämbriid tühjenesid. Öhtupoole tekkisid sööjatel tugevad kõhuvalud, järgmiseks hommikuks oli enamik neist surnud. Ellujäänud viidi minema, neid pesti ja kasiti ning anti uued riided selga. Seejärel saadeti meid mööda suurt Saksamaad laiali, kes kuhu. Gunnarit ei näinud ma enam kunagi, ent loodan, et ta käsi

pärast meie viimast jumalagajätku paremini on käinud.

Minu elu- ja töökoht on nüüd Mecklenburgis, ühes talumajapidamises, mis meenutab isa oma, kuigi siin peavad teenijad ja sulased sööma ja magama tallis ning palka ei saa sentigi. Pererahvas on lahke ja vaatab minu peale hästi, sest et ma ladusasti saksa keelt kõnelda mõistan.

Olen nüüdseks juba veidi kosunud ja ka eluisu on tagasi tulnud. Ühtlasi mõtlen üha sagedamini kallite vanemate peale. Mis küll toimub seal kaugel Eestimaal ja eriti kodukandis? Juhan peaks nüüdseks juba pärisperemees olema, Miina õnnelikult abielus, vennaksed Kusti ja Märt tarkust taga nõudvad härrad. Ja ema-isa! Kas usuvadki enam, et nende poeg Karl kusagil elus on ja nende peale mõtleb, nii et meel härdaks läheb ja silmad läikima löövad? Kas on neid ennastki enam?

Siin talus on peale minu veel paar sulast ning ka mõned tüdrukud. Ühe neiu, Grete, leian mina iseäraliselt kauni olevat ja temagi vaatab minu peale hästi, kuigi sõja- ja vangistusaastad minu näo ja käed parkinud on ning juuksedki välja langema kipuvad. Tema ei pea sõjast suurt, aga armastab kuulata jutte minu kodumaast ja räägib ka oma isatalust heameelega. Paljusi meenutab tema mulle kallist Miinat, õekest. Meie vestlused on alati pikad ja hinged kosutavad, leevendades nii suurt igatsust, mida meie mõlemad kodu järele tunneme. Öösiti aga kriibib rahutus hinge ja nagu tõmbaks kuhugi..

On 1931. aasta augusti viimased päevad. Päike soojendab veel üpriski agaralt, vili valmib peades ning esimesed agarad terad kukuvad kuivanud maapinnale. Algab viljalõikus – tõine aeg, mille puhuks võetakse suurematesse taludesse abiks päevilisi ning lõuna ajal rõkkavad heinamaad rõõmsast laulust.

Ühes Lõuna-Eesti kungaste vahel asuvas talus on just lõpetatud enne-lõunane töö ning istutakse alla jõe äärde maha end värskendama ning kergelt einet võtma. Mida selle palavaga ikka nii väga – hapupiim, leivatükk ning paar silku – peaasi, et olemine vähe tahendam oleks. Peremees ühes perenaisega istuvad kõrge pajuvõsa ääres vilus ning arutavad midagi tasakesi. Palgatud tööjõud – valdavalt üliõpilased – suplevad koos noor-perega kilgates ja käratsedes soojas, laisalt voolavas jõevees.

Äkki märgatakse kedagi lähenemas. Tulija hingeldab raskelt, tema helesinisel vormipluusil on näha tumedamaid laiike. Peremees tõuseb kähku põõsa alt püsti, rapsib end rohust puhtaks ning ulatab "ärrale politseinikule" terekäe. See võtab käe vastu, surub seda asjalikult ning küsib siis: "Kas teil, härra, on viimase kahekümne aasta jooksul pereliikmeid sõjas kaduma läinud?"

Peremees kratsib uurivalt pead ning vastab siis kerge nukruse-

noodiga hääles oma mahlakas lõuna-eesti kõnepruugis: "Noorem veli läts jah sõtta suure ilmasõja aigu, põle tast kuuln'd pärast toda. Teised veljed sõdisid siinsamas, Vabadussõjas, aga tuu Karl, tuu läts jah Saksa Villemi vastu kohe... Ja räägitass', et üits põlvepikku poisike kah seal ei pääsen'd..."

Politseinik manab näole ükskõikse ilme ning hakkab peremeest küsitlema: "Kui vana see teie vend praegu siis oleks ka?"

"Nu eks ta midägi üle neljakümne ikka oless'."

"Ja mis tema, see tähendab, teie isanimi on?"

"Eks ma Juhan Jakobi poig ole, tema sis Karl Jakobi poig."

"Ärra politseinik" küsib veel üht-teist ning ütleb siis: "Kui teil oleks võimalik minuga kaasa tulla?... Tartu, politseimaja."

Peremees läheb natuke ähmi täis ning hakkab pobisema, et kuidas siis nii, kallil viljalõikusajal, ja ega's tema midagi kurja ometigi pole teinud, rääkis vaid nii, kuidas asi on. Lõpuks aga – muidugi tuleb naine ka kõrvale tänitama – ütleb: "Nu ega's seaduse vastu saa," ja lisab seejärel rutakalt: "Oodaku ärra natuke, mool vaja kodunt läbi käia, kere kaevuveega üle uhada, puhas riie selga panna."

Sama päeva õhtul jõutakse Tartusse ning Juhan Jakobi poeg viiakse tuvastama oletatavat Karl Jakobi poega. See jutustab juba mitmendat korda üsna uskumatult sellest, kuidas ta olla jala Saksamaalt Eestisse rännanud ning ainult ettevaatamatuse tõttu Eesti-Läti piiril kinni võetud. Pärast põhjalikku uurimist ja vaatamist selgub, et tõepoolest on kulla noorem veli üle viieteistkümne aasta jälle kodumaa pinnal, kuigi lühikese sakris metslasehabeme ja õblukeste, päikesest põlenud pösesarnade varjust on esialgu tuttavaid silmi raske ära tunda. Kogu olekki on Karlil elunäinud mehe oma, pilk rahulik ja kinnine. Juhani süda rõõmustab, teel koju räägivad vennad pikalt vahepeal toiminust. Kuuldes, et kallid vanemad on mõlemad manalateele läinud, öde Miina abielus ja suure koha perenaine ning nooremad vennad linnas suured teadusehärрад, on Karlil küll ema-isa pärast kurb, ent õe ja vennakeste pärast tuline heameel. Ta küsib palju kodutalu kohta ning noogutab heakskiitvalt, kui Juhan räägib vahepeal püstitatud abihoonetest, istutatud metsast, suurtest liigirikastest heinamaadest ja ilusast punasest eesti karjast, kes seal sööb. "Tead, veli," ütleb ta tasahilju Juhanile, "nagu hea oleks olla. Natuke ärev ja ... õnnis."

Ja Juhan haarab hardas meeles oma venna käe ning hoiab seda kogu ülejäänud sõidu.

Juba on päike veerenud silmapiiri taha, kui jõutakse koju. Karl tahab veel õhtul üle käia kõik oma lapsepõlve armsamad paigad metsas, heinamaal ja jõe ääres. Ta läheb üksi ning viibib kaua. Perenaine ühes lastega, kes küll põlesid uudishimust näha kallist kadunud sugulast, on juba sügavas unes, kui uks lõpuks hingedel liigatab ja Karl sisse astub. Juhan, kes pika päeva väsimust trotsides venna tagasitulekut ootas, juhatab talle kätte magamisaseme. Räägitakse veel paar sõna juttu homsest tööpäevast ning siis heidab peremees Juhan teise tuppa perenaise kõrvale puhkama.

Järgmisel hommikul, kui minnakse peremehe nooremat venda äratama, lamab see oma voodis surnult. Tema näol on rahulik-kirgastunud naeratus, mis tahaks otsekui öelda: nagu hea oleks olla. Midagi muud nagu polekski enam vaja.

Reeli Rutens, 11. klass

No näed siis

Esimene lumelärtsak
Maale langedes ei märka,
Et ta natukene vara talve äratas.

Lootsin veel mõnd pikka päeva,
Lootsin, et kord sind veel näen ma.
Tahtsin, et mu jalad lumest märjaks veel ei saaks.

Nüüd ma seisan lume süles,
Ikka aina vaatan üles.
Naeratan, kuid tunnen veidi külma enda sees.

Valged ööd on ammu läinud,
Sinu jälgi pole näinud.
Sellel talvel lume seest vist jälgi otsin ma.

No näed siis...
Veel sajabki lund,
Kuid see sulab ära, siis jälgi ei näe
No näed siis...

III osa

Äkki nii ongi hea,
Kui praegu on lumi
Ja jäljed,
Jäljed las puhub tuul.

35

Ragne Rehkli, 11. klass

Vabadus

Kollases klassis
Istub must tüdruk.
Juuksed näol,
norus nägu,
pisar voolamas ta palgel.
Veel sooviks ta naerda,
Veel sooviks ta nutta.
Laske lahti see tüdruk!
Mis te tast piinate?
Laske olla tal vaba
Kas või vaid liblikana.

Kojusõit

Lähen sinna, kus raha ei kehti,
Kõnnin linna, kus armastus tehti,
Jooksen sinna, kus päike ei looju,
Sõidan linna, kus alati soojus.

Lähen sinna, kus asjad ei kulu,
Kõnnin linna, kus kahjum on tulu,
Jooksen sinna, kus keegi ei kannata,
Sõidan linna, kus veril ei tallata.

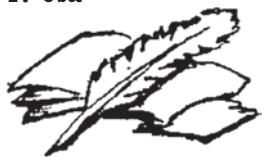
Lähen sinna, kus haav pole valus,
Kõnnin linna, kus tasuta õlu,
Jooksen sinna, kus vaesust ei ole,
Sõidan linna, kus tõde pole vale.

Lähen sinna, kus ihnust ei teata,
Kõnnin linna, kus kõik ilma veata,
Jooksen sinna, kus truudust ei murta,
Sõidan linna, kus ei saa kurta.

Lähen sinna, kus sõprus on kõik,
Kõnnin linna, kus kaotus on võit,
Jooksen sinna, kus kuiv pole põud,
Sõidan linna, kus kõigil on jõud.

Lähen sinna, kus keegi ei karju,
Kõnnin linna, kus headust on palju,
Jooksen sinna, kus ei teata, mis oht,
Sõidan linna, kus minu koht.

.....
IV osa

*hommikul öine
vihm näib kuivavat teedel –
nii lõhnab värskus*

Kertu Veermäe, 12. klass

Veel on aega

Püüan vihmapiisku oma kätte.
Ei ole selles tegevuses sära.
Võiksin, aga ei suuda neid jätta.
Läbi sõrmede voolavad ära.

Liisi Sokman, 11. klass

Suur ja kollane asi

Suur ja kollane asi,
mis särab metsade kohal.
Me näeme teda siis, kui maa on pime
ja taevas helgib mõni üksik täht.

On täielik pimedus ja natuke kõhe,
ei julge silmigi avada.
Äkki on mõni hirmutav kuju
varju abil tekkinud.

Pimedus ei hooli
kas oled suur või väike.
Sa kardad ikka,
kuni tõuseb päike.

K

Kuusilm kaunistab Kõiksust
Külvates kumavaid kiiri
Kesk kooljaluu kõhedust.
Kurjalt kostub maarnate karje,
Kahiseb kaseallee.
Keegi kartlikult kõnnib
Külmunud kruusateel.

2005

39

Kaarin Koosa, vilistlane 2006

Teises ilmas

Mulle meeldiks vihmane ilm
Vihmas puhtaks saaks kogu maailm
Vihm peseks maskid nägude pealt
Uhuks mustad mõtted kõik peast

Mulle meeldiks torm ja äike
Tuule suunamuutuski väike
Välg lööks mõtted selgemaks
Torm teeks olnu kallimaks

Mulle meeldiks päiksevalgus
Päikesesäras kaoks mu argus
Kahvatuks elu varjupool
Põlema süttiks õrnus, hool

Mulle meeldiks vikerkaar

Üle minu ilmamaa
Seitse värvi hoiaks mind teel
Rõõmus ja vaba oleks mu meel

Mulle meeldiks teises ilmas
Õnnest ja rahust ei jääks seal ilma

Ivo Tombak, vilistlane 2004

Meeletu, meeletu, meeletu (jumalik ja vägivaldne) maailm

Ma naudin ilu, mida maailm mulle pakub. Inimesed oleksid palju-palju õnnelikumad, kui nad ei tunneks nii suurt valu maailma lahendamata probleemide tõttu. Selleni ma püüdlen, kuid ikka hommikuti ärgates ei soovi ma muud kui pääseda sellest ilmast. Tahaksin lennata paradiisi: kaugele linnakärast, kiirustamisest, rahast, kurjusest... Minema siit, kõigest eemale...

Ma lähen loodusesse, kodumaa soodesse, metsadesse, järvede äärde. Ma naudin seda lumavat ilu, mida nad suudavad mulle pakkuda. Olen raba ääres. Seisan ja vaatan kergelt lumesadu pisikeste mändide kohal. Lumemütsikesed kasvavad aina kõrgemaks rabamändide okstel ja lumekiht muutub rabataimedel ühe paksemaks. Sel hetkel olen seesmiselt täiesti puhas ja tunnen, et õnnelikkuseks polegi muud tarvis – kõik on nii täiuslik. Naudin lumesadu, kui äkitselt hakkab kostma mu kõrvu vaikset mürinat. Mürin järjest suureneb, läheb aina valjemaks.

Järsku kihutavad mu vaatevälja maasturid. Nad pilluvad enda ees minema pisikesi männikesi ja künnavad armutult maast lahti sootaimi – lõhuvad minu unistustevälja. Džiipide ninad on võtnud suuna minule. Autodest kostab muusika, mis muutub koos mootorimürinaga valjemaks. Iseenesest on ju tore, et inimesed esimesel jõulupühal loodusesse tulevad!

Kõnnin kiiresti metsa, vältimaks füüsilist vägivalda, mida võib põhjustada erinevate arvamuste kokkupõrkumine. Metsas on suured puud

ja siia vahele nad oma suurte maasturitega tulla ei saa. Mulle meeldib metsas olla: puud on nagu suured vennad ja mina nende kõrval kui väike kaitsetu õeke, vennad kaitsevad mind. Metsa võimsusest ammutan ma jõudu. Metsaalune pole nii lumine kui raba. Siin on mõnus kõndida: sammal on pehme ja metsloomade sissetallatud rajakesed annavad märku vilkast elutegevusest.

Võtan suuna järve poole ning peagi jõuan kruusatee äärde. Näen mööda teed sõitvat Žigulit. Need on head inimesed, sest nad sõidavad tee peal. Minu juurde jõudes vähendab autojuht kiirust. Mida see tähendab? Tahavad vist teed küsida või koguni häid jõule soovida!?! Siiski mitte – autost lendab minu poole suur must kilekott. Pean sooritama jõulise ning kiire kõrvalehüppe, et mitte saada musta tombuga tabatuks. Autost irvitavad vastu kergelt habetunud traktoristinäod, kõigil punane joodikunina keskel, ja sõidavad minema. Korjan kotist maha kukkunud pudelid ja muu prügi kokku ning asetan koti tee äärde – ehk keegi võtab peale...

Järve äärde jõudes avaneb mulle imekaunis vaatepilt: järvejääal jooksevad mängeldes kaks jänkupoissi. Nad ajavad uperpallidades ja haake tehes teineteist taga. Nii muretu ja õnnelik on nende karvapallide elu. Tunnen endki hetkel jäneseana.

Sean sammud loomade söögikoha poole, et mitte jänkupoisse häirida. Samal hetkel kuulen mürinat, mille peale ka jänkud plehku pistavad ja oma teed lähevad. Vist tulevad rikkurid oma džiiptidega ka jäärada proovima... Aga ei – see on hoopis usin metsamees, kes ei põlga ära ka jõulupühasid, et oma perele ausa töö ja raske vaevaga leiba teenida. Minu poole ukerdab läbi metsa traktor suure palgikoormaga, mille taga väike poisike tiheda kuuseoksaga rattajälgi laiali ajab. Miks? Et minusugustel loodusesõpradel ilusam vaadata oleks? Või hoopis metsavahil? Just – mulle meenub, et siin on hektarite raadiuses ainult looduskaitse all olev riigimets.

Mulle aitab, helistan politseisse. Pärast mitmeminutilist ootamist võtab keegi toru. Korrapidaja suhtub minusse kui pühaderahu rikkujasse, kellel lasub ilmselt tema silmis palju rohkem süüd kui nendel džiiibi-vendadel, kes valisid sõitmiseks rahuliku maastiku ega ohusta linnatänavail kihutades inimesi, ja metsamehel, kes vaikselt, kellegi pühaderahu rikkumata, riigimetsast natuke elamisraha teenib. Mina aga, vana pätt, rikkusin tema une ja sunnin teda tööd tegema. Pärast minu isiku tuvastamisel tekkinud segadust (ütlesin oma elukohaks aadressi, mis ei klappinud tema andmetega, sest ma olin mujal sissekirjutatud), lubas ta

saata kellegi korra rikkumisi uurima. Tundes end maailmaparandajana, läksin edasi.

Söögimajakese ääres polnud ühtegi looma. Vaevalt, et siin kurjust täis maailmas üldse ühtegi looma on, kõik on minema hirmutatud hoolimatute rikkurite, joodikutest traktoristide ja külmavereliste metsavaraste poolt. Panen kaasa võetud vihad ja porgandid sõime ning lähen eemale ootama...

Jälle kord suudan unustada kõik muu ja saan pühenduda endale ja loodusele: metsas on juba üsna hämar, lumesadu on lõppenud ja säravvalge lumi muudab oma heledusega metsaaluse paradiisiaiaks. Karjuvas vaikus on kuulda ka okste murdumist, mis mind hetkel ei häiri – praegu ei hirmutaks mind näljane karugi, kelle ma talveunest üles oleksin ajanud. Neid oksti mürdsid hoopis kitsed, kes tulid pühale söömaajale. Ma olin nii vaikselt, et ei julgenud hingatagi, lootsin vaid, et õrn tuuleke, mis puhus, nendeni inimese lõhna ei viiks. Vaatasin seda õnnist vaatepilti, mida pakkusid mulle need arglikud looduselapsed... Kõlas püssilask, millele järgnesid sekundi mürdosa vältel veel kolm lasku ja üks kitseke lebas maas. Veri valgus aeglaselt, kuid silmnähtavalt valgele, puhtale lumele, millel hetk tagasi oli nii palju looduse ilu ja harmooniat olnud. Ta üritas oma pead tõsta, kuid pidi selle kohe rammetult langetama, aga ta polnud surnud, tema vihahetkedest punnis kõht liikus vaevaliselt üles-alla. Püssikandjad astusid ligi, arutades, keda õhtul sauna liha grillima kutsuda, hoolimata sellest, et kitseke veel hingitses.

Järgnevat mäletan ma häguselt: korraks läks silme eest mustaks ja ma kukkusin pikali. Jahimehed kuulsid kuuseokstes sahinat ja vaatasid minu poole, ma hüppasin põõsast välja ning hammustasin piinleval loomal kõri läbi. Need mehed karjusid kõvasti midagi, aga ma ei saanud neist aru, ma nägin vaid nende sinakaid kujusid ning sain aru, et nad laevad oma kaheraudseid ise hirmunult taganedes. Tegin ähvardava hüppe nende poole, kuid sain aru, et nüüd on aeg põgeneda. Silkasin läbi metsa, kui kuulsin laske: esimene mööda, järgnesid kohe teine ja kolmas. Olin juba päris kaugel kui tundsin neljandat lasku. Kukkusin lumme pikali, veeresin paar tiiru, kuid ei tundnud enam oma vasakut tagumist jalga. Sain püsti ning suutsin ikka veel, kolmel jalal, kiiresti edasi joosta. Kõlasid veel viies ja kuues lask, kui ma olin juba kaugel. Jooksin üha sügavamale metsa. Otsisin sellist laant, kuhu pole ealeski ükski inimjalg astunud. Ma vihkasin inimesi, jälestasin neid kogu oma hingest.

Olen sügavas ja tihedas metsas – padrikus. Inimesel on siin võimatu

liikuda. Langen väsinult õhukesele lumekihile. Puude oksad on nii tihedalt koos, et siia on lumel raske sadada. Tunnen soojust oma külje all – veri on valgunud minu all laiali ja ma tunnen, et muutun iga hetkega aina nõrgemaks. Ometi olen ma õnnelik. Ma olen üle metsavarastest, loodusereostajatest ja lõhkujatest; ma olen üle röövlitest, mõrvaritest ja vägistajatest; ma olen üle ma olen üle kogu inimkonnast ja tema pahedest. Ma langen igavesse unne, aga ma olen õnnelik, sest ma ei surnud inimesena.

Triinu Paidla, 11. klass

Õhtuvaikuses

Muud ei kuule, kui vaid

Tuule sosinat

Päikese paiste

Kuu kirgastavalt kumab

Merel lainetab

Hommikukaste

Varbaid hellitav vesi

Mõnusalt jahe

*vihmapiisad on
jumala pisarad, kui
ta maa peale
vaatab*

.....

V osa

*sokke kapitäis
ja kummutis on patud
kuhu panen sinu*

Värvid

Ma ei olnud kunagi varem nii üksik olnud kui tookord. Miks? - seda ma ei tea. Ma nautisin seda kohutavalt. Külma ja värske tuuleil tekitas minus tunde, et aeg venib ning see oli vaimustav. Jah, mitte kunagi varem ei olnud külmetamine aja venides nauditav olnud.

Ta seisis ihualasti maasikapõllu ääres, kui ma teda esimest korda kohtasin. Kõige kummalisem oli see, et juba alguses tundsin ma, et meist ei saa asja. Kuid armusin temasse kohe. Ma nägin teda profiilis, mis tundus täiuslik. Lähenedes küll märkasin, et ta on kõigest inimene, aga ma ei suutnud loobuda võimalusest keegi nii lummas ennast märkama panna. See oli justkui selline hetk elus, mida arvasin olevat kõige väärtuslikum. Oh, kui rumalad on noored hinged. Miks ma küll kohe aru ei saanud, et ta ei ole nagu mina? Mina ju ei seisnud paljalt sealsamas.

"Miks sa varem ei tulnud?" küsis ta.

"Siia?"

"Ei! Sinna," ta osutas näpuga kuhugi eemale. Oma kehva nägemise tõttu ei eristanud ma algul metsavilust kivihunnikut ning hakkasin naerma.

"Ma olen metslane." naersin ma edasi - otse talle näkku.

"Mis värvi?"

"Praegu?"

"Jah, mis värvi metslane sa hetkel oled?"

Ma haarasin ta puusadest ning suudlesin teda - milline joovastav hetk! Maasikate värske maitse oli veel ta suus. Kuigi mu silmad olid kinni, kujutasin teda tol hetkel nii ilusasti ette. Piilusin korra. Ta silmad olid suletud ning ta käed rippusid tuimalt keha kõrval. Ma lasin äkitselt ta oma haardest lahti ning ta kukkus maha.

"Praegu olen ma punane," oli mu vastus, "kuid see ei ole igavene."

"Miski ei ole igavene, mu metslane."

"Sina seda ei tea."

"Võib olla," oli ohkav vastus. Ta korjas oma hilibud üles ning jalutas mööda väikest laudteed kivihunnikuni. Seda teed ei olnud ma enne seal märganud, kuid nüüd, mil ta seal nukralt pea longus (eeldusega, et ma järgnen) liikus, sai ka tee oma värvi. Ma ei tahtnud teda enam näha. Liiga ahistav oli see paljas ja õrn abituse kehastus minu, kes ma siiski olen sündinud vabaks, ellu. Tean küll, et pean hakkama saama

hingedega mu ümber, ja ma saan ka, aga ma eelistan neid valida. Ma jalutasin talle järele. Äkitselt pööras ta ümber ja hakkas minu suunas jooksmas. See oli väga kõrge: tema silmades oleks justkui toimunud tormi ja tungi uuestisünd ning mitte miski ei peatanud tema jõulist jooksu. Tema saledad sääred ei olnudki enam nii abitud ja käed olid pigem sihvakad kui õrnad. Laudade värisedes ma seisin seal ning otsisin oma seiskunud ajutöös põhjust lahkumiseks, aga kuna ühtegi ei olnud, ootasin lihtsalt. Me kukkusime koos ja mu otsaesine oli verine. Ma ei mäleta muud kui tema eemalolevat lauset, mille ta esitas pisarais: "Sa ei ole punane, sa oled hall..."

Ma ärkasin oma toas. Päike oli juba ammu loojunud ja ma tundsin külma. See oli ebameeldiv külm. Mu südant kiskus ärevus ja rahunus, kuid minus puudus tahe midagi ette võtta. Ma ei teadnud, mida teha. Miks peitub inimeses üksi olles selline äng ja meeleheide, külmus ja kurbus? Oeh, kui ma vaid ise teaks. Kui ma vaid siis oleks teadnud! Ma tundsin, et vajan kedagi enda lähedale. Soovisin tunda kellegi ihu enda jaheda üksiku, kuid võimeka keha vastas. Milline üksindus, milline haledus valitses mu meeli, kui mõtlesin Katarinale. Ma pidin tõestama, et minus peitub värve. Pidin seda tõestama iseenesele. Kutsusin Antoni ja palusin tal saata päring alla administraatorile. Kusagil siin majas on ka ju tema? Miks mu süda kiskus ja karjus t e m a järele? Mu väikene tumesinine Katarina.

Hetke pärast oli Anton tagasi teatega, et preili ei soovi enda toast lahkuda, kuid on nõus mind seal vastu võtma. Ta ulatas mulle võtme numbriga, mida nähes ma üllatusin - miks pean m i n a ukse väljapoolt avama, kui t e m a seal sees on? Oh, kui arusaamatu on see neid.

Siiski ma ei viivitanud. Vaatasin peeglisse ja nägu, mis mind seal jälgis, oli täiesti talutav. Mu olek, mu heledad juuksed, mu silmad ja mu suu - kõik parajalt mahe ning samas nii kütkestav - seda arvan vaid mina. Kui ma ei oleks mina, vihkaks ma seda kuju selle pärast, et ta suudab olla ka kõige tülpinumal hetkel nii malbe. Enesearmastusest mul puudust ei ole.

Nööpisin enda särgi ülalt veidi lahti, haarasin kaasa jaki (kunagi ei tea, kus õhtu lõppeda võib) ja läksin toa number üheksateist ukse taha. Tundsin, kuidas süda klopib ja see oli mulle arusaamatu. Kindasti ma tüütan oma ärevuse algeliste kirjeldustega juba, aga mis seal parata. See tunne oli esmakordne. Iga kord oli see esmakordne. Ma ihaldasin kedagi nii väga, et mu süda ei lasknud olla - kas see on armastus? Ei, minu jaoks on see midagi muud. See on kirg ja k i r g on tunduvalt ilusam kui armastus. Kirg on midagi, mis ei lase olla, kuid samas hoiab sihil. Armastus on igav, kui selles ei ole kirge.

Avasin ukse ja piilusin selle vahelt sisse. Tuba oli pime. Tundsin viiruki lõhna, mis kohati lausa lämmatas, kuid mitte sellele ei mõelnud ma, kui aus olla. Kus ta on? Ma leidsin sissekäigu kõrval olevalt laualt pimedas valgusega lambi, mille süütamisel jagunes eredus justkui hirmu teki alla tasapisi mööda tuba. Ma nägin teda. Ta seisis akna juures ning jälgis hullumeelsetena mäslavaid linde taeva sügava katte all. Kui ma vaid oskaks..kui ma vaid teaks, kuidas kirjeldada tema ilu, mis tol hetkel oli minu jaoks rohkem kui lihtsalt tung. Tema heledad juuksed ei olnud enam tuules lehvivatena sassis. Ei, need olid väga korras ja ta nägi lausa daamilik välja. Ta kandis põlvini lapselikku helerohest kleiti, millest ma iseenesest aru ei saanud - kell oli vähemalt 3 öösel. Kui ta ümber pööras, märkasid ma esimesena Katarina pehmeid ja heledaid huuli, mida ta nii häiritult näris. Mu pilk liikus tema väikeselt, ebaharilikult ninalt tema helesinistesse silmadesse. Ta mõtles millestki, mis oli vastumeelt. See oli ilmselge.

"Miks sa, armsake, kannad helerohest. Sa oled ju sinine," laususin ma pärast ebameeldivalt pikka pausi tema silmades.

Ta ei vastanud mulle. Ma tundsin end halvasti. Algselt olin oodanud, et me langeme teineteisele kaela nagu päeval maasikapõllul. Panin oma jaki voodi äärelle ja istusin selle kõrvale.

Pärast mõningat pausi küsis ta: "Kuidas sul on?"

"Mis mõttes?" ehmatasin ma. Millegipärast olin ma keskendunud vaid oma ihale ja kartsin selle läbinähtavust.

"Eelmine nädal...ma jooksin su pikali. Ma ei tea, mis mul arus oli. Mul ei olnudki aru. Siiani ei ole...räägi, kuidas sul on!" lausus ta ja langes mu ette põlvile ja ma vannun, et nägin tema silmades pisaraid ja kaastunnet.

"Eelmisel nädalal? Kas ma...kas ma olen olnud pikali terve nädala?" olin ma sügavas umbusus.

"Jah. Ma käisin sind vaatamas, aga sa ei ärkanud kordagi. Ma muretsesin. Ma ei taha olla mõrvar - mõtle, mida see mu sisemaailmaga teeks! Oh, Jevgeni, ütle, et sa ei sure!"

"Sure? Kullake, ma tunnen end imeliselt!"

Ma tundsin end ebamugavalt. Tõstsin pilgu ja silmasin tema selja taga peeglit. Ma ei olnud mahe ja ma ei olnud ilus. Mu otsaesine oli kaetud siniste plekkidega ja marraskil pragudega. Mu üks silm oli kaetud sidemega ja üleüldse nägin ma ebameeldivalt kõhn ja vaevatud välja. Tundsin higi lõhna oma särgil ning suurest piinlikkusest tõusin püsti ja hakkasin kohmetult ringi vaatama. Kõik justkui karjus värvides: tema kleit oli heleroosa, seinad olid punased ja voodikate oli helesinine. Mitte miski ei olnud paigas. Ja mu käsi - see oli hall. Ma karjatasin. Katarina

tuli ja võttis mu ümbert kinni. Kuid ta ei suutnud seda kauaks, hirm või siis süda andis alla ja ta kattis oma nina ning jooksis öökides välja. Ma ei saanud midagi aru. Ma nägin end täispildis peeglist - ma olin hall. Mitte isegi tumehall, ei, ma olin helehall ja vastik. Katarina tuli tagasi ja leidis mu põrandalt surnuna. Ta ei nutnud, vaid kattis mu, hapu grimass näol, punase rätiga ning lippas oma helesinise kleidi lehvides toast välja...

Pikne Kama, 11. klass

Nii palju tundeid triivib mööda

Nii palju tundeid triivib mööda,
tahtmata neid tunda, tegemata neist välja,
Elame oma igapäevast elu.
Tuim, nii tuim.

Üks tüdruk vaatab mööduvaid hooneid,
neid tühje ruume, koledaid seinu,
haigutavaid musti auke müürides.
Vihmapiisad veerevad mööda rongi akent alla.
Justkui nutetud pisarad.

Ta lükkab heledaid juuksesalke silmade eest eemale.

Iga tunne süüvib hinge,
Jättes maha valutava haava.

Paksud pilved varjavad valgust,
vihm piserdab maad, puude raagus oksad kriibivad õhku.
Ta sees on tõmme, tunne, mida ei saa kirjeldada,
kuid see ei tähenda, et seda tunnet ei ole,
kui ei oska seda sõnadesse ega isegi mõtetesse panna. Midagi oli ta sees
ja mitte isegi nii sügaval.

Rong kõikus äkitselt ja tuli vilkus.
Vaguni uks vajus tasakesi lahti ja sisse astus mees.
Tüdruk pööras pilgu jälle aknast välja.
Sügisene päev oli hakanud hämarduma.

Mees istus ta vastasistmele.
Ta oli huvitav:
Lühemad mustad juuksed,
Sinine jakk,
Mustad teksapüksid ja mustad saapad.
Ta jättis korraliku mulje. Tüdruk vaatas talle otsa.
Terav, kuid samas jõuline nägu. Tugevad kulmud ja kõrge laup.
Tüdruk ehmus isegi korra, kui mees oma silmad tõstis.
Terav ja selge pilk isegi kohutas neiut.
Kuid tüdruk jälgis mehe silmi kaua ja see polnud ebamugav.
Mees tundus olevat veel noor, kuid samas oli temas midagi igavikulist
ja ajatut.
Nagu noored inimesed vanades must-valgetes filmides.
Tüdruk tundis, kuidas mehe silmad puurisid temast iga tükki.

“Kuhu me läheme,” küsis mees, külmal häälel selles üksildases
vagunis.

See häälel tekitas külmavärinaid, kuid need külmavärinad polnud
ebameeldivad, vaid rohkem suure ootuse eelne värin.

“Ma arvan, et Tallinnasse.”

Mees naeratas hetkeks.

Ta toetas enda kätt punasele seljatoele.

Neiu ärkas. Rong peatus. Haarates enda seljakoti ja kiirustas ta vagunist
välja.

Mees oli kadunud.

Tüdruk peatus enne väljaminekut.

Ta oli unustanud et, väljas sadas ikka veel vihma.

Aga mis seal ikka. Pika sammuga astus ta Balti jaama perroonile.

Otse vette oma punase kingaga.

Lampide külm valgus peegeldus märjalt betoonilt tagasi.

Ta astus edasi kiirel sammul.

Korraga kerkis neiu kohale tume vari.

Tuttav mees oli sirutanud ta pea kohale vihmavarju.

“Kas sa pole õppinud sügistormide ajal vihmavarju kaasas kandma.”

Nüüd tegi mees suitsu,

pilvedena voogasid suured suitsujoad õhku.

“Ma pole vist veel nii vana.”

“Ma arvan, et kakskümmend sügist on piisav aeg.”

“Kuidas sa seda tead?”

“Ma arvan, et sa ise ütlesid mulle.” Mees naeratas seda öeldes.

"Kuid eks sulle on alati meeldinud vihma all käia.

See kummaline naeratus.

Tüdruk keerasin pea kõrvale.

V osa

50

Nad jõudsid tänavale.

"Kuhu me läheme?"

"Ma arvan, et Kalamajja."

Nad astusid mööda Tallinna tänavaid.

Vihmast märg asfalt peegeldas tänavalampide valgust.

Autod sõitsid mööda, pritsides lompidest vett.

Ilm oli läinud külmemaks.

Mees hingas rahulikult, kindlalt ja nii nad sammusid öises linnas.

Nad jõudsid vana puumaja ette.

Neiu otsis võtmekimbust sobiva võtme ja keeras ukse lahti.

Mees sulges vihmavarju ja astus ta järel uksest sisse.

Astusid trepist ülesse, jättes maha märjad jäljed.

Seintelt koorus krohv.

Vihm sabistas katusel.

Oksad löid vastu maja seina.

Keerasid korteri ukse lahti ja astusid sisse.

Neiu sulges nende tagant ukse, jälle selle sama roostes võtmega.

Ta liikus pimedas toas, kus ainsat valgust andis kardina tagant immitsev tänavavalgus.

Süütas pooleldi põlenud küünla.

Astus kööki ja pani teevee keema.

Mees heitis sinise nahkse jakki varna,

astus küünla lähedale ja istus maha.

Neiu tõi tee valges kannus ja kallasin mõlemale suure kruusitäie auravat jooki.

Tassidel mürasid mustad koerad ja kollased kassid.

"Sa pole isegi enda nime öelnud," ütles ta mehele.

"Nimel pole tähtsust, nimi on muutuv."

Tüdruk jäi talle tummalt otsa vaatama.

"Sa oled mind oodanud, kuigi sa võib-olla ise ei tea seda, mina tean, kuidas sa oled oma kardinat vahelt ikka ja jälle tänavale vaadanud."

"Ma teadsin, et sa hakkad mind igatsema."

"Igatsus, suur igatsus, aastad, sügised, möödusid nii kurvalt, tunded, millest ei suuda mõelda. Ma teadsin alati, et elu ei ole nii lihtne. Kuid kõik rääkisid vaid, kui loogiline maailm on. Keegi ei rääkinud, kui segane,

keeruline ja mitmekihiline tegelikult maailm on. Aga mina tundsin, aga mina tundsin. Ja ma ei jäänud neid tavalisi inimesi uskuma. Iial.”
“Ma arvasingi, et sina ei unusta,” ütles mees ja naeratas jälle oma kummalisel viisil.

~~~~~  
V osa  
~~~~~

Tüdruk võtsin halud ja toppis ahju - ilmad olid juba külmad.
Süütasin tikuga ajalehe.
Tuli keerles ja noolis halge, nii ahnelt.

51

Mees tuli ta juurde ja istus tema kõrvale ahju ette.
Ta suudles neiu kätt.
“Kas mäletad?”
“Ma mäletan tunnet, aga mitte sind.”
Mees pani enda käe ta lauba peale.
Tüdruk tundis mehe käejooni enda nahal.
Ta silme ees hakkasid vilkuma pildid.
Lapsepõlvest. Meri loksus, ikka edasi ja tagasi.
Süütunne, vesi loksus, põgenemine, ta jooksis läbi võsa, oksad kriipisid jalgadele haavad.
Sama õõv, jälle-jälle, ema kooris kartulit ja tõmbas kätte haava, haav polnud sügav, aga verd tuli. Väikse tüdruku nägu värvus lumivalgeks.
Ära karda verd, naeris siis ema, vere juures on kõige ohtlikumad plekid, ja ta naeris jälle. Jälle – jälle sama tunne.
Ta jooksis mööda randa ja kukkus liiva, hirm.

Tüdruk ärkas nendest jubedatest mälestustest.
Ta avas silmad, olles sama kahvatu kui lapsepõlves verd nähes.

Ta tormas akna juurde,
rebis kardinad eest.
Avas akna.
Värske õhk voolas tuppa,
räästast solises alla vesi,
ta sirutas käed välja ja
kogus peopesadesse vihma.
Kastis sellega nägu.
Avas silmad.
Mees astus ta seljataha.
„Sa ikka ei meenunud mulle,” ütles tüdruk.
„Lähme magama, meil on homme jõudu vaja.”

Tuppa tungis vihmaõhk ja tuba sai uueks.
Rammestunult vajus neiu paljas keha
valgete linade vahele.

Kõrvaltoas kustutati tuled,
mehe rasked sammud käisid veel
ringi toas.

Uni sidus neiu enda mustrisse.

Kusagilt kostus koera klähvimist.

Neiu ärkas,
mees ootas teda – teises toas.

Ta kandis ikka sinist jakki,
põleva koni suits tõusis pilvedena lae poole.

„Pane ennast riidesse, me läheme välja.”

Läbi avatud ukse ootas mehe vari teda.

Häbenemata pani ta ennast riidesse,
viimasena tõmbas selga punase vihmamantli,
otsis üles kummikud,

mis olid juba mitu aastat kapinurgas vedelenud.

Nad astusid välja.

Kõik oli hall.

Vihma sadas ja tänaval laiutas vesi.

„Ilm nutab suve taga,” lausus mees.

Neiu avas suu, et midagi öelda, aga vaikis.

Kauguses tõuklesid autod.

Mees haaras neiu käe
ja hakkas teda juhtima.

Läbi vihmaste tänavate,
halli vihma kangasse.

Lõppuks seisid nad mererannas ja vaatasid mäslevat vett.

Lained purunesid vastu teravaid kive.

Aga tuul ei halastanud.

Lõhkudes kõik, mis vaevaga

kokku veetud.

Aeg murdus ja kell justkui enam ei käinud,
ainult,

lained näitasid maailma pidevat liikumist.

Alles nüüd neiu märkas, et mees oli vihmavarju koju jätnud.
Ta oli üleni märg.

Näo küljes rippusid veepärlid.

Kajakad lendasid karjudes pilvede all.

„Sa tunnend seda, ma tean,” ütles mees.

Ta keeras merele selja ja

nööpis neiu punase mantli lahti ja

lasi talle vihma ligi.

Vihm tuli ja ...

neiu keha langetati külmadele kividele. Mees pani käe ta

laubale.

V osa

53

Marju Valge, 12. klass

Veel viimane kirju
liblikas tiibu
viibutab viivu
ja kukub külma lumme

Kuula,
aeg möödub,
minut minuti järel saab söödud

Nüüd aknaklaasidel
jääliblekaid lendab

Vaadates neid
unustad enda,
piirid ja lendad,
kuni kukud sinagi külma lumme

Eile õhtul
puges hinge
poisiohtu
väike ingel

Võttis kõik,
mis võtta andis
Muutis kõik
ja kätel kandis

Ilus nägu
oli unel

tuul vilistab, ta läbematult
kisub mantlihõlmad valla
vihmgi piitsutab, häbematult
mööda selga jookseb alla

ja päike hõõgub, salamisi
kütab kuumaks mu palged
härmatis - ka tema ei küsi,
kui mu juuksed teeb valgeks

ainult sina,
sina oled viisakus ise
mind eal ei puutu,
vaatad vaid kaugelt

"kallis, kas sa kuuled?"

V osa

kallis, kas sa kuuled?
lumehelbed lendlevad tuules

55

kallis, kas sa kuuled?
naeratus hiilis mu suule
kallis, kas sa kuuled?
puuladvus sosistab luule
kallis, kas sa kuuled?
kallis, ehk mõtled sa muule?

Regina Michaelis, 12. klass

Segadus-lahendus,
lahendus-segadus.
On see loodusseadus,
et kaob mu teadvus,
kui kohtan ma armastust
ja ei eita ahvatlust,
ei usalda mõistust
ning ei võta vastutust,
eelistan valikust
südames tehtud otsust,
vältides kukkumist,
haaran igast konksust,
siis tuleb väsimus.
Ma ihkan taas vabadust,
nõuan vaid tunnustust,
ei palu andestust,
ei saada tervitust,

tunnen vaid võõrastust,
elutee keerukus
muudab mu rusutuks,
ma tunnen tüdimust.

Need süümepiinad närivad mind taas
ja tühjeneb uus, järjekordne klaas.
Kui näen Sinu silmis seda sära,
mul' meenub taas, kuis' kasutan Sind ära.

Ei valanud Su eest ma veretilka,
vaid lihtsalt Sind ma pilkasin ja pilkan.
Mu südames on jää, ei, seal on põud!
Ja verepuudusest on otsas jõud.

Jõud armastada, uskuda ja loota.
Jõud tagasi kord Sinu juurde söösta.
Ehk tagasi kord usalduse saan?
Ei, sisimas mul hoopis kuri plaan.

Liig vähe kahjuks aega antud mul,
ma seda kasutan vaid seks',
et tuua viimast mürgist suudlust Sul
siis kaon ma — igaveseks!

Allusioon

~~~~~  
V osa  
~~~~~

57

olen
pill
mis
pole
loodud
mängi-
mise
jaoks.
Ainus
heli
mus —
su sõrme nõtkev
julgus. Nii pea,
kui aeg mu kõlakasti
mõrad taob, kaon minagi;
ja helist sest mis sündi-
nud on meist, jääb alles
ainult mälestus, me hell
ja hästi hoitud
saladus

Kadi Kusnets, 12. klass

□□□

Võtsin täna killukese päikesesära
ning tükikese hõbevalgust kuust.
Võtsin hirmu ja peitsin ta ära,
sest kui mõelda, siis millestki muust.

Täna võtsid sa mu sõnadest usu,
tähtedest naeru kustunud kaja.
Võtsid lootuse ja näitasid kuhu
edasi mul minna oleks vaja.

Kertu Veermäe, 12. klass

Päikesetõusul

Lootusetusest joobnunenult
sammun mööda äärekive.
Mõtetes nii piiritult
hüppan. Kukun - libe.
Läbi puuvõrade näen augustikuud.
Voldin salvrätikut, kuhu kirjutasin Su nime.
Üksikud langevad lehed toob tuul
mu ette. Nukker armastus on pime.

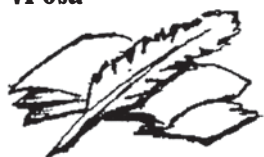
Mu nahka riivab Su ohe,
kui nõrkusest langen Su ees.
Kõige kaunimad meloodiad me kahe
väljakannatamatult ausate pilkude sees.

Lootusejärvel viskan lutsu.
Päike tõuseb ja silmis on valu.
Kui vaid soovin, otsin usku.
Hüppan, kukun, vajun.

*miks sa mind kiusad?
sa oled kullatiikk,
mille ehtsust ma
hambaga naksates proovin*

.....

VI osa

*enne suurt pauku
oli uudishimu*

MEA CULPA

I peatükk

ELAMUS KOGU ELUKS

VI osa

61

"Elamus kogu eluks!" kuulutas lõbustuspargi värava kohal rippuv silt. Vaatasin seda, korrakski lubatavat uskumata, kuid otsustasin siiski sisse minna.

Väravaputkas istus kassaaparaadi taga meeldiva välimusega vanem naine. Tema hallid juuksed olid korralikku soengusse sätitud ja kuldraamides prillide taga paistsid naise ilmekad rohelised silmad pisut õudusttekitavalt suurtena. Ta vaatas mulle lahke küsiva pilguga otsa.

"Üks päevapilet, palun," ütlesin.

"Päevapilet? Olete te kindel, preili?"

Vaatasin naisele hämmastunult otsa. Kunagi varem polnud minult midagi sellist küsitud. Lõpuks vastasin: "Aga muidugi päevapilet, see on ju kõige odavam."

"Kõige odavamad asjad ongi kõige suurema väärtusega, ärge seda unustage," ütles naine piletiraha vastu võttes ja jäi mind seejärel kummalise pilguga silmitsema.

"Aga pilet?" küsisin juba pisut kannatamatult.

"Pilet," naeris naine, "on teie taskus."

Vaatasin teda uskomatult: "Ärge tehke minu üle nalja!"

"Ärge süüdistage mind asjaltult! Ma ei tee KUNAGI tõsiste asjade üle nalja."

Turtsatasin. Mis ajast lõbustuspargi piletid tõsised asjad on? Ootas, et naine mulle pileti annaks, kuid ta ei liigutanud ennast vähimalgi määral, ainult vaatas oma kummaliselt suurendatud silmadega mulle otsa.

"Pilet..."

"On teie taskus," lõpetas naine minu eest lause. "Minge nüüd ometi edasi, te ei ole siin ainus inimene, kes soovib saada elamust kogu eluks!"

Pööritasin uskomatult silmi ja kõndisin putka juurest minema. Mis muud mul üle jäi? Jõudnud piletikontrolööri juurde, muutusin ärevaks, tammusin jalalt jalale, teadmata, mida teha.

"Teie pilet, preili."

"Aga see naine... ta ei andnud mulle piletit!" protesteerisin justkui 5-aastane.

Noormees noogutas mõistvalt, öeldes: "Muidugi mitte. Kuidas ta olekski saanud? Pilet on ju teie taskus."

See oli juba liig. Ma ei suutnud mõista, miks need inimesed mu üle naersid. Ometi pistin mingi kummalise tunde (vastumeelsuse, protesti, ängi ja lõbu segu) ajal käe taskusse. Vaevalt olin seda teinud, kui mu sõrmeotsad millegi pehme ja krabiseva vastu puutusid, pigistasin selle tugevasti pihku ning võtsin siis käe taskust välja. Minu suurimaks üllatuseks hoidsin peos kägardatud päevapiletit.

"Näete nüüd," ütles noormees. "Aga poleks olnud vaja seda ära kortsutada. Kas teile juba ei öeldud, et kõige odavamad asjad on kõige rohkem väärt?"

II peatükk *ÕUDUSTEKODA*

Noormehe julgustava pilgu all astusin pisut hämmastunult lõbustus-pargi peavärvast sisse. Kõndisin imestunult mööda punakate kividega sillutatud teed, teadmata, kuhu minna. Kõikjal mu ümber silkasid naervad lapsed, tirides vanemaid kannatamatult kätest, mõlemal pool teed kutsusid üha uued ja uued sildid. Tõdesin, et karusselliga sõitmine ei oleks praegusel hetkel just kõige targem tegu, pistin pileti kergelt iiveldust tundes taskusse ja vaatasin ringi. Eemal paistiski huvipakkuv silt. Ühe pisut laguneva maja lahtise ukse kohal seisis kiri:

Õudustekoda

Muigas in kergelt ning astusin punaselt teelt kõrvale: õudustemajad olid mulle alati meeldinud ning harva õudsed paistnud. Ukseni jõudnud, kahtlesin korra: piletikontrolöri polnud. Ootas in paar minutit, kuid kui kedagi ei tulnud, otsustasin sisse minna: mul oli ju nagunii päevapilet olemas.

Astusin avatud uksest sametpehmesse pimedusse. Korra oli kõik vaikne, siis langes raske puituks kriuksudes kinni ja ma kuulsin võtit lukuaugus keeratavat. Siis läks valgeks.

Seisin pargis. Minust paremal pool õitsesid lillad ja valged sirelid, vasakul oli pisike helesinine tiik, kaugemal eespool paistis park tihenevat: seal kasvas igat sorti kaunitult pügatud puid.

Äkki tundsin oma palja jala vastas midagi niisket ja külma. Pöörasin pilgu maha ning nägin pisikest süsimusta kutsikat mu säärt nuusu-

tamas. Kutsikas vaatas mulle oma suurte märgade silmadega otsa ja liputas saba. Naeratasin tahtmatult: loom oli lihtsalt uskomatult armas. Kükitasin, et teda silitada, kuid ei jõudnud veel käega tema siledat musta karva puudutadaagi, kui ta mulle hammaste välkudes kallale kargas. Karjatasin, üllatunud ootamatust rünnakust. Siis läks kõik jälle pimedaks.

Kulus mitu minutit, et mu silmad valguse puudumisega harjuksid. Seisin ootusärevalt paigal, sinine tiik paistis pimedas tontlikuna, sirelite meeldiv lõhn oli muutunud hukutavalt magusaks, kaugel ees mattusid puud tihedasse uttu, moodustades õudusttekitavaid kujundeid. Värisesin kergelt: mul oli tunne, et keegi jälgib mind. Vaatasin närviliselt ringi, ent kedagi ei olnud näha. Hakkasin arglikult edasi minema, kusjuures igal sammul valdas mind tunne, et midagi juhtub. Tuul sahistas nüüd juba küllaltki tugevalt sireleis, tiigivesi loksus rahutult vastu pärljalt sätendavaid kaldakive, vaikuses sosistasid võõrad hääled. Tajusin, et värisen üle terve keha, hakkasin jooksmas, hääled aga aina tugevnesid. Korraga komistasin millegi otsa, kukkudes surusin silmad kinni ning jäin seejärel ootama: olin kindel, et midagi halba lihtsalt PEAB juhtuma. Lamasin mitu minutit täiesti liikumatuna, kuid midagi ei toimunud. Isegi tuul vaibus ning ei pillutanud enam sirelite lõhna nii metsikult sametises õhus ringi. Avasin kartlikult silmad.

Minu suureks üllatuseks oli jälle valge ning ma polnud sugugi üksi, otse vastupidi: park lausa kihvas inimestest, kes hääletult mööda teid ning puudealust säravrohelist muru jalutasid. Tõusin püsti, pühkisin seelikult tolmu ja tundsin end korraga palju kindlamalt kui varem: vähemalt polnud ma enam üksi. Hakkasin vaikselt kaugete puude poole kõndima, kusjuures igal sammul tekkis juurde kaasjalutajaid. Naeratasin ühele väikesele poisile, kuid ta ei naeratanud vastu, teretasin üht vanahärrat, kuid viimane käitus, nagu poleks ta midagi kuulnud. Korraga panin tähele, et möödujad riivavad mind, astuvad mu jalgadele, nügivad küünarnukkidega, nagu poleks mind olemaski. Püüdsin nendega rääkida, kuid mulle ei vastatud, minust mindi mööda, minust ei tehtud üldse välja. Mu süda hakkas peksma: kas ma üldse olingi olemas?

Siis jäid kõik inimesed ühekorraga seisma ning nende pilgud pöördusid mulle. Hetkeks valitses täielik vaikus, siis puhkes kogu inimmass mu ümber palavikuliselt naerma. Õudusega vaatasin, kuidas väike tüdruk itsitades mulle näpuga näitas, kuidas vana mees, lõualotid värisesmas, naerda puhkis, kuidas ilus preili parastavalt pilkas, kuidas üks tundmatu noormees üleolevalt muigas. Ma ei kannatanud seda välja: pistsin jälle jooksu. Seepeale naer aina kasvas ja kasvas, korraga peatus kellegi raske käsi mu seljal ning ma tundsin, kuidas mind kogu

jõust lükati. Kukkusin valusalt ja tajusin äkilist eredat päikesepaistet: olin taas lõbustuspargis, lamasin punastel kividel.

"Nonoh! Ega see nüüd nii õudne ka olnud. Lõppude lõpuks peaksite sellega juba harjunud olema," ütles üks sõbralik hääl ja abistav käsi aitas mu püsti.

"Näete, siin on "Õudustekoja" tutvustus."

"Aitäh, ma tahtsin enne piletit näidata, aga kedagi polnud."

Mees noogutas pisut tüdinult ning kõndis hooletult lehvitades kontrolõriputka poole. Hetkeks vaatasin talle järele, siis meenus mulle brošüür. Sellel seisis ainult üks rida:

Sa võid ju joosta, aga hirm on sinust kiirem.

III peatükk

LÕUNASÖÖK KÜMNELE

Jalutasin pisut pahaselt mööda punaste kividega teed. Miks oli õudustemaja selline olnud? Kuhu jäid kummitused, kirstud, kriuksuvad põrandalauad ja muu selline? Olin rahulolematu nagu inimene, kes saanud täpselt seda, mida lubatud, pea alati on.

Kõndisin veidike aega täiesti sihitult ringi, siis märkasin ühte ilusat helekollast maja sildiga:

Restoran

Vaevalt olin selle lühikese sõna läbi lugenud, kui mu kõht juba tühi tundus. Astusin läikivast klaasuksest restorani: seal ootas mind üllatus. Nimelt olid kõik lauad kaetud kümnele ja igas lauas istus üheksa meest ning üks naine või vastupidi: üheksa naist ja üks mees. Ma polnud sääraast asja kunagi varem näinud ja seepärast tundus see mulle pisut kummaline, kuid samas ka naljakas. Lasin pilgul aeglaselt üle laudade libiseda ning peagi märkasin lauda üheksa mehega. Juba viipaski üks neist mulle sõbralikult ja kutsus nendega ühinema.

Kõndisin paari laua vahelt läbi ja istusin oma kohale, silmapilkselt ilmus ei tea kust kelner, kes valas mulle klaasikese veini ja ütles, et seni, kuni praad valmis saab, võin oma kaaslastega vestelda. Kummalisel kombel kõlas kelneri lause pigem käsu kui loana.

Minust paremal istus silmapaistvalt ilusa välimusega noormees. Kui ma talle otsa vaatasin, naeratas ta pikalt, paljastades oma lumivalged hambad. Ta tõmbas hooletult käega läbi poolpikkade pisut loksis

tumedeate juuste. Seejärel naeratas ta taas oma säravat naeratust, piiludes seejuures enda peegeldust veiniklaasil. Tema sügavpruunid silmad olid ilusad, kuid paistis, et neis pole ealeski üksi mõte vilksatanud. Noormees ainult naeratas ja kohendas oma juukseid, ta oli ilus – ei rohkemat ega vähemat.

Ilueedi kõrval istus kahvatu kollaka näoga keskealine mehike, kes hoidis ühes käes sigaretti ja teises veiniklaasi, kusjuures mõlemad käed tugevasti värisesid. Ta vaatas mulle pisut kurjalt otsa ja küsis ootamatult, kollaste laiguliste hammaste välkudes: „Mida sa vahid?” Ja veel enne, kui ma vastata jõudsin, ütles pahaselt: „Jäta mind rahule!” Piidlesin teda veel veidike aega, kuid mehike ei öelnud enam midagi, süütas vaid uue sigareti ja jätkas oma veiniklaasi tühjendamist.

Elupõletaja kõrval istus üks päris väike poiss. Viimane vahtis veidi närviliselt ringi, trummeldas näppudega vastu lauda ja piidles pahuralt tühjakssaanud mahlaklaasi. Kui ma poisile otsa vaatasin, näitas ta mulle keelt ja hakkas seejärel kõvasti naerma.

Poisist järgmine oli lumivalge näo ja pikkade juustega vanem meesterahvas. Ta noogutas mulle tervituseks ja ütles: „Oh, kui iga päikeseloojangu puna oleks nii kaunis kui puna teie põskedel, kui iga roos lõhnaks nii hurmavalt kui teie!” Vaatasin teda pisut hämmastunult, tahtsin midagi öelda, kuid luuletaja alustas juba jälle oma jutuga: „Oh, kui kuld oleks nii kuldne kui teie kiharad...”

Kuulsin vaikset turtsatust otse oma kõrva ääres. Kiskusin pilgu vanalt mehelt ja vaatasin oma naabrile, noorele musta rietatud noormehele, otsa. Viimane ütles:

„Olete kinni? Kui kahju! Olete vaba? No tõesti, keda see imestama paneb?” Vahtisin talle küllaltki kohkunud pilguga vastu, noormees aga jätkas: „Oo, milline pilk! Mida ma küll teeksin, kui see mul kauemaks peatuks? Te ei tea? Oh, mul hakkaks vaid veidi halb...”

Otsustasin ülbet noormeest mitte kuulata ja uurisin hoopis tema naabrit. Selleks oli juba elatanud vanahärra, kes mulle sõbralikult naeratas ja kohe rääkima hakkas: „Preili, ärge pange teda tähele, ta on alati selline. Oluline on kuulata ennast, mitte teisi. Oluline on mõelda omi mõtteid, mitte peeglina teiste omi peegeldada. Kas te mõtlete vahel? No muidugi mõtlete. Aga ometi ei saa teie mõtted veel kaugeltki täiuslikud olla! Kui kaua te olete saanud mõelda? Kaksikümmend aastat kõige rohkem, aga mina, minu elu on olnud neli korda pikem, seega olen mõelnud ka neli korda rohkem. Jah, mõelge, preili, mida kõigi nende mõtetega teha saab!”

„Mõelda! Mõelda! Mõelda! Nagu sellest mingit kasu oleks?! Mõtted pole kunagi heade tegudeni viinud, samuti pole heade tegudega heade

tulemusteni jõutud. Kas te ei mõista, preili? Mida iganes te ka ei teeks, ikka on keegi teine, kes kogu teie töö pihuks ja põrmuks teeb! Maailm kõnnib mööda dekadentsitreppi alla... Ikka põrgu poole, ikka põrgu poole. Ja seegi koht on inimesele veel liiga leebe..." Prillidega noormees vaatas mulle oma kummaliste nukrate silmadega otsa ja puhus piibuotsast kolm suitsurõngast välja. Ta vaatas nende hetkelist eksistentsi erilise, lummatud pilguga ja ütles siis: „Ainult see, mis eksisteerib sekundiks, võib puhas olla. Muu aga... määratakse maailma mustusega." Siis jäi mees vait, paistis, et kõik, mida ta öelda tahtis, sai öeldud.

Pessimisti kõrval istus väga kummaline mees. Mitmel korral kõhis ta kurgu puhtaks, otsekui tahaks midagi öelda, maigutas juba korraks suudki, kuid jäi siis ikkagi vait, kusjuures tema nägu seejuures üha punasemaks ja punasemaks muutus. Lõpuks võttis ta suure lonksu veini, ütles vaevukuuldavalt „Tere!" ja hakkas siis hoolikalt laudlina mustrit uurima.

Häbeliku härra kõrval istus lühikeste tumedate juuste, päevitunud näo ja mustjaspruunide silmadega noormees. Ta vaatas mulle sügavalt silma ja tahtis just midagi öelda, kui saabus kümme kelnerit, igaühel isemoodi praetaldrik käes.

Söök oli lausa oivaline: imemaitsvale praele järgnes uhke magus-toit. Vaevalt olin oma rummi-šokolaaditordi hõrgutavas vanillimurakakastmes lõpetanud, kui kõik mehed korraga püsti tõusid, mulle kummardasid ja lahkusid. Kõik peale viimase noormehe, kes saatis mulle ühe oma võluvatest pilkudest ja viitas küsivalt uksele.

Peagi kõndisime kahekesi eresinise taeva all punastel kivil, mis olid nüüd juba päikese poolt nii kuumaks kõetud, et seda ka läbi kingataldade tunda sai. Noormees oli imetore! Ta kuulas suurepäraselt, kuid samas teadis, millal ise midagi öelda, ta tegi ühtlaselt hästi nalja ja komplimente. Eriti huvitas teda minu arvamus lõunasöögist.

„See oli kummaline: einestada üheksa võhivõõra mehega!" ütlesin.

„Küllap on see alati nii... iseennast on kõige raskem ära tunda."

„Iseennast?" ei saanud ma aru.

„Iseennast," kinnitas Meelitaja. „Te vist ei lugenud korralikult silti, ega ju?"

Pöördusin ringi ja vaatasin tagasi. Tõepoolest, ma polnud silti korralikult lugenud. Seal seisis:

Restoran

„Kõverpeeglid"

„Need mehed olid siis...?" alustasin küsimust, kuid Meelitajat polnud enam mu kõrval.

Jalutasin mööda tulist teed ühe puudealuse pingini ja istusin sellele: korraga oli mul tunne, et ma ei saanud enam millestki aru. Hetkel oli vaid üks kindel: igal juhul polnud tegemist mingi tavalise lõbustuspargiga. See teadmine tegi mind ühekorraga rahutuks ja rõõmsameelseks. Rahutuks, kuna hirm tundmatu ees oli mulle juba ammu tuttav, rõõmsameelseks, kuna kõik uus oli mulle alati meelitatv tundunud. Sääraselt mõeldes istusin tükk aega pingil, kuni korraga tundsin, et palavus muutub juba väljakannatamatuks. Tõusin püsti ja kõndisin esimese majani, mida märkasin. Sellel seisis kiri:

Noaviskaja

Vaatasin silti pisut kahtlevalt, kuid lämmatav palavus sundis mind uksest sisse astuma.

„Tere tulemast, preili! Tulge minu järel!” ütles pika süsimusta habemega mees, kelle vööl rippusid mitmesugused erinevad noad.

Noogutasin nõustumise märgiks ja järgnesin talle. Kõndisin mööda kitsast räpast koridori, kuni jõudsin ühe ukseni. Mees ütles:

„Oodake üks sekund, palun.”

Vaatasin hämaras koridoris ringi, mõeldes, mis mind veel ees oodata võib. Äkki avanes uks taas ja mul paluti sisse astuda.

Korraga leidsin end lavalt, publikut täis saali eest. Rahvas hakkas otsemaid plaksutama, siis ütles noaviskaja:

„Ärge palun liigutage, preili!”

Hoolimata soovist teha mehe sõnadele risti vastupidist seisin paigal. Kogu mu keha oleks justkui tardunud ja kajuks muutunud: mõtted olid veel minu, kuid kipsist liikmed juba skulptori omad. Vaatasin hirmunult saali ja noaviskaja poole.

Edaspidine läks väga kähku: kaksteist surmavalt teravat nuga lendasid minust välgukiirusel mööda, publik mõirgas, noaviskaja võttis mu käest ja sundis mind mingil viisil kummardama. Siis viis ta mu lavalt minema.

Vahepeal oli väljas sadama hakanud. Kül m vihm ja kõuekõmin äratasid mu järsku sellest kummalisest poolunest, millesse paanika mind kandnud oli. Ütlesin noaviskajale:

„Aitäh, et te nii täpne olite. Mul oli surmahirm, kartsin, et mõni teie nugadest peatub kindlasti mu ihus.”

„Aga loomulikult! Ikka TEIE ihus, kus siis mujal! Kui egoistlik on inimene! Sada korda viskan ma päevas neid nuge ja igaüks arvab, et just tema saab nendega pihta. Olete te kunagi midagi tõenäosusest kuulnud? Teate, et see on teie puhul täpselt sama suur kui iga teise?”

Noaviskaja sülitas vihaselt maha ja kõndis minema.

V peatükk *PÄEVAPILET*

Vihm aina tihenes, kõu kõmises pea samal ajal, kui välk sinkjasmusta taevast hetkeks valgustas. Punasel kiviteel oli mitme sentimeetri paksune veekiht. Mu riietel polnud enam ühtegi kuiva kohta, jalanõud olid läbi vettinud. Korraga tundsin, et olen kohutavalt väsinud.

Hakkasin aegamisi lõbustuspargi peavärva poole sammuma, mõttes olin juba kodus kuumas vannis, kui äkitselt keegi mu tee kinni pani. See oli sama noormees, kes hommikul mu piletit kontrollis. Vaatasin talle küsivalt otsa, noormees vaid naeratas. Üritasin temast mööda kõndida, et vältida välja minna, kuid ta ei lasknud sel juhtuda.

„Mida paganat?” küsisin tuseselt.

„Lõbustuspark suletakse alles kell viis,” ütles noormees.

„Suletagu või sada, mulle aitab, ma tahan koju minna. Kas te aru ei saa?”

„Mul on kahju, preili, aga ma ei saa midagi teha. Teid hoiatati juba varem.”

Sattusin üha enam segadusse. Miks ta mind välja ei lasknud? Mille eest mind hoiatatud oli?

„Kas te siis ei mäleta, et kõige odavamad asjad on kõige kallimad?”

„Ja kuidas see siia puutub? Ma ostsin lihtsalt päevapileti ja kõik.”

„Just nimelt. Mitte kolme tunni, mitte viie tunni, vaid PÄEVAPILETi. Saate aru?”

Ma mõistsin, mida noormees öelda tahtis, aga samas ei saanud ma sellest aru. Miks pidi kedagi tema enda tahte vastu lihtsalt selle pärast terve päev kuskil kinni hoitama, et see inimene endale päevapileti ostis?

„Te ju ise tahtsite seda,” ütles noormees kummalise naeratusega, justkui mu mõtteid lugedes.

Üritasin veel üks kord temast väe võimuga mööda pääseda, kuid see ei õnnestunud: piletikontrolör oli minust kiirem ja takistas taaskord mu tee.

VI peatükk
SUHKRUVATT

VI osa

69

Kõndisin äärmiselt tusases tujus mööda pargitänavaid. Ma polnud enam väsinud: olin vihane. Ma ei saanud aru, kuhu ma sattunud olin, kes need inimesed olid ja miks nad mind siit välja ei lasknud. Kõik tundus minu vastu olevat.

Siis nägin eemal klaasakna taga midagi pehmet ja roosat. Tusatuju ja kahtlused kadusid hetkega. Ma lausa tormasin väikese majakese poole, astusin uksest sisse ning nuusutasin lapsepõlve lõhna. Suhkruvatt! Kuidas ma seda küll armastanud olin!

Juba tuligi minu juurde müüja, pikkade lokiis juustega noor naine.

„Mida teile?”

„Üks suhkruvatt!” ütlesin õhinal.

Naine vaatas mind pisut pettunult ja küsis siis: „Suhkruvatt? Olete te kindel? Miks mitte tükike seda haruldast tumedat šokolaadi või neid trühvleid või äkki see hiiglaslik pulgakomm?”

„Suhkruvatt,” jäin endale kindlaks. „Ja te olete mind hoiatanud,” lisasin naljatlevalt.

Naine vaatas mind pisut pahaselt ohates ja ütles: „Olgu siis suhkruvatt.”

Minuti pärast hoidsingi käes hiiglasuurt roosat pilve. Esiti ei tahtnud ma teda süüagi: juba tema lõhn oli nii mõnusalt magus ja lapsepõlve täis. Peagi aga viskasin nostalgia nurka ja pistsin suure tüki suhkruvatti suhu.

See, mis juhtus, oli kahtlemata kummalisim kõigist sündmustest, mis pargis toimunud olid. Hetkel, mil magus vatt mu huuli puudutas, läks mul silme ees mustaks. Korraga nägin väikest kodutut tüdrukut minult raha küsimas, mõtlesin, et mul on seda endalgi vähe. Neelasin vatitüki ruttu alla ja võtsin uue tüki. Kõik kordus, ainult seekord vaatas ema mulle pisarsilmi otsa. Ja siis palus sõbratar, et ma ei paljastaks saladust, mille olin juba välja rääkinud. Ja siis tuli vana naabrinaine suurte kottidega, haige selg kõver, kuid mina seisin endiselt paigal. Ja üks noormees...

Pillasin suhkruvati maha.

„Elu polegi nii magus. Või kuidas?” küsis müüja.

VII peatükk
LABÜRINT

VI osa

70

Tundsin, kuidas vihm ja elu mõru maitse mind ahistavad. Ja kivid. Ka nendes punastes tänavakivides oli midagi kummaliselt ängistavat. Nad ei lasknud mind lahti, ma pidin neil käima, käima seda punast ja petlikku teed aina süvenevas vihmas.

Eemal nägin maja, millel ilutses silt:

Labürint

Kõndisin majani ja astusin uksest sisse. Leidsin ennast uhke peosaali lävelt, kõik seesolijad olid ballikleitides ja frakkides, mängis orkester, saal oli hämar. Keegi astus minu järel uksest sisse ja lükkas mind saali: leidsin end inimlabürindist.

Korraga märkasin, et minu tavalised riided olid mingil viisil muutunud ballikleidiks ja ilusateks kõrgete kontsadega kingadeks, peegellaest nägin, et ka juuksed olid imeväel kenasse soengusse vormitud.

Üksteise järel võtsid erinevas vanuses mehed mind tantsima, kandes mind üha sügavamale ballisaali südamesse. Peagi tundsin, kuidas mu jalad kõrgetel kontsadel väsivad, kuidas palavus ja õhupuudus mind nõrgaks teevad. Üritasin ukse poole trügida, kuid paistis, et see on võimatu. Ikka haaras keegi mu tantsima ja kandis uksest eemale, minu vastuväiteid ei võetud kuulda.

Hakkasin vaikselt taipama, miks seda kohta labürindiks nimetati. Inimestega suhelda oli niisama raske kui tundmatus kohas teed leida: ikka sattusin tupikusse. Paaril korral jõudsin päris ukse lähedale, kuid päris viimasel hetkel haaras keegi ikka mu käest ja tõmbas inimmassi.

Lõpuks jõudsin otsusele, et ainus viis kuidagi sellest lämmatavast palavusest pääseda on jõuda seinani ja siis mööda selle äärt vaikselt ukse poole liikuda, katsudes samal ajal ära öelda kõigile tantsulekutsujatele. Ajapikku endale teed tehes jõudsingi viimaks ühe külgeseinani, liikusin mööda seda päris saali nurka ja sealt mööda teise seina äärt ukse juurde. Seisin juba lävel, kui keegi haaras mu käest, ütlesin automaatselt:

„Vabandage, ma ei suuda enam tantsida. Ma pean ära minema.”

„Hea küll, aga pidage meeles, et kõigile eitavalt vastates kahetsete hiljem, et loobusite ka nendest tantsudest, mis oleks võinud teie elu muuta.”

Pöörasin pead. Minu vastas seisis erakordselt lummas noormees. Ta vaatas mulle korra oma kummaliste roheliste silmadega otsa ja lasi siis mu käe lahti.

Varsti tantsis ta kellegi teisega, varsti oli ta kellelegi teisele erakordne.

VIII peatükk
KÄÄBUSTE TEATER

Tantsust, rüselemisest ja palavusest kurnatuna jalutasin punastel kividel ja tänasin vaikselt sadavat vihma selle õrna jahutuse eest. Taamal nägin silti:

Kääbuste teater

VI osa

71

Tundes, kuidas kuum keha jahedas vihmas pikkamööda värisema hakkab, astusin teatrihämariusse. Leidsin koha teises reas, väikese blondi tüdruku ja kortsus vanamehe vahel. Paari minuti pärast tõusis eesriie ja etendus algas: lavale ilmusid kääbused.

Pisikesed inimesed tegid suurte inimeste ees enese üle nalja. Kogu etendus seisnes kääbuste kasvu üle nalja heitmises. Publik naeris ja ka kääbused ise ei suutnud koomilisi pilte esitades tõsiseks jääda.

Etendus kestis pea pool tundi, siis kostus saalist aplaus ja kõik kiirustasid minema: jäin viimasena suurde ruumi, tahtamata loobuda sellest lõbust, mida vaatamäng mulle pakkunud oli. Ometi tuli lahkuda.

Uks, millest olin teatrisse tulnud, oli suletud: välja pääses pika kitsa koridori kaudu. Panin tähele, et mida edasi ma kõndisin, seda kõrgemaks muutus koridor. Jõudnud selle lõppu, seisin hiiglasliku ukse ees. Link oli nii kõrgel, et ka parima tahtmise juures poleks ma selleni ulatunud, üritasin ust lahti lükata, kuid jõudugi nappis. Olin lõksus.

„Kas ikka veel on naljakas?“ küsis kellegi hääl.

Vaatasin ringi ja nägin üht etenduses osalenud kääbustest.

„Vabandust, ma vist ei saanud teist aru,“ ütlesin.

„Loomulikult. Nüüd ei saa te aru, aga etenduse ajal naersite küll. Siis tundus naljakas, kui kääbus ei ulatunud aknast välja vaatama. Aga nüüd paistab asi pisut teistmoodi, kas pole? Sest nüüd puudutab see TEID.“

Tema sinised silmad särasid neid sõnu öeldes, tema huulil mängles muie. Vaatasin abitult ringi, üritasin veel kord võimatut, kuid lingini ma siiski ei ulatunud.

„Mis nüüd saab?“ küsisin alistunult.

„Mis nüüd ikka saama peaks? Suurus pole ju oluline. Lühike on seksikas,“ naeris kääbus.

Neelatasin, juba ei tea mitmendat korda sel päeval tundsin end alandatuna. Ometi ei jäänud mul muud üle, kui öelda:

„Vabandust, mul on kahju.“

„Kahju, teil? Ei, hoopis mul on kahju,” ütles kääbus, vajutas ühele nupule, mida ma märganud polnud, ja lasi mu ukse avanedes sügava melanhoolse pilgu saatel välja.

VI osa

72

IX peatükk
DIREKTORI KABINETIS

Tibutas õrna vihma ja mu riided olid ikka veel märjad. Astusin pisut vihase, pettunu ja solvatuna mööda punaseid telliseid peavärava poole. Eelkõige olin siiski lihtsalt väsinud.

Väravani jõudnud, katkestati mu tee jälle. Juba tuttav noormees naeratas nukralt ja osutas kellale. Viis minutit puudus viiest. Vaatasin talle uskumatult otsa. Mis tähtsus oli viiel minutil? Ma olin nagunii terve päeva pargis veetnud. Üritasin korra noormehest mööda pääseda, teades, et see ebaõnnestub.

„Mul on kahju, preili, reeglid on reeglid ja pole minu võimuses neid muuta. Kui te tahate millegi või kellegi vastu protestida, siis peate direktori jutule minema.”

Vaatasin kella. Kolm minutit puudus viiest. Ma teadsin, et oleksin võinud lihtsalt seista ja oodata, lõppude lõpuks pole kolm minutit just pikim aeg, kuid kummalisel kombel võttis minus võimust mässumeelsus.

„Olgu nii. Lähme direktori juurde.”

Kõndisin tuimalt noormehe järel. Vihma oli jälle tihedamini sadama hakanud, see masendas mu niigi halba tuju veelgi. Lõpuks jõudsime mingi väikese majani, läksime ühest uksest sisse ja jõudsime pikka koridori. Selle lõpus oli silt minu nimega. Jäin seisma ja vahtisin seda uskumatult. Kõigist neist sadadest nimedest, mis maailmas olemas olid, pidi selle kummalise koha direktor just MINU oma kandma. See tõik muutis mu rahutuks. Nimekaimule vastuastumine tundus justkui enesele vastuastumisena.

Noormees avas ukse ja juhatas mu imetillukesse kabinetti. Selles oli vaid väike laud kahe vastastikku seisva tooliga ja seinal laua taga peegel. Istusin ühele toolidest.

„Oodake, kuni direktor tuleb,” ütles noormees ja sulges lahkudes enda järel ukse.

Vaatasin tühjas ruumis ringi: valgetelt lubjatud seintelt oli krohv kohati maha kukkunud, tuul kolistas väikese akna raame, ka laud ja toolid olid armetud. Korraga märkas, et laual on mingi paber. Teadsin, et ei tohiks võõrastele kuuluvaid asju lugeda, kuid direktor oli ju mu

nimekaim, seega kõik, mis oli adresseeritud talle, oli adresseeritud ka mulle. Tundes end lõhenenu, häbistatu, egoistliku, hirmunu ja eksinuna, võtsin lehe kätte. Seal seisis:

Kelle süü see on?

~~~~~  
VI osa  
~~~~~

Mõistmiskiir sädeles tolmunud peeglil.

73

Kadi-Triin Tammepuu, 11. klass

Loll

Lihtne näidend ühes vaatuses

Tegelased: Mees; Naine; teised autojuhid; puud metsas; tüdruk; koletis; väike vend; vanaema; sõber; inimesed tänaval

I

Autotee. Mees sõidab närviliselt autoga. Punane tuli, autod peatuvad. Eemal kõnnib kaunis Naine kaunil kõnnakul. Ta räägib ilusal häälel mobiiltelefoniga. Mees näeb teda, kerib autoakna alla ja jääb lolli näoga vahtima.

Naine: Kas keegi mu kassi toitis ikka? Oi, vaene kallike! Küll tal on ikka raske olnud ilma minuta! Noh...? Jaa, nüüd ma olen tagasi linnas. Mis, Juhaniga või? Ei, Juhan on nii igav, ma soovitaks sul mõni parem mees otsida...

Mees: Ohhhh kui ilus naine!

Naine: ...minu arust see tüdruk ei oska ennast üldse meikida. Jah. Ja-jah. Muidugi. Aga ta võiks ju üldse meikimata jätta, siis oleks ka ilusam. Mis siis! Jah, aga... ei...

Mees: Ohhhh kui ilus naine!

Naine: ...kuule, ma olen selle tüübi jaoks liiga kaval, ma mõtlen midagi välja. Ei... kindlasti. Ma igatsen, jah, muidu oma kassi järele, aga mingi mees võiks ka elus olla vast... Või ma ei tea, härrasmehi tänapäeval ikka hästi ei leia. Aa. Ah nii. Räägi siis temast...

Mees: Ohhhh kui ilus naine!

VI osa

II

74

Koletis: (möirgab) Urrrrrrrrrrrrrrrrrr!

Tüdruk: (kiljub, jookseb elu eest) Appi! Päästke! Aidake!

Koletis: Urrrrrrrrrrrrrrrrrr! Urrrrrrrrrrrrrrrrrr!

Tüdruk: Aaaaaaaa! Päästke ometi! Appi!

Tüdruk: Ma olen siin! Appi! Ma ei jõua... enam... appi...

Koletis: Kohe ma süön su ära!

Tüdruk: Palun... jumal... mamma taevas... halastage... Ai! Mu jalg!
Aidake... aih...

Mees: See naine! See naine! Kõik need eelmised tüdrukud on olnud mõttetud. See ingel... ta on nii õrn ja värske, tema lõhna oli saja meetri kaugusele tunda! Milline lõhn see veel oli! Ta lõhnas vist nagu see lill, mis vanaemale meeldib... mis selle nimi nüüd oligi? Mm. Ohh! Tema õhetavad palged! Ta toitub vist ainult vitamiinjookidest ja päikesepaistest. Huvitav, mis värvi tema silmad on? Kas rohelised? Jah, vaid puhtad rohelised sobiks selle näokesega. Nii veetlev! Alles nüüd saan ma teada, mis on silmarõõm! Ilmutus, ime!

Tüdruk näeb Meest, saab uut jõudu, lööb koletisele vihmavarjuga pähe ja põgeneb.

Tüdruk: (paanikas) Palun, härra, te peate mind aitama! Kuri koletis ajab mind taga!

Mees: (oma mõtetes, ei kuulagi õieti) Aa, tõsi või? Huvitav, milliseid lilli

kinkida tõelisele naisele? Need tavalised odavad roosid küll ei sobi. Aga äkki tal on juba keegi? Ei, seda ei või olla. Mingi suvaline mees ei sobiks ta kõrvale.

Tüdruk: Vaadake, seal! Tehke midagi, kaitske mind! Ma anun teid – kaitske mind!

Mees: Vaadake, neiu, mul pole praegu aega. Mõni teine kord ehk... tegelen teie murega.

Koletis: Urrrrrrrrrrrrrr!

Tüdruk: Ärges laske mul surra!

Mees: (kõnnib häiritult teise kohta) Olgu, aga teie ärge segage mind kogu aeg! Kui ma saaks vaid hetkeks tema taevalikke huuli oma huultega riivata! Kui ta hoiaks mind oma puhaste õrnade käte vahel!

Koletis: Kuule, plika, anna alla ja surm tuleb kiire!

Tüdruk: Eiiiiiii! Härra... palun... jumala nimel...

Koletis: Urrrrrrrrrrrrrr!

Tüdruk jookseb minema, koletis tihedalt kannul. Mees kõnnib mõmisedes hoopis teise suunda.

Mees: See naine. Kui leebe võiks olla tema naeratus ja kui kaunilt pärlendada pisarad ta põsekestel! Kuidas puudutatakse tõelist naist? Kas mina oleks talle piisavalt hea...?

III

Kodu. Vanadusest tudisev vanaema istub tugitoolis ja tikib värisevi käsi tohutu suurele tekile pisikesi lilli. Väike vend istub ja togib jalgpalli jalaga. Uksest astub sisse Mees. Teretatakse, Mees istub toolile.

Vend: Kuule, venna, lähme jalkat mängima! Sa võid väravas olla...

Mees: (mõtleb omi mõtteid) Mitte praegu.

Vend: Palun!

Mees: Ei.

Vend: Palun lähme!

Mees: Ei.

Vend: No palun! Ma teen pärast ise voodi ära siis!

Mees: (ärkab hetkeks unistustest) Heh, väikevend! Mine mängi naabri Leenaga parem.

Vend: Eiiiiii, plikadega ei saa ju! Leena hakkab alati pillima, kui ma teda palliga pähe löön.

Mees: (naerab) Mine-mine!

Vend: (ääretu pettumusega) Suured inimesed on nii igavad. Mingi kahekümne aasta pärast ma kasvan kah suureks, siis sa alles näed, kui lõbus mul on!

Vend läheb jalgu järele lohistades, Mees jääb jälle mõttesse. Vanaema hakkab omaette kõnelema.

Vanaema: Näed, kus tänapäeval on noortel aega! Muudkui mängivad palli ja hullavad. Muresid pole teistel ollagi, ei sõda, ei nälga – muudkui ainult mängi palli.

Mees: Mhmmh.

Vanaema: Jeesuke, kuhu see maailm küll nõnda jõuab? Meie tegime ikka tööd ja tööd. Näed, nüüd oleme me vanad. Tea, kas teie, lapsed, üldse jäategi vanaks, kui te tööd ei tee?

Mees: Jah, muidugi-muidugi.

Vanaema: Minu ajal olid veel inimesed korralikud – ehkki me tegime ka nooruses vallatusi – ja elasid edasi ja tegid tööd. Aga ma vaatan televiisorist ikka, kui imelikuks inimesed läinud on. Ilusad näevad nemad välja, aga mis nemad räägivad, sellest mina, vanainimene, küll aru ei saa. Näed, mis naljaka seaduse need poliitikud jälle välja mõtlesid. Milleks seda tarvis oli?

Mees: Jah-jah.

Vanaema: (jääb lapselast vaatama) Lapseke, mis sinuga küll on? Kas sa oled ehk armunud või?

Mees: Mida?

Vanaema: Kas sulle on ehk mõni tütarlaps meeldima hakanud?

Mees: (ärevamalt) Mulle või? Ee... on vist jah. Ee. Aa... nii see ongi. Ja veel milline tütarlaps! Sellist teist pole ma veel kohanud.

Vanaema: Vanaemad ikka teavad selliseid asju. Seda oli näha. Vaatasin mina, mis sinuga on, ja kohe sain aru. Aga seda ma sulle ütlen, pojake: kui sa oled õnne leidnud, siis hoia seda teiste eest! Teistel on ikka sinu õnne üle kade meel. Mina pole küll miski suur vilosoohv, aga ma olen oma elus juba palju näinud...

Mees: Olgu. Kuid ma pean korraks veel välja minema.

Vanaema: Mis? Nii hilja õhtul?

Mees: Jah. Ära muretse, memm! Ma olen kohe tagasi. Ära selle tikkimisega üle pinguta!

Vanaema jääb üksi istuma ja tikkima.

IV

Metsas õõtsuvad puud ja kostavad metsahääled. Vilistades saabub rõõmus Mees.

~~~~~  
VI osa  
~~~~~

77

Puud: (sahisevad, vahele kostab krabinat ja üksiku öökulli huikamine)
Hhhhhhhh! Uhuu! Ffffffffffffff! Hhhhhhhh! Hhhhhhhh!

Mees: Tere, mets! Ma pole sul ammu külas käinud, aga täna ma tulin, et rääkida... õnnest! Ma olen armunud. Nüüd ma olen päris armunud.

Puud: (sahisevad ja krabisevad endiselt) Hhhhhhhh! Ffffffffffffff!

Mees: Et kogu maailm teaks! Et teie, metsavaimud teaks! Ma armastan tõelist naist. Ta on nii ehe ja loomulik, nagu oleks temagi haldjas metsast. Kas teie saatsite ta?

Puud: (sahisevad pahameeles, õõtsuvad närviliselt, krabin tugevneb)
Mmmm-hhhhhhhh! Mmmm-ffffffffffff!

Mees: (naeratab hullumeelselt) See naine! Ma hakkan poediks, et teda vääriliselt kirjeldada. Ma hakkan rüütliks, et teda alati kaitsta. Vohh, nii teengi! (Puudutab puude tüvesid.) Kui te saaks vaid tema õrna puudutust tunda. Te närtsiks kui lillekesed, noh!

Puud: (sosistavad) Hhhhhhhh! Lollakas! Hhhhhhhh!

Mees: Tänan, et kuulasite! Kui ma teda veel näen, toon ma ta kindlasti metsa jalutama. Nüüd ma tean, mida teha, ja nüüd ma pean minema!

Mees tormab minema. Kauguses ulub üksik hunt ja öökull huikab.

V

Sõber istub tänava ääres pingil. Mees tuleb joostes ja istub tema kõrvale, ümberringi kõnnivad inimesed.

Mees: Tere hommikust! Vabandust, et hilinesin. Ma tõin sulle need paberid. (Ulatab kaaned.)

Sõber: (iironiliselt) Pole midagi, kõigest kaksikümmend minutit. (Avab kaaned.) Oi, sa tõid mulle värske SL Õhtulehe. Tänan. Ma olen seda küll juba kahjuks täna lugenud.

Mees: Mida? Kus siis paberid on?

Sõber: Kust ma tean? Ma arvaks, et sa panid siia paberite asemel ajalehe ja unustasid paberid koju.

Mees: Ee... vabandust, ma olen natuke hajevil.

Sõber: (viihaseelt) Pole midagi, kakskümmend minutit hiljem oleks niikuinii imelik projekti esitada.

Mees: Anna andeks, vennas! Ma ei oleks eladeski sind meelega alt vedanud.

Sõber: Ahaa. Kuule, ega sa haige pole? Nagu tõsiselt või nii.

Mees: Ei, aga ma nägin eile ühte naist...

Sõber: Oeh.

Mees: Oli see vast naine! Stiilne, ilus, naiselik... hõljus nagu haldjas, näoke oli tal nagu jumalate tütrele, nahk oli... päikseline... ma usun, et tal olid päris rohelised silmad...

Sõber: Mees, sa oled täitsa imelikuks läinud.

Saabub Naine, kes räägib mobiiltelefoniga.

Mees: Ei või olla!! Vaata, see on tema! Vaata, seal! Ma pean temaga tuttavaks saama.

Sõber: Hmm.

Mees: Vaata neid jalgu. Ja seda õhulist sammu. Huvitav, kas ta on tantsija?

Sõber: Minu meelest ta nagu... lonkaks.

Naine hakkab lonkama.

Mees: Võib-olla ta on jala välja väänanud. Mina kaitseks teda ja hoolitseks ta eest. Aga kuula ta helisevat, pehmet häält!

Sõbrad vaikivad hetkeks, et naist kuulda oleks.

Naine: (ärritunult) Mis ta ütles? Ah?! Jobu selline! Mul on temast täiesti kõrini. Uskumatu, et just meie ülemus peab selline siga olema!

Sõber: Kuula, see on ju mingi kohutav feminist. Naine hakkab jalgu trampima ja möödakõndivaid mehi altkulmu vahtima.

Mees: Ei, ta on lihtsalt temperamentne. Ohh, tal ongi rohelised silmad. Ma teadsin!

Sõber: Külmad rohelised silmad. Ta on nii kala nägu.

Naisel lähevad silmad punni.

Mees: (vaatab sõpra imestunult) Kas sa ei näe, et ta räägib lihtsalt hetkel millestki ebameeldivast? Kui ta naerataks või vaataks mind vaikselt andumuses, oleks ta nägu kõige soojem ja kaunim vaatepilt

maailmas. Vaata tema päikselisi palgeid!

Sõber: Hmm. Need on küll vahvat värvi, lausa kollased. Ta ilmselt suitsetab.

~~~~~  
VI osa  
~~~~~

Naine võtab sigareti ja hakkab suitsu tegema.

Mees: See peab niisama moe pärast olema, sest lõhnab ta ju ometi hästi. Siiagi on tunda. (Nuusutab õndsalt õhku.)

79

Sõber: Jah? Kuule, me istume sirelipõõsa kõrval. See naine võib vabalt haiseda nagu kõngenud kass.

Naine paneb mobiiltelefoni ära ja võtab välja kassiraipe.

Sõber: Lisaks on ta küürus...

Naine jääb küüru.

Sõber: ...ja... maitsetult riides. Ehk on ta selline "lõdva püksikummiga naisterahvas"?

Sõber: Tead, mees, ma soovitan sul siiralt koju minna ja meie teine projekt lõpetada. Muidu kaotad sa peale mõistuse ka minu sõpruse ja päris korraliku hunniku raha. Mingi naise pärast! (Patsutab Meest õlale.)

Sõber lahkub, Mees jääb istuma ja Naist vahtima. Naine märkab seda, lonkab Mehe juurde, kustutab sigareti pingi seljatoe vastu ja kõlgutab surnud kassi Mehe nina ees.

Naine: (suitsetaja kaheda häälega, vastikult) Kas te jälgite mind?

Mees: Ei. Vabandust...

Mees tõuseb ja lahkub tagasi vaatamata.

Eesriie.

X AVAS UNISELT SILMAD. Tal polnud õrna aimugi, kui kaua ta siin juba olnud oli. Te küsite, miks? Vastus on lihtne, siin lihtsalt ei tundud päeva ega ööd, rääkimata kellaajast. X-i väike kamber oli kogu aeg ühtemoodi valgustatud, hoolimata sellest polnud X aga avastanud, kust valgus tuleb. Ometi ei saa öelda, et X polnud sellele probleemile mõelnud. Tegelikult oli ta veetnud pikki tunde otsides pirni, elektrijuhet või lüliti. Aga tulemus oli alati üks ja seesama – null. Lõpuks oli X jõudnud arusaamisele, et küllap valgustab tuba end ise. Ehk just sellepärast olidki väikese ruumi pehmed seinad, põrand ja lagi ühtlaselt valkjaskollakat värvi.

Leidnud lahenduse valgustatuse probleemile, hakkas X mõtlema kellaajale. Kuna tuba oli kogu aeg valge ja sellel polnud ühtegi akent, oli võimatu öelda, mis kell parajasti oli. Lõpuks hakkas X aega hindama söögi põhjal. Vahetevahel tuli X-i juurde vanemapoolne heleroheleisse kitlisse rietatud kurvasilmne naine ja andis talle süüa. Ükskõik, mida X naiselt ka ei küsinud, viimane ei vastanud kunagi. Ta lihtsalt istus pehmel põrandal ja ootas, kuni X oma toidu ära sööb, ning läks siis jälle ära. Kui X oli selles toas juba pikemat aega viibinud, pani ta tähele, et mõned söögikorrad kordusid. Näiteks igal kolmandal korral toodi talle teed ja putru. Teinud selle suurepärase avastuse, pani X aluse omaenda uuele ajasüsteemile – pudruajale. Sellest ajast peale ei huvitanud X-i enam kunagi, kas on päev või öö. Tema arvestas aega enne ja pärast putru.

Pärast nende probleemide lahendamist hakkas aga X-il igav. Pikka aega ei teadnud ta, mida mõelda. Pealegi mõjus toa valkjaskollakas valgus kuidagi uinutavalt. Mitu päeva otsis X uut mõtet, seda ometi leidmata. Ta oli juba päris õnnetu, hakkas ennast isegi rumalana tundma, kui ükskord tõi heleroheleisse rietatud naine talle pudruga koos ka ümbriku.

X tahtis naiselt küsida, milleks see ümbrik, kuid loobus sellest mõttest, sest teadis, et naine temale nagunii midagi ei ütleks. Kui naine lahkus, hakkas X ümbrikut uurima. Ta polnud küll väga kaua lugenud, kuid X-ile endalegi üllatuseks oli see suurepärase oskus siiski säilinud.

Tuli välja, et kiri oli adresseeritud kellelegi noormehele nimega Oliver. Kuigi pisut võõras, tundus nimi ometi tuttav. Veidikese mõtlemise järel otsustas X, et küllap kuulub nimi talle endale. Pole ju sugugi võimatu oma nime unustada, kui ei leidu kedagi, kes seda sulle ütleks. Edasine kiri aga oli nii kummaline, et X hakkas kahtlema, kas see on ikka talle. Nimelt oli kiri saadetud Prantsusmaale, täpsemalt Pariisi ülikooli. Keegi

naine kirjutas pikalt ja laialt, kuidas ta oma poega igatseb ja loodab, et tollel ikka hästi läheb. X luges kirja mitu korda läbi. Nii kummaline, kui see ka polnud, hakkas kiri talle iga korraga üha rohkem meeldima.

Veidi aega hiljem tuli kitliga naine uue söögiga ja küsis X-ilt kirja tagasi. X ei olnud nõus. Ta hakkas naisega vaidlema. Naine vaatas teda kohkunult, kunagi varem polnud see meeldiv noormees talle vastu hakanud. Sageli küsis X igasuguseid eriskummalisi asju, kuid kunagi varem polnud ta silmades rääkimise ajal olnud selliseid hullumeelseid sädemeid. Tegelikult ei olnud X sugugi vihane ja ka kirja ei tahtnud ta endale hoida, talle pakkus lihtsalt lõbu midagi öelda ja seejärel kuulata, kuidas talle ka vastatakse. Juba pikka aega, umbes 30 putru, nagu X arvas, polnud keegi temaga rääkinud.

Lõpuks andis X alla. Seda sellepärast, et tal hakkas kahju naisest, kes vaatas teda pisarais silmadega ja muudkui korda samu sõnu: „Vaene väike.“ Kui naine lõpuks kirjaga lahkus, mõtles X, et küllap on ta pisut hullumeelne.

Järgmistel päevadel mõtles X sageli selle vanemapoolse naise üle. Lõpuks, kui naine oli talle juba neli putru toonud, silmad ikka veel pisarast märjad, jõudis X probleemile jälile. Ainus võimalik seletus oli see, et naisel oli kõht tühi. Miks muidu tuli ta alati naeratades sisse, kuid muutus kurvaks, kui X küsimusi esitades sõi? Jah, selles probleem kahtlemata seisneski. Kuigi X üldiselt inimestele ei mõelnud, polnud ta siiski kalgi südamega noormees. Seepärast otsustaski ta tegutseda.

Ükskord, kui naine jälle tuli, tõi ta X-ile tähestikusuppi. X vaatas veidi aega uurivalt tähekujulisi makarone ja hakkas neid siis ükshaaval näppudega soojast leemest välja õngitsema. Naine, kes polnud kunagi varem näinud, et X midagi nii hullumeelset teeks, hakkas otsemaid ilmutama meeleheite märke. X-ile näitasid naise pisarad, et tal oli kahtlemata õigus olnud – viimane oli kindlasti näljas. Kas pole siis kohutav istuda ja näha, kuidas keegi suppi mitte kiiresti ära ei söö, vaid naudib seda aeglaselt, tähe kaupa, samal ajal, kui sul endal on kõht tühi? X-i arvates võis selline tegevus pisut hulluks ajada küll. Päris kaua aega võttis X supist tähti välja ja sõi neid ükshaaval. Kui supis oli alles veel ainult viis tähte, X lõpetas ja lükkas taldriku naise ette.

Esiti ei saanud naine aru, miks X nii teeb. Kunagi varem ei olnud ta midagi söömata jätnud. Märgates aga, et tähed pole juhuslikud, puhkes naine nutma. Ometi naeratas ta läbi pisarate. X oli õnnelik, et oli leidnud naise väiksele probleemile lahenduse. Naine vaatas X-ile tänulikult otsa ja heitis siis pilgu uuesti supile, milles olid tähed s, u, l, l, e. Lõpuks otsustas naine, et kõige õigem oleks supp siiski ära süüa, kingitusi ju tagasi ei anta.

Sellest ajast peale oli naine X-i vastu palju sõbralikum. Ta naeratas noormehele alati ja tema silmis ei olnud enam pisaraid. Ometi ei saanud X märkamata jätta, et naise muidu nii põhjatult õnnelikus naeratuses on samas midagi sõnuseletamatult kurba. Hoolimata sellest, et X püüdis naist söögikordade ajal alati rõõmustada, ei kadunud see kurbus. Seepärast otsustas X lõpuks, et pole mõtete ennast vaevata probleemiga, mida ta nagunii lahendada ei saa.

Üldiselt aga hakkas X-is jälle võimust võtma ütle mata rusuv mõtete puudus. Sageli oli ta mõelnud, et küllap on tarkadel meestel raske kõigi oma mõtetega hakkama saada, nüüd aga paistis X-ile, et ilma mõteteta on palju raskem kui nendega koos. Kaua aega otsis ta asjatult, püüdes leida väärilist mõtet, mida kaua mõlgutada saaks, ilma et see tüütavaks või kuidagimoodi igavaks muutuks.

Ükskord, pisut enne putru, X leidiski mõtte, või kui täpsemalt öelda, siis mõte leidis X-i. Nimelt oli X pisut masendunult lebanud pehmel valgel põrandal ja mõelnud mõtete puudusest, kui äkitselt maandus tema käele liblikas.

X ehmatas sellest kohutavalt. Hoolimata kergusest, millega liblikas maandus, tundis X oma käel teravat valu. See puudutus oli lihtsalt liiga ootamatu ja kaugelt liiga õrn X-ile, kes oli harjunud vaid mõnede karmide paitustega, mida kitliga naine talle vahel harva jagas. Kurbusega pidi X tõdema, et ei mäleta enam seda kätt, millega teda oli kunagi sama õrnalt puudutatud, kui praegu puudutas liblikas.

X heitis liblikale algul lühikesi ettevaatlikke pilke. Ei, mitte sellepärast, et ta oleks liblikat kartnud, hoopis sellepärast, et putuka tiivad olid nii kirevad, et X-il oli lausa valus neid vaadata. Oli ta ju harjunud toa valkjaskollaka värvi ja kitli helerohelise tooniga, liblikas aga oli sootuks kirevam. Esiti ei suutnud X määrata, mis värvi liblikas on. Seda sellel lihtsalt põhjusel, et X oli värvid peaaegu unustanud. Ometi jõudis ta pikema mõtlemise järel otsusele, et õrn putukas on purpurpunane.

Värvidega harjunud, vaatas X liblikat kaua ja põhjalikult. Inimesele, kes räägib vaid pisut hullumeelse naisega, kes talle isegi ei vasta, oli liblikas lausa kingitus. X rääkis liblikale kõigest. Oma puuduvatest mõtetest, kirjadest, mida talle vahel saadeti, ja ka kitliga naisest. Ei saaks öelda, et liblikas polnud hea kuulaja. Kogu aja, mil X rääkis, puhkas liblikas rahulikult ta käel. Kui X viimaks lõpetas, tõusis liblikas lendu ja tegi pehme valge lae alla imeilusaid kujundeid. See väike tants õhus ütles X-ile rohkem, kui olid kunagi öelnud kitliga naise üksikud sõnad.

Tegelikult tekkis X-il liblikat vaadates üle pika aja tunne, et ta tahaks ära. Algul oli see mõte teda sageli külastanud, kuid juba üsna kaua polnud sellele tema peas kohta olnud. Nüüd aga tekkis X-is suur

tahtmine sellest valgest toast pääseda. Ta oli küll peaaegu unustanud, mis oli selle ruumi ukse taga, ometi igatses ta sellest hetkest meeletult siit ära. Aga rohkem kui pääsemisest, rohkem kui ükskõik millisest vabadusest, unistas X sellest õrnast puudutusest, mida ta kunagi ammu tundnud oli.

Kui kitliga naine X-ile kooki ja kohvi tõi, pääses liblikas ukse kaudu välja. Ometi oli ta X-i peas ka kaua aega pärast seda. Isegi naine märkas seda muutust. Muidu nii rõõmsameelne noormees oli muutunud kuidagi nukraks ja vaikseks. Enam ei rääkinud ta oma kummalistest mõtetest ega teinud pisut kohatuid nalju. Nüüd oli X enamasti vait.

Pärast liblika külaskäiku muutuski X nukraks. Talle tegid rõõmu vaid kirjad, mida üks naine talle endiselt saatis. X-i meelest oli kummaline, et naine kogu aeg kirjutas, sest tema ju ei vastanud. Iga uue kirjaga ilmus X-i näole üha sügavam muie. Vahel ta isegi naeris, kui luges ümbrikult Pariisi ülikooli keerukat prantsuskeelset aadressi, milles, nagu ta märkas, oli naine päris mitmeid vigu teinud.

Ükskord ootas X juba pikemat aega putru, mille aeg tema meelest juba ammu pidi käes olema. Aga kui tema toa uks avanes, ei astunud sisse kitliga naine. Tulija küll kandis kitlit, kuid ta oli vana prillidega mees.

Mees vaatas X-i kerge muhelusega ja kutsus ta siis kerge käeviipega endaga kaasa. X ei mäletanud enam, kui kaua ta oli selles toas olnud, kuid tema oletuste kohaselt vähemalt kuuskümmend putru. Seepärast tundus nüüd lausa imelik sellest pehmest valgest ruumist lahkuda. Ometi X läks.

Veidike aega kõndis ta vana mehe järel mööda keerulisi koridore, kus oli meeletult palju uksi. Lõpuks astusid nad ühest sisse ja mees palus tal mugavasse tugitooli istuda. Mees vaatas teda üpris kaua sealjuures midagi ütle mata. Lõpuks ta tõusis, võttis riulilt ühe väikese raamatukese ja andis selle tähendusrikkal pilgul X-ile.

„Peatse kohtumiseni, Oliver,“ lausus mees lõpuks, andis noormehele kilekoti riietega ja lahkus.

Jah, Oliver, see oli tema tõeline nimi. Nüüd ta teadis seda kindlalt. Oliver võttis kotist riided ja pani need aeglaselt selga. Valge ürbi, mida ta juba tükk aega kandnud oli, jättis ta parema koha puudumisel tugitoolile vedelema. Riided seljas, pistis Oliver raamatukese taskusse ja astus uksest välja. Hoolimata koridoride rohkusest, leidis ta kiiresti tee välja.

Kunagi varem polnud ta õues viibimisest nii suurt naudingut tundnud. Oliver tundis iga liivatera oma kingataldade all, kuulis tuule sosistamist, lasi ehtsal päikesevalgusel enda pisut kahvatuid põski paitada. Mööda vihnamärgi tänavaid kodu poole kõndides võis ta aga vanduda, et nägi ühelt lilleõielt lendu tõusmas purpurpunast liblikat.

Lõpuks jõudis ta väikese kollase maja juurde. Ta seisatas korraks, enne kui krigiseva värava lahti tegi ja välisukseni kõndis. Oliver kõhkles pisut, kui pistis käe oma vasakpoolsesse püksitaskusse, kuid veendus kohe, et tema mälu teda ei petnud – võti oli endiselt seal. Ta avas ukse ja kõndis seejärel mööda vana keerdtreppi üles. Jõudnud teisele korrusele, avas Oliver veel ühe ukse, võttis jalanõud jalast ja vaatas korraks ringi. Uskumatu. Pärast kõike seda oli ta jälle kodus.

Äkitselt kuulis ta kõrvaltoast ärevaid samme ja tundis siis, kuidas vanem naine talle kaela hüppab. Pikka aega istus ta teed juues oma emaga köögilaua ääres ja pajatas oma reisist Prantsusmaale, kus ta tegelikkuses kunagi viibinud polnud.

Hiljem, kui ema oli magama läinud, istus Oliver üksi omas toas. Ta muigas ikka veel Prantsusmaa peale. Ema oli lausa vaimustuses olnud nendest suurepärasest kirjadest, mida „Oliver“ talle kirjutanud oli. Kui kerge on ikka inimesi midagi uskuma panna, mõtles Oliver.

Alles siis meenus talle pisike raamat, mis juba päris tükk aega tema taskus oli olnud. Ta kõhkles hetkeks, kuid avas selle siis kiiresti. Ta lehitses raamatukest tormakalt, püüdes leida õiget lehte. Selle leidnud, ta muigas ja tema silmadesse tekkis jälle kord see pisut hullumeelne pilk.

„Vähemalt midagi ma oskan,“ ütles Oliver kõval häälel oma tühjale toale. Terve õhtu oli ta äärmiselt lõbusas tujus.

Järgmisel hommikul märkas ta raamatukese avatud lehtedel liblikat, kes otsekui oleks lugenud ridu, mis ütlesid:

Psühholoogia praktikum – 5

Purpurpunane putukas vaatas Oliveri üllatunud pilguga, otsekui küsides: „Sa polegi hull?“ Oliver vaatas liblikat vastu ja ütles siis talle, ise samal ajal vandudes, et see on viimane kord, kui ta putukatega räägib:

„Ei, ma pole hull. Ma olen hoopis psühholoogia üliõpilane. Minu ülesandeks on mõista hulle. Ja seda on raske teha, kui pole ise kunagi nende nahas olnud. Kas sa ei arva nii?“

Liblikas vaatas teda endiselt kummalise pilguga, tõusis siis õhku ja lendas Oliveri põske riivates aknast välja. Noormees võis vanduda, et kuulis liblikat ütlemas: „Hull.“

Saatana komöödia

Tragöödia kuues vaatuses

VI osa

85

Osalised:

Viktor-Huugo Gorioot — raugastunud ärimees;

Mall — tema vanim tütar;

Maim — tema keskmine tütar;

Marii Ingrid — tema noorim tütar;

Angeelika Marie — tema uus noorik;

Aleksandr Patohvi — salakaval vene noorpoliitik;

Villu — Maimu peig Härrasmees — allilma eesistuja;

Väikemees — tema parem käsi.

Turvamehed Möhk ja Tölpa, koor, lapselapsed (10), Surm, Ema vaim

Aeg: 21. sajandi algus

Koht: Tartu

Epiloogi jäi vaatuse vahel on aasta, VI ja V vaatuse vahel nädal, VI vaatuse ning epiloogi vahel 60 aastat.

PROLOOG

Allilmas

Väike pime ruum ühe mahajäetud laohoone keldrikorrusel. Ümmarguse laua ümber istub jässakas musta smokingisse rietatud galantne tõmmu härrasmees. Teda ümbritsevad kaugelenähtavalt juhmid jõulised mehed. Nende varjust on näha väikest kavala, kuid alandliku olekuga meest. Õhus on tunda pikast ootamisest tingitud tüdimust.

Väikemees: On kuulda automürinat! Jah, tõesti, ta on tulemas.

Härrasmees: Ja lõpuks saabunud on ta, nii kaua lasi oodata. Mehed, kas omal kohal varustus.

Turvamehed: Jah, boss! On vajadusel valmis tema karistus.

Härrasmees: Tasa nüüd, ta tuleb!

Raske rauduks avaneb, täites laohoone hirmuäratava kriginaga. Tuppa astub vanadusest vaevatud tudisev mees, alandlik nägu peas.

Härrasmees (kerge pilkega): No nii, mu vana sõber Gorioot! Kuis käsi käib?

Gorioot: Ma vabandan, et hilinen. Vanaduses aeg laeb kiiremalt, kui näib.

Härrasmees: Jah tõesti, näha on, et käsi sul enam eriti ei käi. (ta kaaskondlased irvitavad) VAIT! Mis mureks sul, sa surematu täi?

Gorioot: Ei ihnusest ma ole siin, vaid ikka suurest murest. Ma hoolin väga oma perekonnast suurest. Mul kolm kaunist tütart seal ning imekaunis naine, hea. Kõigil vaja hoolitsust, et ei peaks tundma igatsust...

Härrasmees: Kas saad sa selle hala jätta või lasen siia sinu elusalt ma matta? Keerutada pole mõtet sul, räägi summast, nii jätab kallist aega alles mul.

Gorioot: Jah, muidugi, ma vabandan! Pool miljonit ma tahaks seekord võtta, et tütreksed ei jääks mul suurde hätta. Ja naiselgi on vaja raha, muidu, kardan ma, et jätab ta mu maha.

Väikemees: Sa, vanamees, käid siin ju niigi tihti ja ikka raha otsas. Mul tundub, et lõikaks me teid lahti, siis leiaks miljoneid teil mädanemas vatsas.

Härrasmees: Vait! Suud pruugid liiga palju, mees! (võtab laua alt musta nahkkohvri) Sähh, Gorioot, siin on sulle raha! Nüüd mine koju, sa mädanevas kestas idioot, kuid ära unusta — ma annan sulle aasta — tood raha või tervitad sa Igavesti Paha!

Väikemees (naerab haiglase hüsteeriaga): KURAT!

Vanamees lahkub vaikides. Mehed jäävad talle põlastusega järele vaatama. Lava läheb hetkeks pimedaks.

I VAATUS

I STSEEN

Uhke eramaja teise korruse magamistuba. Vana Gorioot lamab haigena voodis ning nutab. Tuppa astuvad tema kolm noorukest tütart: vanim ning kauneim Mall, asja täisealisuse piiri ületanud punkarist Maim ning noorim, solaariumipruun plaatinablondiks värvitud juustega Marii Ingrid — ning jäävad isa voodi ümber seisma.

Marii Ingrid: Oh, issi, issi, mis lahti sul? Kas nutad ema pärast?

Maim: Sa ogar oled või!? Ta kargab nüüd ju seda päevavarast!

Mall: MAIM! Lõpetä, kas pole juba küllalt öelnud sa! Ta teeb me väeti isa õnnelikuks, sest armastab ju teda ta.

Maim: Kui nimetad sa rahakotti isaks, siis las nii olla. Ma lähen, mujal

kollan. Lahkub

Mall: Häbematu! Kuis on sul, kallis isake!

Gorioot: Miks vihkab ta mind nii, ma alati ju teda armastand! Ja toetust jagand nii halvas kui ka heas. Unustades kõik ta teod, head ma näinud iga tema veas.

Mall: Ah, isake, see on ju kõigest iga. Küll üle läheb tal see anarhistlik viga.

Mari Ingriid: See muusika on tõesti väga kõle. Kuid isake, miks sinul nüüd küll rõõmsat tuju pole?

Gorioot: Ah, pole häda midagi, see vanadus teeb vaeva. Kuid teie nägudes, mu inglid, saan näha valget laeva. Teid armastan ma üle kõige, ja ma tean, see ongi õige.

Tütred (*kooris; taga on kosta naervat koori*): Kui tore, isake, me kallis. Kuid kui sa nüüd ei pahanda, siis lahkuksime nüüd. Ja meie meelt see ülendaks, kui endale me suudaksime soetada uhiuued rüüd (*suudlevad isa põsele*).

Tüdrukud haaravad isa öökapilt rahakukru ning lahkuvad kiirustades toast.

Gorioot (*surmraskelt ohates*): Oh, kui nad vaid teaksin, kust tulnud on see raha.

Härrasmehe hää (*koor tekitab kajaefekti*): Tood raha või tervitad sa Igavesti Paha!

II STSEEN

Esimeselt korruselt teisele viiv trepp. Kohtuvad äsja Goriooti toast väljunud Mall ja Marii Ingriid trepist üles mineva Angeelika-Mariega, isa uue ning väga noore naisega. Maimu toast on kosta J. M. K. E.-d.

Angeelika-Marie (*irooniliselt*): Oi tere, tüdrukud, kas külastasite te väetit isa? (*märgab rahakukrut*) Jah, on näha. (*naerab*)

Mall: Kas sina, põetaja, ei ole mitte samas suunas teel!

Marii Ingriid: Jah, sa ära tule ütlema, et sinul puhas meel!

Angeelika-Marie (*üleolevalt*): Ma pole põetaja, vaid varsti teie kasuema. Te unustate, siin majas loeb see, mida tahab tema. (*Näppu isa ukse poole suunates, teeb teise käega enda ümber äraseletavaid ringe.*)

Muusika Maimu toas vaikib ning uks avaneb. Maim astub koridori. Tema selja taga on näha õllepudelit hoidev punkar, tema peigmees Villu.

Maim: Mida käre, põetaja, ma ei kuule muusikat! Mine, mine ruttu isa suhu toppima sa lusikat! (*Mall ja Marii Ingrid naeravad*)

Angeelika-Marie: Küll mina juba tean, mis mul teha vaja, et saada oma käsutusse terve teie maja. Ja sina, väike ühiskonna viga, mine kantselda oma purjus siga.

Villu: Ma olen parem regulaarselt purjus kui sinu moodi — igavesti lurjus!

Maim lööb pauguga ukse kinni ning keerab muusika veel valjemaks kui enne. Mall ja Marii Ingrid mööduvad Angeelika-Mariest teda mõlemalt poolt müksates.

III STSEEN

Isa Goriooti tuba. Siseneb ülimeelalt naerata Angeelika-Marie. Gorioot magab.

Angeelika-Marie (*vaikselt, taustal sisistab koor*): Oh, sind vana väikest narri, kuis usud minu mängitud virr-varri. Kuid seda parem mulle, minu pangaarvele lisandub ju nulle...

Gorioot (*unesegadusest ehmunud*): Kes sisistab siin nõnda õelalt, (märkab Angeelika-Mariet) Ah sina, minu kullakallis lind! Kuidas elu täna hommikul on hellitanud sind?

Angeelika-Marie (*kurvalt*): Ah, ei ole väga vigagi. Kuid minu head soovid häirivad siin kedagi.

Gorioot: Mis, kes? Kes soovis sulle halba? Kas ülemteenija Helga? Kas pagenduses isegi ta näitab sulle selga?

Angeelika-Marie: Ei, seekord pole asi Helgas, vaid sinu tütarde, nad mind ei karvavõrdki pelga. Just hetk tagasi, kui teel olin sinu juurde, nad kõhu oma vihapagasi surusid mu südamesse, suurde. Mis olen neile teinud halba, ma neid ju kunagi ei salga? (*puhkeb nutma*)

Gorioot: Oh, kõige kallim, oh, mu kullatükk, mu mädaneva elu mõte! See on kõigest nende leinakate. Nad alles kaotand emakese, kalli, neil pole enam kedagi, kes kiigutaks neil hälli! Sa anna neile pisut aega, küll näed siis, et õpivad sind armastama võluväega.

Angeelika-Marie: Neil siiski kuluks ara väike vestlus, nii lüheneks ehk selle aja kestvus.

Gorioot: Sa tead ju, kallid, et sinu heaks ma kõigeks valmis!

Angeelika-Marie kallistab vanameest kõvasti salaja tema selja taga rahulolevalt naeratades. Kõlab Beethoveni "Saatuse sümfoonia" algus.

II VAATUS

I STSEEN

Gorootide eramaja kaunis talveaed. Vihma sajab. Talveaias istub Mall koos kauni slaavi näojoontega noormehega Aleksandr Patohwiga. Aleksandri käsi on õrnalt pead tema õlale toetava tüdruku piha ümber. Mall nutab.

VI osa

89

Mall: Oh, muret nii hullu!

Aleksandr: Jaga siis ometi, mu kallis! Mis teeb su peakest halliks?

Mall: Mu isa, väetike, on leidnud uue naise, kuid näha on - tema peas on haise. Halbu mõtteid mõlgutab ja isa rahakukrut kõlgutab.

Aleksandr: Kujutad sa asju liialt ette, siis kaobki sinu uskumine tõtte. Isa on sul arukas, ei lase ennast nõnda lihtsalt petta. Kui kavatsebki selle naise ara võtta, küll õigel kaotab näitsik paruka. Sa viska mure oma nooreast peast, ei Jumal mööda vaata nõnda suurest veast.

Mall: Oh, armsaim, sa räägid nõnda kaunilt, kõik muremõtted suudad viia peast. Kuid ütle, kas sa mind ikka armastad? Või soovid lihtsalt osa saada heast? (*Vaatab mehele sügavalt silma.*)

Aleksandr: On, elu ma ohverdaks sinu eest, Armastus! Sa seda tead ju juba ammu. Nüüd minema aja see rusuv kurvastus, see manab sulle varju kui paks vammus.

Mall: Armastan sind nõnda palju ma! (*suudlevad*)

Mall: Kuid tõttama pean nüüd, sest ootab mind "Meeleheitel koduperenaiste" hüüd! (*jookseb minema*)

Aleksandr: Armu ma ohverdan sinu eest, vabadus!

Avab elegantse liigutusega vihmavarju ja lahkub talveaiast. Mängib ABBA "Money, money, money" refrään.

II STSEEN

Talveaed sama päeva öösel. Pingil istub närviline Angeelika-Marie. Joostes saabub alandliku näoga Aleksandr. Neile märkamatuks jääb peoväsimusest talveaia läheduses asuvasse põõsasse magama jäänud Maim. Tema kõrval aaleb purjus Villu.

Angeelika-Marie: Ja lõpuks, vana tolgus, jõudsid sa! Miks lasid ennast nõnda kaua oodata!?

Aleksandr: Andesta, mu armas, ma jäin tukkuma.

Angeelika-Marie: Ma loodan, et sa ei lase sellel enam juhtuda! Nii, kuis ülesande täitmine sul edeneb?

Aleksandr: Heh, ta muud ei tee, kui mul ainult kaelas vedeleb! Ta armastab mind nõnda väga, et kõrvadest mul juba voolab mäda.

Angeelika-Marie: Suurepärase on see! Ka vana toss on minul ümber sõrme, ta abielluma on karme! Kui vanim tütar läinud, siis mina tema rada käin. Suur firma mulle osaks saab ning suure kuhilaga maad. Siis vana tossi mürgitan ja tütred majja vangistan.

Aleksandr: Kallis, ma ei tahaks segada, kuid millal mina osa saan?

Angeelika-Marie (*heldides*): Küll saad! Sa pole ial ilma jäänd, saad kõike paremat ja hääd!

Põõsast märkab neid Villu. Ta äratab Maimu üles.

Maim: Mis kurat, lase magada!

Villu: Ei, sa peaksid seda nägema... (*luksub ning näitab näpuga talveaia poole*)

Maim: Mis nendel kahel asja küll on teineteisega. Kas petab Sass mu õde tolle naisega! Ei kuule, raisk, mis räägivad!

Angeelika-Marie ja Aleksandr suudlevad.

Maim: Mis ilma olen sündinud! Petiste vabariik! Saaks kätte nad, siis...

Villu: Oota, ara reeda meid. Sa ara rahmi, keeda neid!

Villu rahustab Maimu maha ning nad jäävad mõlemad magama. Angeelika-Marie lahkub talveaiast. Aleksandr istub ja süütab sigareti.

Aleksandr: Armu ma ohverdan sinu eest, vabadus! (*kustutab sigareti ja lahkub*)

Eesriie

III VAATUS

I STSEEN

Isa Goriooti magamistuba. Vana Gorioot magab üksinda. Järsku heliseb telefon ning Gorioot ärkab ehmatusega.

Gorioot: Hallo, kes kõneleb?

Väikemees: Hei, vanatoi, mu sõber, kas mind ei tunne?

Gorioot: Ah, teie! Miks helistate mulle?

Väikemees: Ara mängi nagu sa ei teaks. Sa väga hästi tead, mis on sinu veaks.

Gorioot: Ehk, teie...

Väikemees (*vihaselt*): Jää vakka, vana rahasöödik. Sul aeg on võlga tasuda. Ja ära arva, et boss on kui tuhostõusev fööniks, kel mälu kerge kaduma.

Gorioot: Kui saaks ehk... Kas kuulete?!

(*kõne katkeb*)

Gorioot: Oh, armas Jumal, tule appi, mis pean ma nüüd küll tegema?!

Koor: Ei Jumal enam aita ka, kui Saatanale näkkand sa!

Lava läheb hetkeks pimedaks.

II STSEEN

Vana Goriooti tühi magamistuba. Tuppa astub Angeelika-Marie.

Angeelika-Marie: Ah, vanamees on kadunud!

Läheb Goriooti vana tammepuust kirjutuslaua juurde ning hakkab sahtleid uurima. Uks avaneb ning sisse astub Maim.

Maim: Imelik, kus isa on?! (*märkab Angeelika-Mariet*) Ah, sina siin. Kui huvitav, kas tead, su tegevus on taunitav!

Angeelika-Marie: Millest räägid sa! Siin kõigest koristasin sahtleid ma.

Maim: Nii pole õige, põetaja, siin teise sahtlit uurida. Kuid kui nüüd saladusi juurida, on mul ühteist varuks ka!

Angeelika-Marie (*kohmetub pisut*): Mis saladusest jahud sa!

Maim: Ei tasu sul minu ees näidelda, mul teada on su patt. Sa võid ju vastu vaielda, ma nägin sind, sa rott!

Angeelika-Marie: Ma ikka ei...

Maim: Tee nägusid kui palju saad, ei enam peta mind. Ma käin veel ja kuulan maad, et siis paljastada sind!

Maim tormab minema.

Angeelika-Marie: Sa kuradima needistatud nuhtlus, saab lühikene olema me suhtlus.

Eesriie

IV VAATUS

I STSEEN

Maimu tuba. On südaöö. Maim ja Villu istuvad, vaatavad Alo TV-d ning joovad õlut. Järsku läheb elekter ära.

Villu: No kurat, täpselt keset Vennaskonda. Rusikaga näkku tuleks lüüa mõnda. (*Maim aga on näost täiesti valge ja vahib üksisilmi lahtise akna suunas.*)

Villu: Maimuke, mis lahti on!? (*Nüüd märkab ka Villu valge daami*

kujutist aknast sisse ronimas. Laulab koor.)

Villu: Oh, õlut nii hullu! (*minestab*)

Ema vaim: Tere, kallis tütreke!

Maim: EMA!

Ema vaim: Mul aega antud pole palju, seepärast kiirustan. Sa lihtsalt kuula, ära kilju, see minu hääle summutab.

Maim: Oh, emake!

Ema vaim: Ma ei saa enne siit ilmast lahkuda, kui pole saanud rääkida.

Ma langend mõrvaohvriks. Mind tappis see põetajast nirk. Sõin seda, mida poleks tohtind, sel sisemuseks oli puhas mürk. Mu aplus saanud mulle saatuseks ja sina minu ainsaks lootuseks.

Maim: Kuid ema, mida ma küll tegema nüüd pean?

Ema vaim: Just seda, mida kõige õigemaks sa pead.

Ema vaim kaob. Maim istub nurka ning hakkab nutma. Nutust kasvab viha. Ta hakkab asju loopima. Üks visatud pall tabab Villu pead ning äratab ta.

Villu: Mis juhtus, miks sa märatsed.

Maim: On põhjust!

Villu: Räägi ometi!

Maim: Mu ema mõrvariks on see, kes siin kõige enam "hoolitseb"!

Villu (*elutargalt*): Ja mida teha kavatsed? Sa ära ainult märatse.

Maim: Peab mõtlema.

Mõlemad jäävad mõttesse. Kuid uni on kiire tulema.

Eesriie. Väike paus. Kõlab Beethoveni "Saatuse sümfoonia".

II STSEEN

Angeelika-Marie tuba Goriootide maja esimesel korrusel. Ta asetab oma jaki tooliseljale ning hakkab ümber pöörama, kui märkab tualetilaual talle adresseeritud kirja. Angeelika-Marie silmades tärkab teatav õudus. Ta võtab kirja ning avab selle.

Loeb: Mul teada on su suurim patt. Nüüd läbi on su mäng. Ei aita sind nüüd ükski pett, siit algab sinu lang.

Angeelika-Marie: Ai, tüdruk, nüüd sul tuli takus, sa kohe paljastud.

Peab kiirelt veenma vana sokku, et minuga ta tahaks naituda.

Naine jookseb toast välja.

Eesriie

V VAATUS

Vana Gorioot on kogu pere kokku kutsunud, et pidulikult õhtusöögil tähtis uudis teatavaks teha. Kõik istuvad laua ümber. Kui kõik on rahunenud, tõuseb isa Gorioot püsti ja tõstab vaevaliselt veiniklaasi teist kätt hellitavalt Angeelika-Marie õlal hoides.

~~~~~  
VI osa  
~~~~~

93

Gorioot (*hõisates*): Oh, mu kallid tütreksed, mul on teil rõõmusõnum. Täna teeme toostid väikesed, sest näitsikule pähe asetasin tanu. Nüüd õnn on tulnud minu õuele ja elu väärib elamist mul jälle. Sõrmus sõrme asetatud naisele, me veiniklaasi jõudku järjekordne kalle.

Tütardel on äraseletatud näod. Mall üritab naeratada, Marii Ingrid tema järgi. Maim on näost kahvatuhall.

Angeelika-Marie (*naeratab*): Minust saanud on nüüd teie kasuema. Meil aegu õnnelikke saab nüüd olema. Nüüd unustagem näoksed kõledad – te teate, seda tahaks tema.

Gorioot ja Angeelika-Marie (*koos*): Nüüd õnn on saabund meie õuele, ei ruumi enam pole põuale. Me üksteist toetame ja hoolime nii rikkuses...

Gorioot (*tüksi*): ... kui vaesuses!

Maim vappub vihast. Viimaks kargab ta Malli manitsustest hoolimata püsti.

Maim: Kas, isa, tõesti sa ei näe, kellega end seod? Tal ainult krõbiseva järgi sügelevad peod. See naine puhtalt Saatanast - mil unustasid vaatamast? Ja kõige õudsem inimloom, kel üldse see on veresoon.

Mall (*vihaselt*): Jää vakka! Maim, miks rikud isa õnne?! Neil tõesti tuksub igavene tunne.

Gorioot (*Angeelika-Marie kätt hoides*): Ah, Mall! Ta alati on kärsitu, see vaibub üsna varsti ju. Harjumine võtab pisut aega, varsti armub ta kui võluväega.

Maim (*Mallile*): Kui vähegi sa hooliks isast, sa välja teeksid minu kisast. Ja näha on, et sinagi vist tahad ainult ühte! See Põrgupiiga, võltsilt lahke, on meie isa mürgitamas!

Angeelika-Marie: Miks minuga sa oled nõnda karm, mul sinule ju alles jagamata arm. Siis õpiksid mind tundma pisut enam – sa tead, seda tahtnud oleks sinu ema!

Maim (*karjub*): Mis õigusel võtad tema nime suhu sa — ise tema mõrtsukas.

Mall ja Marii Indriid (*koos*): Mis jaburust sa nüüd küll räägid?

Angeelika-Marie: Miks ometi sa minu kallal nõnda nõõgid?

Maim (*liigub Angeelika-Marie juurde ja surud käed tugevalt tema õlgadele*): Sa väga hästi tead, et see on tõsi. (*Vaatab naisele sügavalt silma.*) Nüüd tunnista, silmist pühi võlts punnitatud vesi!

Angeelika-Marie (*rebib ennast Maimu haardest lahti*): Sa võta tagasi see valesüüdistus (*vaikselt Maimule*) või ootab sindki sama mürgitus. (*Maimust eemale*) Sa vaata ometi, mis teed sa oma isale (*osutab toimuvat koolnukaame näoga jälgivale Goriootile*) ta surra võib ju tänu sinu kisale.

Kuid Gorioot kuulis, mida Angeelika-Marie Maimule ütles.

Maim: Sa ara räägi, nagu sa tast hooliks, sind huvitab ju ainult parim pala noosiks!

Marii Ingriid (*karjub*): Maim, lõpeta! Sa tapsid ta!

Mall ja Marii Ingriid jooksevad nuttes toolilt maha kukkunud isa juurde.

Mall: Oh, isake, sa ei tohi surra. Me südamed sa nõnda murrad.

Gorioot: Nüüd aeg on minna mul, ei nutta pole tarvis sul. Ma liig ruttu Kuradile andsin käe, nüüd võimust võtab Tema üle minu vae. Ma olen teinud suure vea — ma ometi ju tahtsin head. Kõik läinud on, mis oli, ei oma enam isegi ma tooli.

Angeelika-Marie: Mis öelda tahad sellega?

Gorioot: Jumalal ei üksi pahe nägemata jää — kõik karistatud saab ja sulatatud jää! (*sureb*)

Inglite koor (*laulab*): Jumalal ei üksi pahe nägemata jää — kõik karistatud saab ja sulatatud jää!

Maa alt ilmuvad punased leegid ning tõmbavad vana Goriooti endaga kaasa. Lõhest on kosta Saatana irvitamist.

Mall ja Marti Ingriid nutavad, Mall vaatab ehmunult. Angeelika-Marie tormab minema.

VI VAATUS

I STSEEN

Talveaed. Aleksandr istub ja imeb sigaretti. Joostes saabub Angeelika-Marie.

VI osa

95

Aleksandr: Mis uudist on sul mulle, et mind nõnda kiirelt käksid tulla?

Angeelika-Marie (*rõõmsalt*): Nüüd koolnud on see vanatoi, ja mulle jättis kõik. Ma tüdardelt kõik ara tõin — SEE ON MEIE VÕIT! Kõik, see kõik, nüüd kuulub mulle. Kohe jagan, armas, seda sulle! (*Ulatab Aleksandrile paberi, mees loeb seda ja kirjutab siis alla.*) Kõik see, kallis, nüüd on meie! (*Võtab mehe käest paberi.*)

Aleksandr: Kui kahju, et nii türikeseks jääb me aeg, sa olid täitsa tore. Kuid liialt oled mulle vaev, nüüd teha vaja kole. (*Võtab taskunoa ja pistab selle naisele südamesse*)

Angeelika-Marie (*maha vajudes*): Kus talitasin valesti, et seda väärin. Ma tegin kõik ju õigesti, nüüd siin ma käärin. Sa reetsid mind, ja meie armastust.

Aleksandr (*tõmbab noa välja*): Armule ma eelistaksin vabadust!

Lahkub, jätab naise surema.

Angeelika-Marie: Sul oli õigus, vana Gorioot — mina olin idioot! (*sureb*)

Saabub Surm. Venitab naise üle õla ja teeb minekut.

Surm: Oi, Kurat, Kurat! Et minule ka jääb see inimkonna saast! (*lahkub*)

Lava läheb hetkeks pimedaks, on kuulda Aleksandri jooksmist ja hingeldamist.

II STSEEN

Vana Goriooti tuba. Sisse hiilib Aleksandr. Ta uurib, kas õhk on puhas ning suundub otsejoones vana tammepuust kirjutuslaua juurde. Sobrab selle sahtlites, kuni leiab lõpuks mida otsinud oli. Loeb hoolikalt leitud paberihunnikut. Läheb järsku näost kah valuhalliks ja pillab kõik paberid maha.

Aleksandr (*vihast värisedes*): Sa oled Saatanast, va Gorioot. Ma sinu pärast idioot. Sa oled kogu oma raha maha mängind ja võlgadega heitnud surnusängi. Ma loodan, et sa põled Põrguvees — Luciferi kihvad igavesti puregu su peed! (*Langeb põlvile ja palvetab seinal oleva risti poole.*) Oh, armas Jumal, mis tegema nüüd pean, mu kaela

langenud ju selle vanamehe vead? Sa enda juurde võtma mind nüüd pead — ma alati ju tahtnud ainult head!

VI osa

Puhkeb nutma ning langeb nõrkenult maha.

Lava läheb pimedaks.

Koor: Jumalal ei üksi pahe nägemata jää - kõik karistatud saab ja sulatatud jää!

96

III STSEEN

Talveaed. Selge täiskuuöö. Saabub närviline Aleksandr, süütab sigareti ja jääb mõttesse. Kui ta on suitsu lõpetanud tahab ta lahkuda. Kuid keegi haarab tast kinnija surub ta vastu seina.

Aleksandr (*ehmunult*): MU JUMAL! APPI! AIDAKE! Väikemees (*astub kuuvalguse kätte*): Sul pole mõtet karjuda! Möhk, nüüd võid ta vabastada, (*turvamees Möhk laseb Aleksandri oma haardest vabaks*). Nüüd ütle, kus on Gorioot?

Aleksandr: Kes olete küll teie? Pole varem kohtunudju meie!

Väikemees: Sa ara mängi idiooti ja vasta, kui ma küsin: ma tahan näha Goriooti või sul kõri läbi nüsin.

Aleksandr: Kuid Gorioot on lahkunud meie hulgast. (*Väikemehe peos olevat nuga hirmuga vaadates*) Ei talitaks te nõnda kuigi targalt.

Väikemees (*mõnitavalt*): Ja kes oled sina, tarknina?

Aleksandr (*alandlikult*): Ma selle maja peremees, kuid kindlasti ei seisa teil ma tee peal ees! Kui...

Väikemees: Nüüd vaiki, kuula hoolega! Mu boss on väsind ootamast, ta tegutseb nüüd vihaga. Sul olgu olemas nüüd raha või maetud saad siia maha!

Aleksandr (*nutuselt*): Mul pole midagi teil anda, vanamees müüs kõik juba enne mulda. Ma olen vaene, võlgades, kuid pole süüdi vanamehe vigades.

Väikemees (*nuga Aleksandri kõrile surudes*): Kõik võlad peavad saama makstud, (*lõikab mehel kõri läbi*). Kas eluga, kas süüdlase või süütu vastu!

Aleksandr kukub surnult maha.

Väikemees pühib käed verest, viipab turvameestele, et nood talle järgneks, ning lahkub.

Saabub Surm. Võtab laibal jalast kinni ja lohistab minema.

Surm (minnes): Noo! Saatan, Kurat, Kurivaim! Ei ühtki sellist enam tõsta

maast, sa endale Hütüdjata haisev saast!
Lahkub.

Lavale lastakse valge riie ette, selle peale suunatakse viieminutiline filmilõik õnneliku paari elust pulmadest raugastumiseni.

~~~~~  
VI osa  
~~~~~

EPILOOG

Vanadekodus

Vanadekodu rõdu. Plasttoolidel istuvad raugastunud Maim ja tema kõrval tinutav Villu. Kuulavad J. M. K. E.-d. Nende ümber istub kari lapsi – nende lapselapsed. Maim jutustas just neile oma elust.

Maim: Ja selline siis ongi minu lugu sellest, kuidas otsa sai mu sugu.

Esimene lapselaps: Kuid mis Mallist saanud on?

Teine lapselaps: Ning kas Marii Ingriidki elu juures on?

Maim: Mall alati on olnud nõrgim meist, end otsustas ta veristada nagu veist. Lahkuda ta otsustas, sest Aleksandrist kallimat tal polnud. Nii hoolimata oma noorest east, vannitoast ta elusalt ei tulnud. Marii Ingriid on tubli olnud, sest rahata tal õnne polnud. Nüüd on tal oma äri Londonis, kord minagi seal hoones kondasin. Elurõõmu leidnud kaunima, ausa raha – teil pole vaja teda taunida.

Kolmas lapselaps: Mis sinust sai siis edasi, ei läinud sa ju sinna majja tagasi?

Maim: Ei mina jäänud sinna, seal oleks võinud hulluks minna. Te vanaisa mind siis ära võttis, oma poisipõlve minu heaks ta jättis. Alati ta viinanina oli, kuid siiski olnud meil õnnelikem põli. Meil pole olnud varandust, ei raha, kuid iialgi me oma lapsi pole jätnud maha. Kui suren, suren rõõmuga – elanud ma ausalt, õnnega!

Lava aeglast pimenemist saadab Beethoveni „ Ood rõõmule“.

Eesriie

NÄIDENDI LÕPP

Parempoolne rada

VI osa

98

Rada hargnes kolmeks. Hargnemispunktis oli kohmakalt tahutud pooleldi mädanenud puust teeviit, kuhu oli kirjutatud tähed, millest oli vaevu aru saada, aga mis ütlesid nõnda: „Kui võ... aku raja, kaotad mõõga, kui kes... ..ja, kaotad hobuse, kui parempoolse ra... ..tad elu.“ Vihm oli enamiku tähtedest juba ammu kustutanud.

Silt oli seal rippunud kaua ja oli ilmselt juba ammu oma algse funktsiooni täitnud. Legend rääkis, et üks maa ammudest valitsejatest olla siit läinud ja tal tulnud valida üks radadest ja siis oli mingi sekeldamine huntidega ja hulk seiklusi ja peale selle kõige lõppu saanud ta printsessi ja pool kuningriiki (mis, nagu iga lapski ajalooõpikust teadis, viis kuningriikide killustumiseni).

Loomulikult oli ta valitsejana tulnud tagasi, organiseerinud puhastusoperatsioonid teistesse haruteedesse ja vaadanud, mis nende lõpus oli ja ehitanud igasse teelõppu ühe linna.

See harutee pidanuks olema loogiliselt võttes tähtis kaubateede ristumispunkt ja siis pidanuks juba ammu olema ümber linn ja teesildi asemel pidanuks juba ammu olema kuldne ausammas Vaprast Kuningast ja Tema Valikust, aga tee oli isegi sillutamata.

Teeviit asus sügaval perifeerias. Tema ümber oli kõnnumaa ja lähim talu – isegi mitte küla, vaid üks väike niru talu – oli viieteistkümmne kilomeetri kaugusel.

Varsti, siis, kui vihm on teevidast kõik tähed jäädavalt pühkinud, tulevad siia üle viiesaja aasta esimesed inimesed.

*

Kõige esimesena rääkis punapäine neiu. Tema rõivad olid ka kunagi tulipunased olnud. Tõsi küll, matk läbi vihma ja pori oli selle värvi vähemertsaks muutnud.

„Kas see ongi see kuulus silt? See hunnik laudu?“

„Rahu. Selle sildi taga on ajalugu. See silt on vanem kui meie. Ta on väärikalt vana ja lagunenu. Nii peabki.“

Vastaja oli vanem, hallipäine ja hallisilmne naine. Tema mantel oli sametroheline ja kulunud.

„Aga kas te ei arva, et ta on isegi kaua püsti püsinud? Sellised asjad mädanevad ära mõnekümne aastaga. See on ilmselt juba üle kuuesaja aasta vana ja näeb välja, et kuigi tähes on läinud, püsib teist niisama kaua veel? Või käiakse neid siin vahetamas?“ küsis lühikest kasvu

pruuni habeme ja sinise mantliga mees.

„Ei usu,“ vastas punapea, „Kes vahetaks?

Ja miks nad uhkemaid asju ei pane?“

„Kuninga saadikud?“ pakkus sinise mantliga mees, „Ma arvan, et neil on põhjust küll. Muidugi, see, miks see nii kulunud on, on müstika.“

„Vanus ei tähenda veel kehvast, mitu korda peab seda teile ütlema?“ vastas vana naine turtsakalt. „Aga mis puutub ümbervahetamisse, siis meil on kuninga sõna, et peale tema esivanemaid pole siia ükski inimene astunud.“

„Kuidas ta teab?“ päris sinine mees.

Vana naine kehtas õlgu. „Võlukunst ilmselt. Aga kuninga sõna on tema sõna, muidugi juhul, kui see on võetud seitsmekordse rituaali ja verega. Vähemaga pole nagu erilist mõtet.“ Tema hääli oli kuivanud ja käre nagu kuluhein.

„Te jätate küsimata kõige tähtsama küsimuse,“ kõneles nüüd seni vaiksena püsinud mees. Ta oli riietunud musta. Kui teistel veel olid mõned tundemärgid, siis temal puudusid need täiesti. Tema nägu oli täiesti omaduseta, igav, kergestiununev ja tähenduseta.

See omadus ühendas neid kõiki. Punapäine neiu võis küll olla noor ja punapäine, vanaeit krõbekuiva hääle ja halli peaga ja mees sinises pruuni peaga, aga mitte midagi muud nende välismuudatust polnudki. Tühi. Kõik. Eimidagi. Nad võinuks avalikult, tuhandete inimeste ees, korda saata mõrva, aga keegi ei oskaks neid kirjeldada. Nimesid polnud neil juba ammu. Võlukunst teeb seda inimestega.

„Tegelik küsimus seisab selles, et kes pani selle sildi siia kuussada aastat tagasi,“ jätkas mees mustas.

„No ma ei tea, ju keegi pani,“ pakkus punapea, „Ja mis tähtsust sellel üleüldse on?“

„Loe silti, lollpea! „Kui valid parempoolse raja, siis kaotad elu.“ Kuidas see sildikirjutaja seda teab? Proovis järele? Saatis sõbra katsetama?“

„Kuningas läks ju seda teed pidi ka. Ehitas tee lõppu linna ka veel. Ja pealegi, sildilt ei saa enam miskit lugeda.“

„Muuseas,“ sekkus mees sinises, „ürikute järgi polnud selle tee peal midagi. Lihtsalt tühi.“

„Näed?“ vastas punapea, „Selles kohas pole midagi. See on tühi koht. Mõttetu. Väetu. Me raiskasime oma aega, et siia üleüldse tulime. Isegi silt on kõigist kirjadest puhtaks uhutud.“

„Võib-olla, võib-olla,“ ütles mees mustas, „Aga see on viimane koht, kus võib veel kadunud maagiat leida. Mujalt on see läinud. Läänud, kas mõistad? Me oleme kadunud hinged, kui me maagiat ei leia ja see on meie viimane lootus. Pealegi, kuidas kurat see on nii kaua säilinud? See

on maagia peal elanud. Midagi peab ju olema! "

Vihahoos tekkis mehele mustas juba peaaegu iseloom.

Mees sinises põrnitses halli taevast.

"Hunt," ütles ta siis.

"Mida?" päris punapea.

"Hunt," jätkas mees sinises, "Kui kuningapoeg võttis vasakpoolse raja, oli raja sõnumi täidesaatja hunt. Äkki oli kolme tee haru peale vaid üks täidesaatja? Äkki oleks seesama hunt kuninga poja tapnud, kui ta võtnuks parempoolse raja?"

"Võimalik," nentis mees mustas., "Aga siis tuleks meil hunt esile kutsuda. Kuidas?"

Punapea kummardus lähemalt kunagist silti vaatama.

"Teate mis?" ütles ta, "Võib-olla on sellel hundijutul mingi tõepõhi all. Aga minul on tunne, et selle risttee maagia tuleb otseselt sellest kirjast sellel sildil. Kuningapoeg tuli tagasi paarkümmend aastat hiljem ja ilmselt oli siis juba kiri ka läinud."

Teised jäid mõttesse.

"See kõlab ausalt öelda tõsise idiootsusena," märkis vana naine, "Aga isegi kui see on tõsi, siis mis kasu sest on? Kiri on kulunud. Valik tehtud. Maagia läinud. Nüüd on liiga hilja."

Mees mustas ei lausunud sõnagi, võttis tupest välja noa ja asus silti uuristama.

"Pea kinni!" ütles vana naine. "Võib-olla vabastab sinna kirjutamine maagiast ja seda ei tohi raisata, eriti kui see on viimne maagiakübe siin ilmas. Me peame mõtlema, mida kirjutada. Selles kirjas on vägi. Mida me kirjutame? Ja kuidas?"

"Loogiliselt võttes tuleb kirjutada midagi, mis meile meie vae tagasi annaks," arutles mees sinises, "Äkki midagi sellist, et kui valid vasakpoolse raja, saad oma vae tagasi?"

Teised noogutasid. Mees mustas kraapis edasi.

Tükk aega valitses vaikus, mida segas ainult rohukõrte kõrisemine üks teise vastu ja kraapimisheli.

Vana naine vaatas üle mehe õla, et näha, mida too kirjutab.

Tahvilil seisis:

"Kui võtad vasakpoolse raja, kaotad mõõga. Kui võtad keskmise raja, kaotad ratsu. Kui valid parempoolse raja, leiad võlukunsti. Kui lähed tagasi, kao.."

"Mida sa teed, õnnetu?" karjus vana naine ja andis mehele hoobi kuklasse.

Too ei reageerinud ja kraapis edasi. Varsti sai ta valmis, ja viimane lause oli "Kui lähed tagasi, kaotad elu."

„Kas sa oled peast segi või?“ küsis vana naine. „Me ei saa nüüd enam kunagi tagasi minna.“

Mees mustas torkas sildi maasse ja vaatas talle otsa.

„Mul ei olnud jõudu teisiti kirjutada. Lähme nüüd.“

Punapea uuris veidike silti.

„Keegi on seda tokiotsa teritanud. Kummaline. Kuningas andis sõna, et ükski inimene pole siin peale tema esivanemaid käinud.“

„Täpselt,“ märkis mees mustas, „Ükski inimene. Ilmselt hulguvad siin aeg-ajalt ebainimesed. Nagu näiteks too hunt. Ma arvan, et nemad selle sildi algselt siia panidki. Ja ma arvan, et nad on olnud liiga kaua näljas.“

„Kust sa seda kõike võtad?“ päris mees sinises.

„Ära küsi. See silt on kohe kindlasti maagiline. Ja kirjutades saad sa mõnedest asjadest aru, mõnest mitte. Nüüd me enam tagaisi minna ei saa. Läheme nüüd.“

Seltskond rühkis vaikides mööda parempoolset rada edasi.

Rada hargnes. Hargnemispunktis oli silt. Sildil seisis: „Kui võtad vasakpoolse raja, kaotad mõõga. Kui võtad keskmise raja, kaotad ratsu. Kui valid parempoolse raja, leiad võlukunsti. Kui lähed tagasi, kaotad elu.“

*

Kõigepealt ehmatas see meest sinises. Aga seltskond oli juba maagia leidnud. Nad muutusid.

Vana naine muutus väliselt tunduvalt inetumaks, aga tema hoiak oli uhke ja temast õhkus väge. Ta oli ajatu. „Minu nimi on Nõid,“ ütles ta

Punapea oli aga väga karismaatiline ja tema rõivad, juuksed ja silmad särasid. „Minu nimi on Sorts,“ ütles ta.

Mehel sinises oli nüüd valged juuksed ja pikk valge habe. Tema nimi oli nüüd Völur.

Ja ta ütles selle ka välja.

Ta pöördus musta riietunud mehe poole, aga esmapilgul ei näinud teha. Siis nägi ta, et too seisis sildi taga.

„Minu nimi on Hunt,“ ütles kunagine mees mustas.

.....

VII osa

*õppimine on nii
probleem kui ka
lahendus*

Vanavanemate ja vanemate lood

VI osa

Kati Tee, 10. klass

103

Oma lapsepõlvkodu mäletab isa ilusana: suur talu ürgoru nõlval, mille ümbruses kasvas hulgaliselt põlispuid, suur aed, palju ruumi, alati kuidagi eriliselt võrratu taevast ja eelkõige avarus, milletaolist ta hiljem linnas leidnud pole. Olen seal ka ise nii mõnegi suve veetnud ja nõustun temaga täielikult – tegu on imelise kohaga.

Minu vanaisa ehk oma isa kirjeldab ta asjaliku jässaka laiaõlgse maamehena, kellel olid osavad ja ka kõige kõledama ilmaga alati soojad käed. Oma ema, minu vanaema, mäletab ta väsimatuna ja alati tegevuses: hommikul esimesena üles, õhtul viimasena magama. Isa suhted vanematega olid üldiselt head. Kuigi noorena sai ka paar koerustükki tehtud, ei karjutud tema peale näiteks kunagi. Ka suhted kahe õega olid reeglina viisakad, väikeste eranditega muidugi.

Ereda seigana varajasest lapsepõlvest mäletab isa seda, kui viieaastase poisina kord vanema õe matemaatika töövihiku leidis. Olles seda natuke sirvinud, avastas ta huvitava ülesande: „joonistage ristkülikuid.“ Kui õde paar tundi hiljem koju jõudis, nägi ta kirjutuslaual töövihikut, mis oli kaanest kaaneni täis joonistatud... küülikuid. Sellest ajast peale ei tahtnud õde teda enam oma tuppa lubada, isa sai aga kaks aastat hiljem koolis kiita, sest tundis ristkülikuid paremini kui teised klassikaaslased kokku.

Enno Kirsimäe, 10. klass

Kõige eredamad pildid minevikust tulenevad hirmust - sõjahirmust. 1940. aastal enne rahareformi püüdsid kõik vähegi ratsionaalse mõtlemisega inimesed kogu oma raha materiaalsetesse objektidesse investeerida, oli teada, et sõjakeerises ei loe valuuta, vaid see, kas on midagi hamba alla ja selga panna. Kas meie kujutaksime ette ennast viieaastasena talvisel tänaval hoidmas hobust, kes ka täismeele võiks oma suva järgi mööda tänavat lohistada? Kui bolševike armee koduküla põlema paneb ja põlevast majast raba turvalisusesse põgenema peab, jääb see kogu eluks meelde. Nii jäi see ka vanaemale meelde ajast, mil lahingud esimest korda Põltsamaale jõudsid.

Võimalik, et just mälestus sõjast muutis neid, keda 1944. aastal oli viiekümnendatel aastatel oli memme mälestusi mööda kokkuhoidlik, lihtne ning õppimisele suunatud. Ei mäleta ta erilisi pingeid ega tülisid klassis, rohkem ühte hoidvat sõprade ringkonda, kes üheskoos kinos käisid. Mõnikord ka ehk liiga agaralt, sest õpilased tohtisid kinos käia vaid pühapäevastel seanssidel ning polnud harv juhus, kus laupäevane filmi nautimine jätkus esmaspäevase külästusega direktori kabinetti. Sellise fakti taustal ei ole ka üllatus, et klassiüritused pärast 23.00 laiali aeti.

Johann-Kristjan Varik, 10. klass

Mu vanaema elu noorena oli üsna keeruline – sel ajal käis ju sõda. Tal oli kaks vanemat õde ning ema (isa oli surnud 30-aastaselt kopsupõletikku, kui mu vanaema oli kaheaastane). Tema pere elas ühes väikeses külas, kus elanikud olid kõik soome rahvusest nagu ka minu vanaema. Kunagi oli tema vanaisa ostanud seal maad ja ehitanud talu. Aga nagu sõja ajal ikka, liikusid riikide piirid ning mu vanaema sünnikodu jäi Nõukogude Liidu koosseisu.

1944. aastal, kui algas Saksa armee vägede taandumine, andsid sakslased võimaluse soomlastel naasta oma kodumaale. Nii kolis ka minu vanaema koos perega tagasi Soome Vabariigi aladele. Aga sõja lõpul lubasid venelased kõigil Nõukogude Liidu aladelt lahkunud soomlastel tagasi oma koduküladesse naasta. Vana-vanaema otsustaski oma lastega tagasi kodutallu minna. NSV Liidu valitsus ei pidanud aga oma lubadusest kinni ning otsustas saata kõik tagasitulijad kaugemale põhja Novosibirskisse. See oli karistus Nõukogude reeturitele. Vana-vanaemal õnnestus sealt koos lastega 1946. aastal põgeneda Eestisse. Nad tulid jalgsi ja otsisid peavarju ning süüa teeäärsetest taludest. Mu vanaema meenutab veel, kuidas neil, lastel, sel ajal tihti külma, väsimust ja tühja kõhtu tuli taluda.

Olles ära kuulanud oma vanaema keerulise ja põneva lapsepõlveloo, jõudsin järeldusele, et see kõik oli tingitud just sõjast. Küsin endalt: „Kui nüüd täna või homme peaks samuti algama minu koduriigis sõda, kas siis minu elu teeks samasuguse tohutu pöörde?“

Minevikul on kummaline lõhn. Mõnes mõttes metafoorina, aga samas on vanal fotoalbumil ja tühjadel talumajadel tõepoolest see kummaline hõng, mis tekitab aukartust äratava, pisut nukra ja ometi hea tunde. See hõng on alles isegi nüüd, kui mu vanaema ei ela enam oma talumajas, vaid väikeses korteris oma kodukoha lähedal. Ta on üheksakümneaastane ja ometi on ta ehk elurõõmsamgi kui paljud mu eakaaslased. See kõlab veidralt ja tundus uskumatuna, aga kui ma eelmisel nädalavahetusel temaga rääkisin, sain ma aru, et just tema naeratustes ja mitte manitsustes peituvad õpetussõnad tänapäeva noortele. Me istusime koos pisikeses magamistoas ja sõime viinamarju. Mu vanaema armastab neid kangesti. „Jah, aga me ütlesime ikka, et põrgus lõpeb ka enne tuli, kui talus töö,” sõnas ta äkki ilma sissejuhatusega, „mina olin niisugune laps, kellele meeldis väga tööd teha, aga karjas ma käia ei tahtnud. See tundus mulle jube igav.” Selle peale hakkas ta endamisi naerma ja niisuguse lihtsusega tõmmatigi mind peaaegu sajanditagusesse aega Jõgeva maakonda pisikesse tallu, kus mu vanaema üles kasvas. Esialgu polnud majas veel ahju ja tubades olid muldpõrandad. Ühe katuse all elas palju igas vanuses inimesi ja nii olid lapsed tihti ühes toas vanematega. Kord olevat nad jätnud toa ukse pärani lahti, vanatädil, kes nendega ühes toas elas, oli aga külm ja nii tõmbas ta ukse uuesti kobamisi kinni. Lapsed omakorda püüdsid jälle ust avada ja nii olid nad mõnda aega maid jaganud. Vanatädi aga ei näinud kuigi hästi ja nii lahendasid võrukaelad lõpuks olukorra enda arvates vägagi nutikalt. Nad tõstsid ukse lihtsalt hingedelt ära. Mõistagi ei lõppenud see kuigi lõbusalt, sest täiskasvanud ei pidanud majas uste eest võtmist kuigi arukaks.

Üldiselt olid aga talulapsed olnud siiski sõnakuulelikud ja töökad. Nende kasvatus ja ümbritsevad inimesed valmistasid neid algusest peale ette eluks suures talus. Isegi kooli mindi palju vanemalt kui tänapäeval, sest lapsi oli vaja appi kodutöödel. Minu vanaema läks kooli üheksaastaselt. Ta rääkis mulle, et koolimaja asus kodust mitme kilomeetri kaugusel ja hobusevankriga viidi teda kohale vaid harva talvel. Tavaliselt pidi ta aga juba kell viis ärkama, et kaheksaks kooli jõuda. Haridus oli privileeg ja paljud maatöölised ei osanud lugedagi, nii et siis ei tundunud see muidugi nii jubedana, kui tunduks tänapäeva lastele. Esialgu koolivorme ei kantud, aga hiljem määrati kõigile ühine riietus, et vaesemad inimesed end halvasti tundma ei peaks. Tülsid tuli sel ajal väga harva ette ja inimesed olid avatumad ja sõbralikumad kui tänapäeval, kadedust tunti salamisi aga küll ja nii taheti, et vähemalt koolis kõik õpilased võrdsed oleksid.

Õppimisega tegeles mu vanaema kokku üheksa aastat. Enamasti kooli lõpetamist läks ta aga mehele ja temast sai taluperenaine majas, kus ta elas peaaegu seitsekümmend aastat. Ta ei olnud pärit kuigi rikkast perest ja nii polnud tema ämm esialgu tahtnud teda oma perre võtta. „Aga ta valis minu ja midagi polnud teha,” ütles mu vanaema naerdes oma mehe kohta ja rääkis siis, et lõpuks pärast „katseaega” võeti ta ikkagi vastu, sest ta oli visa tööd tegema ja nägi palju vaeva, et olla oma koha vääriline selles peres. Mitu korda seletas ta mulle kogu aastaringi kõigi tööde käiku ja küsis üle, kas see ikka jäi mulle meelde. Mulle tundus lausa kummaline, kui oluline see tööde järjekord talle oli ja ma noogutasin igaks juhuks, sest ma olin juba ammu loobunud kõige selle meelde jätmisest, aga ma olin seda järjestust kuulnud juba vähemalt kuus korda. Uskumatu, et kuskil nii palju tööd tehti! Oma jutu kõigist kohustustest majapidamises lõpetas ta aga, öeldes, et sellest hoolimata olid inimesed väga rõõmsad ja kui peeti pidusid, siis olid neil kõrged lõkkesed ja tantsiti hommikuni. Kõigil olid jalas ühesugused valged tennised ja seelikuid õmmeldi kokku värvilistest riidetükkidest, aga selle võrra oli inimestel rohkem ühist ja alati hoiti kokku.

Mardipäeval käisid täiskasvanud sandiriietuses ringi ja tantsisid üksteise taludes. Karjaõnne sooviti sellepärast, et see oli tõesti tähtis, mitte ainult traditsioonide tõttu. Koos mardisantidega käisid mööda küla ringi pillimehed ja jutuvestjad, lapsed aga peitsid end küüni, sest nad kartsid sante. Mu vanaema rääkis mulle, et ükskord pidid nad ühte pisikest last terve õhtu taga otsima, enne kui ta välja tulla julges. Mulle tundus see koomiline, aga sel ajal olid isegi täiskasvanud ebausklikud ja kartsid kõiksugu endeid. Nii ma siis otsustasingi küsida, kas mu vanaema päris mustlasi ka kohtas ja nende ennustusi kuulis. Talude ümber olid tema sõnul tööpoolest ringi sõitnud mustlaskaravanid - suurte kaarjate katustega vankrid, mille järel sõrkis lasterodu.

Rohkem kui mingeid ennustusi mäletas mu vanaema aga nende omapäraseid laule ja tantse. Kunagi oli üks mustlaspoiss isegi tema talus tööd teinud ja siis olevat ta igal õhtul mustlaskeelseid laule kuulda saanud. Mulle meeldib seda ette kujutada. Ma olen selles talus palju käinud. Seal on laut ja väike kivist saun, maja ümber kasvavad vanad puud ja ümberringi laiuvad tühjad põllud. Kui ma silmad kinni panen, näen ma paljusid inimesi mööda kruusateed maja poole tulemas ja mind haarab kummaline magushapu tunne, nagu ei teaks ma, kas olen õnnelik või õnnetu, et kõik on muutunud. See on justkui paratamatu, et lõpuks lõppes töö maal ikkagi enne, kui tuli põrgus: talud on tühjaks jäänud ja mina elan linnas ega tahaks siit ära minna. Õnneks on meil fotoalbumid, mis lõhnavad mälestuste järele.

Minu isa sündis Kagu-Eesti väikeses nurgas Treskis möödunud sajandi keskel. Siis oli Eesti ametlik nimetus Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik. Tol ajal elu sõna otses mõttes kees ka äärealadel. Tänapäeval on toimunud isa kodukohas tohutu taandareng. Alles pole jäänud ühtegi poodi, kadunud on töökohad, enamik külaelanikke on eakad.

Kuna toona tööpuudust ei tuntud, olid minu vanaisa ja vanaema töödega sedavõrd hõivatud, et neil aega minu isaga tegelemiseks praktiliselt ei jäänudki. Lisaks kohustuslikule riigitööle olid kõigil oma isiklikud majapidamised, mis rõõvisid kogu vaba aja. Samuti polnud poodides müügil uhkeid mänguasju, arvuteid ega mobiiltelefone, millega tänapäeva lapsed aega veedavad. Juba väikese poisina tuli isal kõikvõimalikke töid teha, isegi vanaisa juures tööl käia. Jaanipäeva paiku valmisid metsmaasikad. Isal olid head korjekohad teada. Eriti hästi on talle meelde jäänud maasikate imeline lõhn, mis juba kaugelt reetis nende kasvukoha. Metsast korjati veel mustikaid, segati neid maasikatega ja valati peale külma piima- see maitse ei unune.

Lähim linn oli Petseri. Mõnikord käis isa seal oma emaga „shoppamas”. Meelde on jäänud kaljamüük. Seda müüdi tänaval suurtest vaatidest. Kali oli värske, ilma säilitusaineteta ja kannutäis kalja maksis kolm kopikat. Jäätis maksis üheksa kopikat. Loomulikult osteti seda kõike suuremal hulgal koju kaasa, sest linna ei sattunud ju iga päev.

Talved olid neil aastatel väga lumerohked. Kool asus nelja kilomeetri kaugusel. Mõnikord juhtus nii, et terve öö otsa oli lund sadanud ja tuisanud ning koolimineki jäi ära. Teele olid kuhjunud suured hanged ja üksi auto ega buss ei saanud liikuda. Aga isale see isegi meeldis, kuna sai terve päeva suurtes hangedes turnida.

Küla kiigeplatsil oli suur kiik, mille hoog võttis südame alt „külmaks”. Igal suvel toimuvad seal tänaseni suurejoonelised jaanipäevapeod. Samuti pakkus elamust ronimine noorte sihvakate kaskede latva. Väga vinge oli maanduda sujuvalt maapinnale kaselatv vibuna käes. Puud olid nii sitked, et lahti pääsedes võtsid kohe oma loomuliku asendi tagasi. Toredad olid ka peitusemängud ja rahvastepallivõistlused. Oma tehtud spordiplatsil sai hüpatud kaugust ja kõrgust. Harjutati erinevaid viskealasid. Eriti kaugele lendas õun või kartul, mis torgati kadakast valmistatud peenikese kepi otsa.

„Kooli kohta võib öelda, et ma ei sallinud humanitaaraineid, eriti kirjandust ja ajalugu,“ ütleb minu ema.

Ta räägib: „Nõukogude Liidu ajal oli kõigil võimalus saada tasuta haridust, kõrgharidust, meditsiini polnud tasuline ja inimestel oli õigus elu- ja töökohale. Inimesed võivad küll praegu kurta, et neile suruti peale töökohad, mis neile mingil põhjusel ei sobinud, aga vähemalt ei pidanud nad tööpuudust kannatama.

Tänu tolleaegsetele võimalustele oli meie perel võimalus peaaegu iga aasta käia Musta mere ääres, Krimmis ja Kaukaasias. Peterburis ja Moskvast käimine oli täiesti tavaline. Enamasti olid need kultuurialased reisid ja üldjuhul ei möödunud ühtegi päeva, kui ei käidud muuseumis ega teatris.

Noorpõlvest rääkides tuleb öelda, et mul olid vägagi kultuursed huvid. Juba 8. klassist on mul ülikooli raamatukogu lugejapilet ja kui me vanematega kuskile läksime, olid esimesteks huviobjektideks muuseumid. Vanemaks saades kujunes huviks matkamine Kaukaasias, Pamiiris, Karpaatides. Mäed on need, mida ma jään armastama elu lõpuni.

Peab ütlema, et Nõukogude aeg oli palju vabam kui praegu. Tollal ei pääsenud välismaale, sest ei lubatud. Praegu ei saa, sest on liiga kallis. See-eest oli siis vaba voli reisida mööda kogu NLiitu, mis, peab tõdema, oli minu arvates äärmiselt huvitav. Täna on minu jaoks kahetsusväärne tõik, et inimesed ei ole enam nii avameelsed ja sõbralikud kui nn nõuka ajal. Tollal võis minna kuhu iganes, panna telgi püsti ja ööbima jääda, kartmata vargaid ja vandaale. Ainus kord, kui meie telk matkal kannatada sai, oli siis, kui seda ründas lehmakari. Praegusel ajal ei julgeks oma aiaski telkida!”

Mariana Mentsikainen, 11. klass

Nõukogude ajal töötasid kõik külaelanikud sovhoosis ning neid premeeriti ekskursioonidega ja teatrikülastustega. Vanaisa võttis väikese ema alati ekskursioonidele kaasa. Bussijuht tädi Helgi pani iga kord masina eesotsas asuvale mootorile teki peale, et väikesel Merikesel (minu emal) oleks hea pehme istuda ning aknast välja vaadata. Teatrikülastustest on emal mees kord, mil ta õega Vanemuises „Nukitsameest” vaatamas käis. Kuna ta oli nii pisikene, töid hoolitsevad

teatritöötajad talle eraldi tooli, mis oli teistest palju kõrgem. Tüdruk tasus neile sellega, et pistis täiest kõrist lõugama, kui lavale ilmus Nukitsamees. Õnneks rahunes ta natukese aja pärast maha ega rikkunud teiste vaatajate teatrielamust. Talviti aga rakendati sovhoosi kõige ilusam hobune saani ette ning viidi väikesed lapsed nääripeole.

Igal perekonnal olid koduloomad: sead, lambad, lehmad, kanad ja vahepeal ka kalkunid, kelle järel väiksed lapsed valvama pidid. Igal õhtul kogunesid nad karjamaale ning ootasid, et iga loom ikka õigesse pessa läheks. Seda tööd tegi ka Merike, kui ta natuke suuremaks oli kasvanud. Lisaks sellele käis ta ka sovhoosis oma emaga kõplamas. Tema üle heideti ikka nalja, et tema kõplab endale saapapaelad, ema aga saapad. Sügisel korjati õunu ning küünid täideti heinapallidega. See oli võimas vaatepilt, kui suured kombainid läbi küla sõitsid.

Kui Merike 7-aastaseks sai, alustas ta kooliteed Uderna algkoolis. Kool oli väike, seal õppis kokku 24 õpilast ning koolipersonali moodustasid kaks õpetajat ja koolitädi, kes söögivahetundide ajal lastele teed keetis. Ema klassis käisid peale tema veel kaks poissi, kellest ühe nimi oli Aivar. Tema oli ema parim sõber, kellega ta metsas hulkus ning sinililli otsis. Aivaril ja Merikesel oli naljakas viis oma sõpruse näitamiseks. Kuna nad elasid mõlemad Tammistes, läksid nende teed ühes suunas ning terve selle aja vaidlesid lapsed küsimuse üle, millele pole siiani vastust leitud – kummad on paremad, kas tüdrukud või poisid. Vahepeal kiskus vaidlus päris sõjakaks, aga lõpuks jõudsid nad alati kompromissile.

Suveni käis Merike päevakarjas ja öökarjas. Selle tööga teenis ema tunde, et koolis tasuta toitu saada. Pidev töötamine teda eriti ei väsitanud, sest alati jätkus energiat heinaküünidesse sissemurdmiseks, et seal mängida. Kaks korda nädalas käidi suure kambaga 5 kilomeetri kaugusel kinos, kus näidati enamasti India ja Vene filme. Igal suvel toimusid traditsiooniks muutunud veesõjad, millest võtsid osa nii vanad kui ka noored.

Karl Erik Piirimees, 11. klass

Minu vanemad on nii kasvatuselt kui ka kasvamiselt väga erinevad. Ema on kasvanud üles konservatiivsemas, isa aga väga ebastabiilses, isegi revolutsioonilembelises keskkonnas. Samal ajal, kui ema mälestused oma noorusest on kõik positiivsed, ilusad ja seotud perekondlike üritustega, on isa mälestused seotud ikka ja jälle sellega, mis pättusi ta omal ajal tegi, samal ajal kui tema ema tööl käis.

Nimelt käis mu vanaema iga päev rongiga Tallinnas tööl. Ise elasid nad Kohilas. See muutis mu isa ja tema vennad väga iseseisvateks ja samas andis neile parajalt aega proovida järele kogu elu pahupool. Palju on ta rääkinud lugusid vempudest raudteel, mis läks lähedalt mööda nende aiavärvast. Kord olid nad pannud sinna paukpadruneid, kord vanu aknaklaase. Ema vembud ei olnud midagi sarnastki, magedad, näiteks mäletab mu ema, kuidas nad olid vennaga vastlakuklite vahelt kreemi käinud limpsimas ja muud taolist. Kummalgi ei tulnud oma lapsepõlvest meelde midagi kurba, kuigi nad tunnistavad, et mõned situatsioonid oleksid saanud palju kurvemalt lõppeda.

Kohila kohalikus põhikoolis oli mu isa väga tuntud tegelane ja keskkoolis niinimetatud kuningas. Ta sinatas kõiki õpetajaid ja hea hinde saamiseks ei pidanud ta sõrmeotsagi liigutama. Oma hea matemaatikaoskusega oli ta juba eelnevalt oma nime kooli koridorides kajama pannud. Hiljem, Tartu Ülikoolis, tekkis tal väga tõsiseid raskusi, sest seal polnud ruumi kuninga jaoks. Ema õppis Võru Kreutzwaldi nimelises keskkoolis ja sai seal väga hästi hakkama, ta küll ei säranud, aga keskkoolist ülikooli üleminek ei olnud tema jaoks raske – ta oli harjunud tööd tegema.

Mu ema ja isa kohtusid malevas, mitu aastat hiljem tulin mina. Mu isa mäletab, et ta oli olnud väga närvis, sest ta ei teadnud, kuidas mind kasvatada ja mida mulle õpetada. Ta ise oli läbi elanud nii mõndagi halba ja tahtis, et mina seda kunagi ei kogeks, aga samas: kuidas mulle selgeks teha, kui halb see kõik on. Lõpuks valis ta ikka selle tee, et ma peaksin ise mõistma oma elu, aga ta toetab mind, kui mul endal enam millelegi toetuda pole. Mu ema on teoreetik. Talle meeldib õpetada sõnutsi. Tema on olnud see, kes ammu enne minu tegevust ütleb, millega kõik lõpeb, isa on pigem olnud see, kes on pärast tagajärge öelnud, mis oli tagajärg. Seega on nad kahekesi suutnud mulle selgeks teha, mis on hea ja mis on halb.

Kumbki mu vanematest ei mäleta täpselt, miks nad oma eriala valisid, aga seletavad valikut lihtsalt sellega, et tollel ajal huvitas see neid. Mu isa on väga rahul oma erialaga ja haridusega, ema näitleb, nagu oleks rahul, aga tegelikult on tunda, et see talle ei meeldi. Mu isa on õppinud ülikoolis matemaatikat ja lisaks veel palju teisi aineid iseõppe korras ja hetkel õpib semiootikat. Ema aga õppis ülikooli filoloogiateaduskonnas inglise keelt ja õpetab seda hetkel ohvitseride koolis. Oma isa ametit ma täpselt ei tea. Olen korduvalt küsinud, aga ta on ikka ja jälle vastanud, et

kaevab auku. See on osaliselt küll tõsi, sest ta on OÜ Põdramaja juhataja. OÜ Põdramaja teeb Tartus kanalisatsiooni- ja veetorude parandustöid. Nii mõnigi kord on Põdramaja embleemiga kopad Hugo Treffneri gümnaasiumi kõrval mürisenud. Samas aga usun ma, et mu isa ainult sellega ei tegele ning vahel olen uurinud sügavamalt, aga pole suutnud muud järeldada kui seda, et ta peaks ikkagi olema juhttegelane Tartu allilmas. Loodan, et see pole tõsi. Mu ema ei leidnud oma töökohta kohta kolme positiivset mõtet, võibolla sellepärast, et kadetid olid tal jälle päevase tuju rikkunud. Isa jäi küsimuse peale mõtlema ja mõtleb siiaaani. Võibolla kunagi saan temaltki vastuse.

Edit Kubinyi, 11. klass

Sageli tundub mulle, et Eestis suhtutakse minusse mu nime ja oleku poolest kui ungarlannasse, kuid Ungaris, hoolimata mu poolenisti Ungari päritolust, arvatakse, et ma olen eestlane. Tihti peale ma isegi imestan, et pean pendeldama kahe kultuuri vahel, ja ma olen mõistnud, et olen kahe väga erineva inimese tütar.

Minu isa Sándor on ungarlane, ta on üles kasvanud väikeses Taga-Karpaatia külakeses nimega Batâr. Nagu külaelule kombeks, teavad kõik kõiki ja seega pidi ta olema oma õe Ildikoga oma vanematele eeskujulikeks lasteks. Hoolimata sellest, et issi oli väga tihti haige ja ema teda õppimises pidevalt järele aitama pidi, oli ta koolis üks parimatest õpilastest ja lõpetas keskkooli kuldmedaliga.

Kahjuks ei harrastanud mu isa ühtegi spordiala, kuid see-eest meeldis talle kõik, mis oli bioloogiaga seotud: ta pidas hobikorras faasaneid ja tal oli oma liblikate kogu, talle meeldis põldude vahel pikki jalutuskäike teha ja loodust uurida. Ökoloogiahuvi on väga iseloomulik talle praegugi. Isale meeldib lugeda bioloogiaalaseid raamatuid ja vaadata filme, ka Ungvári ülikooli on ta lõpetanud bioloogia erialal. Kui me perega koos loodusesse läheme, siis on ta alati ametis, seletamaks lindude või loomade käitumisharjumusi ja tutvustamaks meile sealseid iseloomulikke taimeliike. Isa suureks hobiks on ka kalastamine. Temalt olengi ma pärinud kalastamispisiku. Varem, kui me veel Saadjärve kaldal elasime, õpetas issi mulle selgeks ka aerutamise ja mulle meeldis väga, kui me koos kalal käisime, praegu aga pole meil kummalgi selleks enam aega.

Hetkel töötab isa Ungaris puuetega laste kasvatajana, mis ei ole kahjuks mitte kuidagi seotud tema erialavalikuga. Minu arvates aga talle sobib

see töökoht, sest ta on väga rahuliku iseloomuga, hea empaatiavõimega ning talle meeldib teisi aidata. Kuna oma perekonda näeb issi harva, siis võib talle väga hästi mõjuda sealne laste lähedus.

Minu ema Leila on aga eestlane, kasvanud üles Viljandis, kuid oma ülikooliaastad veetnud Tartus. Oma vanematega on emmel olnud head suhted ja vanem õde oli talle justkui eeskujuks. Noorema vennaga aga sai alati koos mängitud või kodutöödel abiks oldud. Ema oli koolis üks tublimatest õpilastest, ta huvitus kõigest ja ta oskas väga hästi nii matemaatikat kui ka kirjandust ja võõrkeeli. Inglise keeles võitis ta isegi piirkondliku olümpiaadi, olgugi et ta vene keele eriklassis õppis. Kõige suuremaid raskusi valmistas talle aga füüsika, saatuse irooniana sai hiljem tema väikevennast just füüsikadoktor. Emmele meeldis väga suusatada ja laskespordiga tegeleda. Kuna õppimise kõrvalt eriti aega üle ei jäänud, pidi ta oma eelistused paika seadma ja ühest neist loobuma. Emme otsustas, et valib laskespordi ja sellel alal on ta ka paljudel võistlustel osalenud. Kahjuks ajapikku ei jäänud ka enam selleks hobiks aega.

Minu vanavanemad olid väga suured raamatuhuvilised ja seega on ka ema alati palju raamatuid lugenud. Kui kodustest raamaturiulitest väheseks kippus jääma, külastas emme linnaraamatukogu, et sealt endale mõni uus ja huvitav raamat valida. Tal ei olnud kindlaid eelistusi, luges meelsasti nii luulet, looduslugusid, romantilisi teoseid kui ka ulme- või õudusraamatuid. Ka muusikat meeldis emmele kuulata, kahjuks tal endal aga ei olnud lauluhäält ega muusikalist kuulmist. Muiates meenutab ema, et kunagi kirjutas ta sõbrannadega isegi ABBA laulude sõnu välja, et hiljem need pähe õppida ja lauludele kaasa laulda.

Emme lõpetas Tartu ülikooli eesti filoloogia erialal. Hetkel on ta eesti keele ja kirjanduse õpetaja. Ta on olnud ka eesti keele lektor Debreceni ülikoolis Ungaris. Ema on enda üle väga uhke, et on teinud nii mõnelegi ungari üliõpilasele eesti keele selgeks ja suutnud neis huvi tekitada Eesti vastu. Kaks tema kunagist õpilast töötavad praegu Tartus ja räägivad ladusalt eesti keelt.

Väga palju on minu käest küsitud, kuidas ikkagi mu vanemad kokku said. Minu vanemad on suurepärane näide mõistmaks, et armastus elab üle kõik takistused. Olgugi et issi töötab hetkel Ungaris, aga perekond on tal Eestis, on meil omavahel head suhted ja pühade ajal on tavaliselt terve perekond koos. Suviti käime meie temal Ungaris külas.

Emme tundis juba ülikooliaastatel suurt huvi ungari keele vastu ja õppis seda. Tal avanes võimalus olla võõrustajaks ühele Ungari üliõpilasele nimega Ildiko, kes tuli Tartusse soome-ugri konverentsile. Algul nad suhtlesid omavahel vene keeles, kuid hiljem hakati juba

vaikselt ka ungari keelt kasutama. Ajapikku said neist head sõbrannad ja ungarlannast üliõpilane kutsus emme ka enda juurde külla. Ühel suvel ema võttiski reisi ette, sõitis ülikooli õppegrupiga Taga-Karpaatidesse keelepraktikale ja otsis naaberkülast üles ka Ildiko, teadmata midagi tema vennast Sándorist. Nii mu vanemad kohtusidki ja vaikselt hakkaski sõprusest armastus kujunema. Kui emme tagasi Eestisse sõitma pidi, otsustati suhteid hoida ja kirju kirjutada, hiljem tegi isa otsustava sammu ja tuli siia elama.

Emme sõnul on laste kasvatamine väga raske ülesanne ja seda peab igatüks ise õppima. Ta arvab, et valikute juures ei tohi last mõjutada, vaid tuleb selgitada olukorra plusse ja miinuseid ja laps saab otsuse langetamisega ise hakkama. Samuti on mu vanemad olnud üsnagi kindlameelsed ja kasutanud minuga rääkides oma emakeelt, peangi oma suurimaks rikkuseks seda, et räägin mõlemas keeles ja olen tundma õppinud kahte kultuuri.

Kristi Sobak, 11. klass

Helme ja tema ümbruskond paikneb maalilises kohas. Ohne jõe ääres. Asula on tegelikult väga vana. Seal oli kunagi ammu juba enne ordurüütlite tulekut vanade eestlaste linnus (millest küll minu ema sünniajaks enam midagi järele polnud jäänud) ja samasse paika kerkinud ordurüütlite losski on Liivi sõjast saati varemetes. Loodus aga on imekena, alates vanast mõisast ja tõesti suurest ning natuke metsikust pargist, koobastest, mille käigud muinasajal olla Viljandini välja läinud ning lõpetades allikatega, millel arvati mitmeid tervise- ja ilutoovaid võimeid olevat. Kogu ümbrus oli seotud legendide ja muistenditega, mis lisasid lapsepõlve mängumaale salapära ja põnevust. Vahva oli mängida koobastes ja lossivaremetes või käia jõel parvetamas, ehkki vanematele see eriti ei meeldinud: nad kartsid, et lastega võib mõni õnnetus juhtuda. Seetõttu oli koopasse minnes alati natuke jube, lapsed kartsid, et äkki seal kummitab. Ka parvesõit jõel oleks kord Siirile ja ta sõpradele õnnetult lõppenud: suurtelt poistelt „laenatud“ parvele ronis liiga palju lapsi, nii et parv vee alla vajuma hakkas. Õnneks polnud jõgi selles kohas lai ja kuidagi sumasid kõik kaldale. Parv aga vajuski jõe põhja.

Minu isa sünnikoduks oli Vändramaa metsade rüpes paiknev metsavahimajake, täpsemalt Tikassilla. Vanaisa pidas metsavahi ametit, vanaema oli kodune ja talitas väikese talumajapidamise loomi: neil

olid lambad, sead ja paar lehma. Ka hobune kuulus metsavahi töökoha juurde ning teda sai kasutada kodustes töödes. Vanaisa haris põldu, kus kasvatati kõik vajaminev: rukis, oder, kaer, kartul ja juurviljad. Heinatöögi sai tehtud hobuniiduki ja loorehaga. Minu issil Viktoril on meeles, kuidas vanaisa ta väikese poisina heinateole kaasa võttis ja Viktor tal süles istus, kui vanaisa heinamaal hobuniidukiga heina niitis või loorehaga kuivanud heinakaari kokku riisus.

Ühel suvel leidis vanaema kartulivagusid rohides nende vahelt lõsutas noore jänese poja. See lollike lasi end kinni nabida ja mõneks järgneva päevaks sai tema elupaigaks isa koduõuel paiknev suur ilma põhjata kuut, kus varem kanatibusid hoiti. Viktor oli siis kolmeaastane ja ilma emata ei võinud ta kaant jänku vaatamiseks ära võtta. Loomulikult oli tal vaja loomakest tihedamini näha. Kui ta aga kaane kastilt pealt sikutas, endal kapsalehed käes, vupsas jänese poeg ootamatult välja ja jooksis metsa. Ei hoolinud ta enam kapsast, priius oli jänesele kallim.

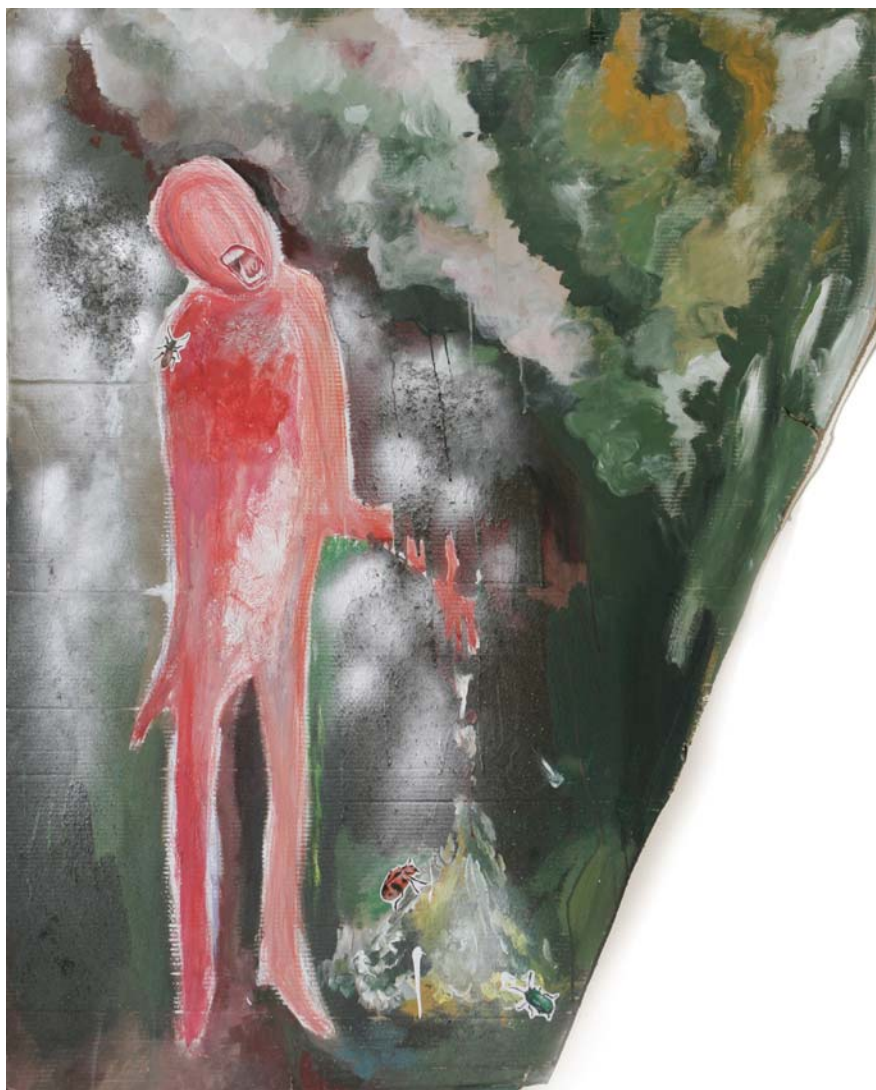
Kevadel metsatööd tehes leidis vanaisa üsna väikese nugise poja. Kodus olid mustal emakassil pojad. Prooviks pandi ka väike nugis kiisude seltsi. Ime küll, aga kass võttis nugise poja kasulapseks. See loomake oli vähemalt paar kuud nende juures kostil. Praegugi on mu isal silme ees pilt, kuidas noor nugis trepil kausikesest piima limpsis ja pannkooki söi. Sügise poole otsustati ta metsa tagasi lasta. Kogu pere saatel viidi ta metsaservale ja lasti lahti. Alul uudistas ta pisut, aga seejärel läks päris rahulikult metsa ja rohkem teda ei nähtudki. Loodetavasti hakkas ta oma tõelist nugiseelu elama.

1963. aastast Tapal elades algasid emal ja pojale rasked ajad, poest ei olnud saiajahugi saada, seda jagati talongide alusel. Kui saiajahu otsas oli, tuli leppida roheline hernejahuga. Sellest ei andnud küll eriti midagi peale pannkookide küpsetada, mis olid ka ainult soojana söödavad. Kuna ema käis vahetustega tööl ja tööpäevad olid väga pikad – 12 tundi, tegi ta pojale taigna valmis ja Viktor ise küpsetas endale jaopärast kooke. Kord juhtus postiljon sel ajal tulema ja imestas, et nii väike poiss ise endale süüa valmistab.

*ühel päeval jäid
koolis kõik tunnid
ära*

Ave Taavet 2007

Triin Perkson 2007

Laivi Suurväli 2006

Laivi Suurväli 2006

Katre Karja 2006

Silja Erg 2006

Pikne Kama 2007

Pikne Kama 2007

Karolin Ott 2007

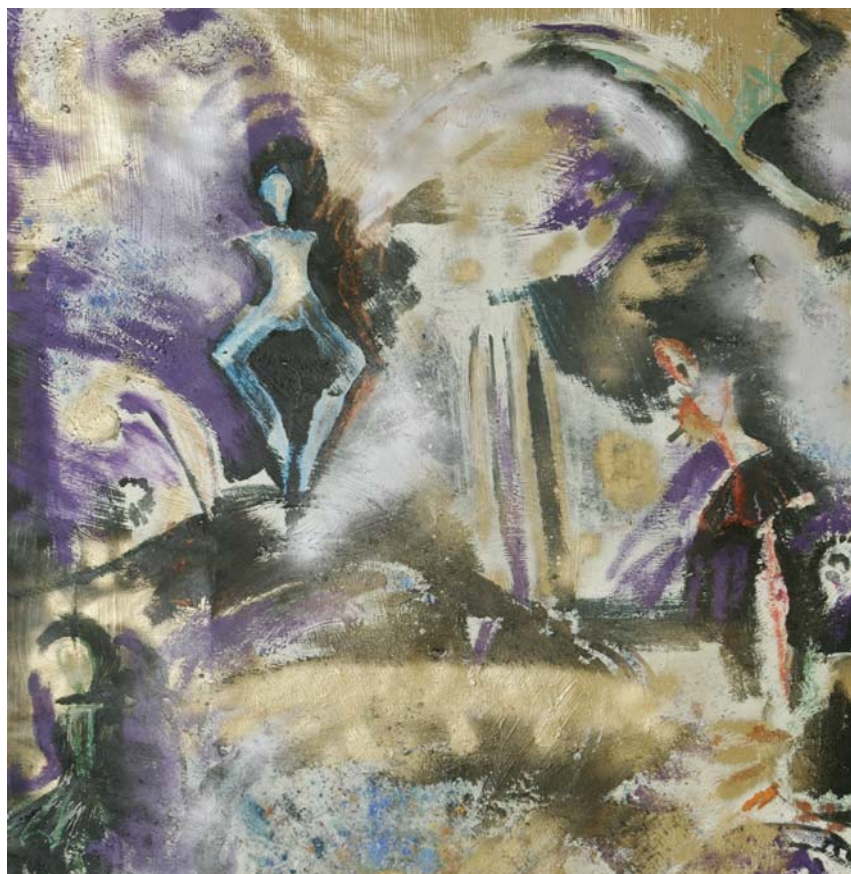
Mari Valdur 2006

Sirli Metsik 2006

Karolin Ott 2007

Mari Valdur 2006

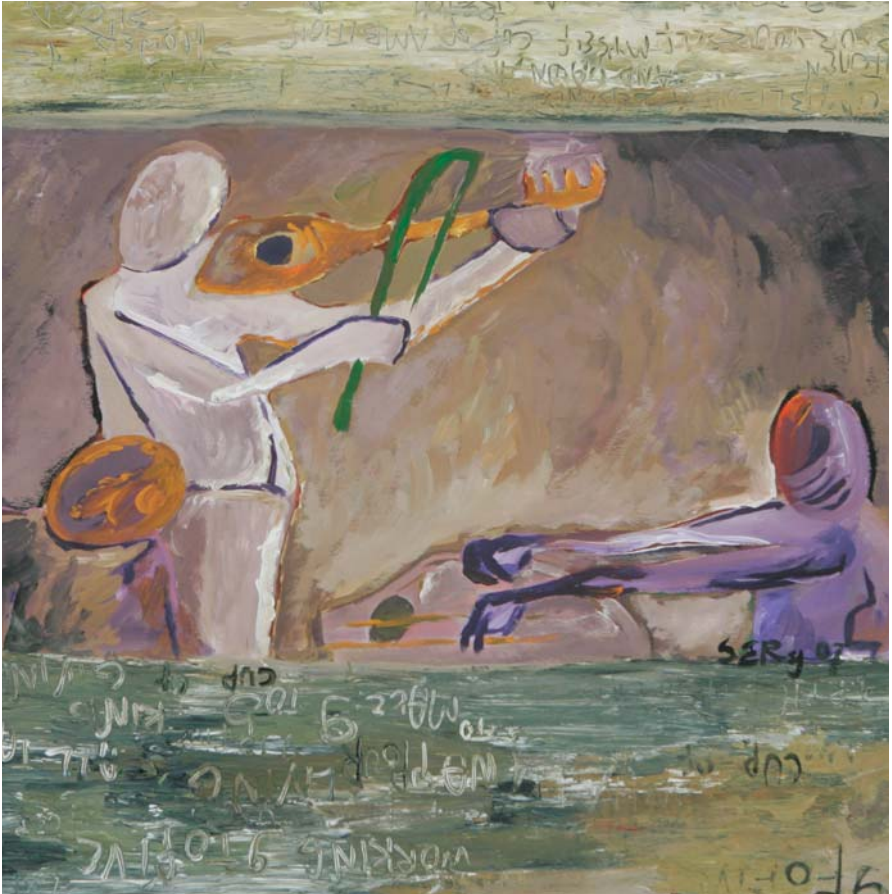
Laivi Suurväli 2007

Mari Jõgiste 2006

Mari Jögiste 2006

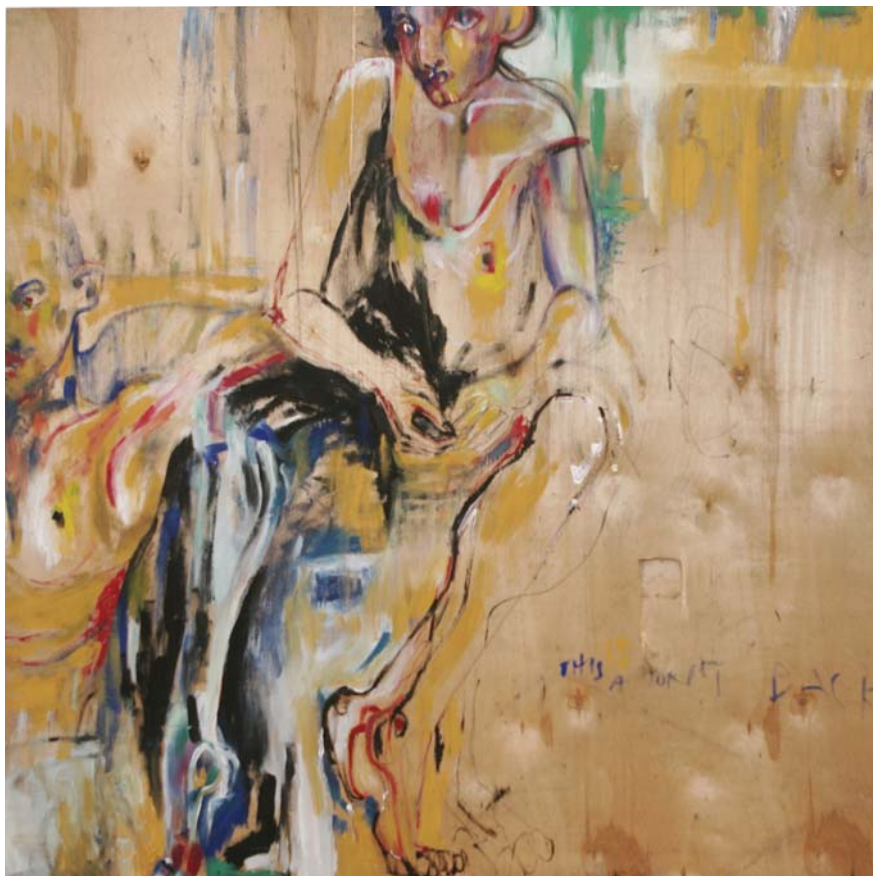
Silja Erg 2007

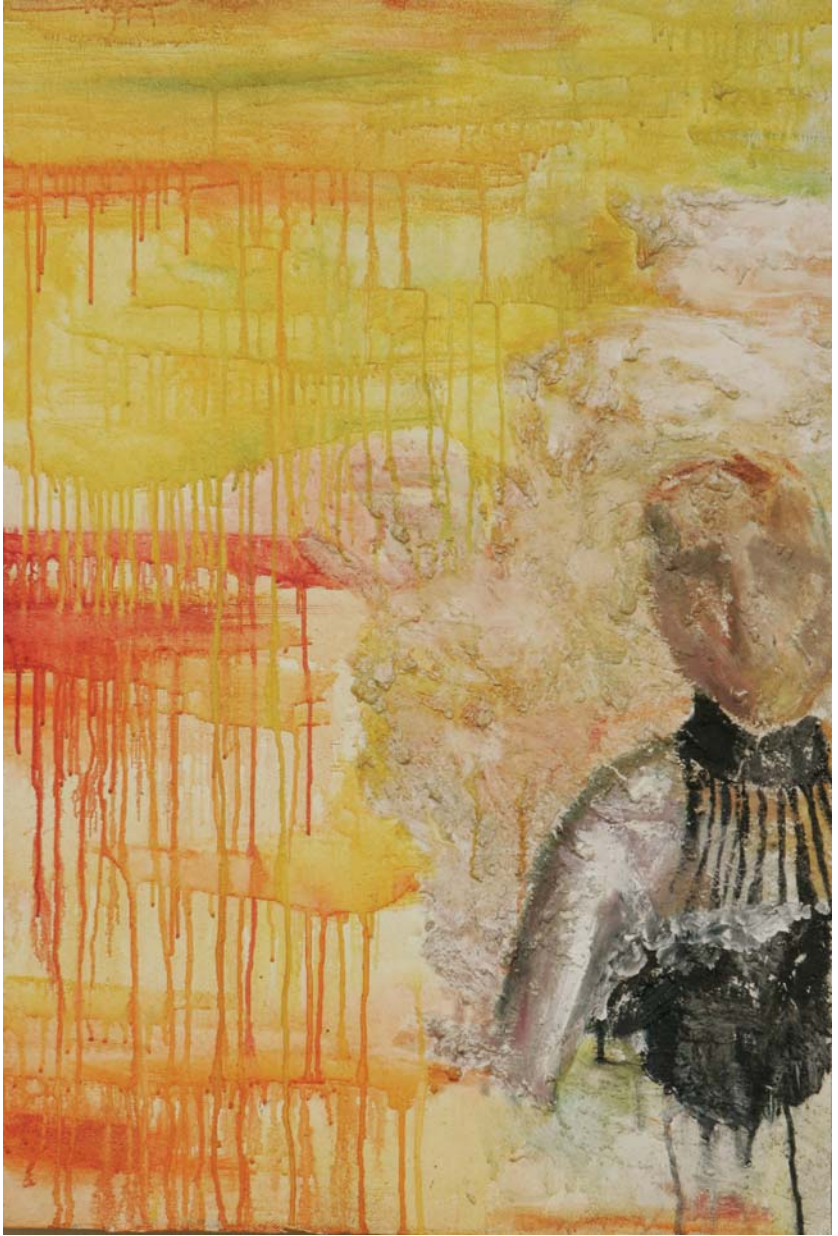
Epp Tamm 2006

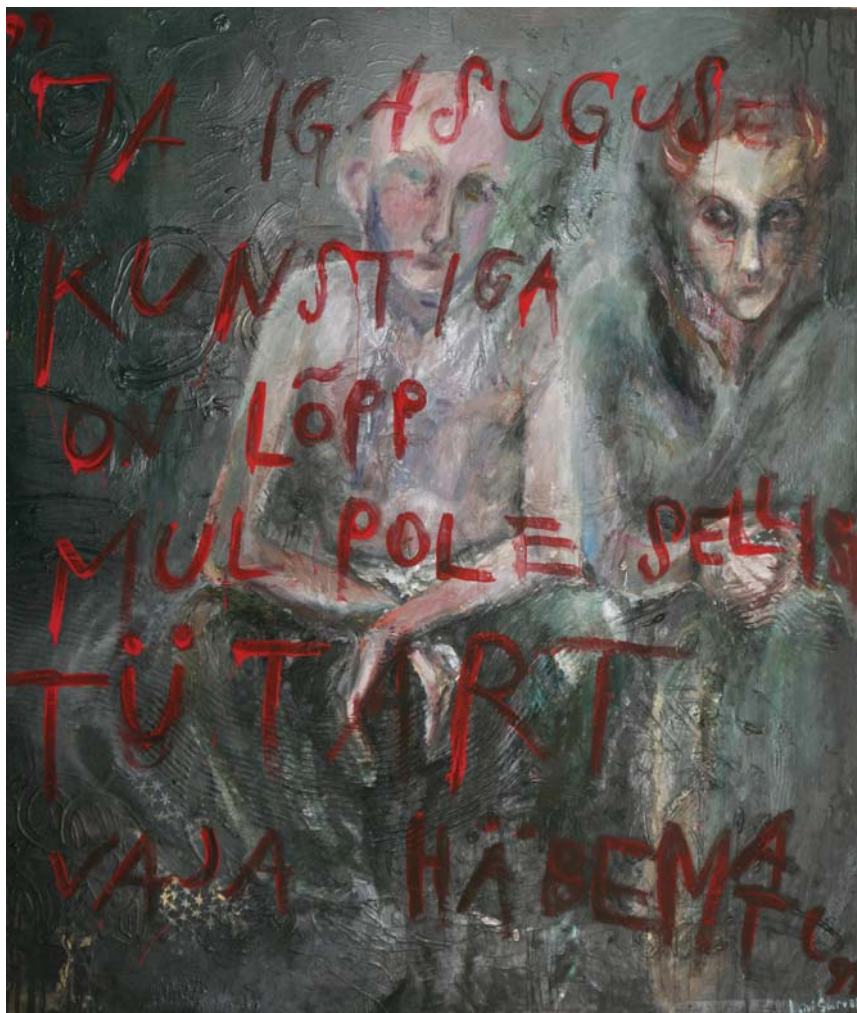
Silja Erg 2007

Laivi Suurväli 2007

Triin Perkson 2007

Laivi Suurväli 2006

1999 vilistlased

A klass;

Hele Kiisel

Aho, Andreas
Haller, Arne
Hanschmidt, Ardo
Ilves, Kaspar
Ilves, Kristi
Kalda, Madis
Karabelnik, Kristjan
Karelson, Harald
Kari, Urve
Killak, Kaspar
Kirsiaed, Ivo
Kivi, Kaiko
Klaassen, Märt
Kornilova, Anna
Kukk, Ülle
Kurg, Ingmar
Kurgjärv, Kristian
Leetsaar, Lehar
Lepasalu, Magnus
Liiber, Margus
Lõhmus, Lenar
Maddison, Martin
Merivee, Matis
Mirme, Sander
Märtin, Andres
Pille, Marko
Rajasaar, Karmen
Roos, Veiko
Rõivassepp, Kristjan
Saluveer, Erki
Schasmin, Helis
Siim, Kristjan
Soonsein, Eva-Liisa
Soosaar, Kaido
Tigas, Kaarel
Vahter, Anne

B klass;

Ülle Hüva

Auli, Kristi
Helm, Monika
Joosepson, Alo
Jääger, Priit
Kals, Mart
Kama, Kärg
Karu, Marre
Keskküla, Kadri
Kikas, Katre
Kriisa, Indrek

Kriisk, Kaire
Kuik, Kristo
Kärtner, Urmas-Priit
Laan, Mihkel
Lange, Sven
Lentsius, Margus
Liivamägi,
Lauri Juhan
Lipping, Lauri
Niinemägi, Mårten
Näripä, Neeme
Oja, Raul
Oks, Siim
Palgi, Kaspar
Lemmo
Perend, Ürgo
Polikarpus, Julia
Rebane, Lembi
Rüütli, Elis
Saral, Mart
Sepp, Edgar
Talipsepp, Edit
Teeväli, Asko
Tikk, Sten
Tikkerberi, Ariane
Trofimova, Liina
Türk, Marius
Unt, Marek
Varik, Airi

C klass;

Ülle Keenberg

Aristo, Aimar
Avi, Radko
Joost, Kadri
Kleemann, Priit
Liiv, Aigar
Linsi, Mart
Lukk, Tiit
Nuter-Tammin,
Steve
Opmann, Piret
Orro, Helen
Ploom, Indrek
Põldaru, Erko
Raet, Janar
Remm, Tiit
Rünkorg, Priidu
Schotter, Lauri
Sild, Erkki
Suutre, Siim

Telling, Kaidi
Veemaa, Raili
Villako, Virge

D klass;

Anneli Saarva

Arvi, Marit
Eensoo, Egle
Jakobson, Henry
Kaldalu, Meelis
Kirsimäe, Silja
Klaup, Kadri
Medar, Katrin
Palo, Kristi
Parm, Sirli
Pihlak, Gerli
Pärgmäe, Pille
Pärgmäe, Piret
Raadik, Terje
Raudsepp, Krister
Rebane, Tiit
Roose, Katrin
Rästa, Ronald
Siilivask-
Vaiknemets, Signe
Siiman, Janne
Steinbach, Kadri
Zirel, Marju
Tamm, Fee
Tell, Veiko
Undrus, Randa
Visak, Ago
Väärtnõu, Oliver

E klass;

Age Salo

Bleive, Mari
Eek, Kadri
Hint, Meelis
Juhkam, Mart
Kauber, Merle
Kuiv, Merlin
Kängsep, Kristel
Laarmaa, Matti
Luhamets, Kristjan
Marosov, Reigo
Parkel, Sven
Parol, Aare
Peegel, Liana
Raudla, Pille
Redi, Mart

Reiljan, Raina
Sikk, Siret
Soone, Petra
Speek, Liisi
Talve, Keiu
Tiitsaar, Evelin
Tirgo, Tiina
Tonka, Kadri
Untera, Markus
Vaab, Diana
Õunsaar, Elina

2000 vilistlased

A klass;

Madis Reemann

Ainla, Margit
Dovnar, Taavi
Golberg, Indrek
Ivanov, Aleksei
Jõemets, Marko
Jürgenson, Anu
Kaarna, Lennart
Kasekamp, Indrek
Käsper, Emilia
Lauringson, Anne
Lukner, Argo
Mõttus, Marit
Nestor, Nele
Nikolajeva, Kristi
Pern, Taavi
Piiritalo, Jana
Pruulmann, Ott
Põdersoo, Matis
Reima, Heigo
Rutens, Triin
Rõivasepp, Kaspar
Saar, Maris
Saar, Rommi
Sasi, Martin
Sepp, Maarja
Sikk, Indrek
Suisalu, Siim
Sõber, Janar
Sääs, Siiri
Turk, Karmen
Veldemann, Janno
Vään, Katri

B klass;

Anne Tartu

Dahl, Björn
Essenson, Indrek
Karja, Tanel
Karpov, Kenneth
Karu, Katrin
Kaunissaare, Laur
Kiiskmann, Marge
Kirsiaed, Ivo
Kubpart, Kerri
Kuld, Armin
Kull, Piret
Kuusk, Laura
Kärp, Maarja-Liisa
Laanemaa, Kristjan
Leibur, Kristi

Mandre, Marje
Paavo, Katre
Paidra, Kurmet
Pool, Kristiina
Põld, Maarja
Raidma, Mare
Raudam, Erle
Raudsepp, Tarmo
Reemann, Paula
Sigur, Andres
Sööt, Ivo
Tagel, Mihkel
Talgre, Martti
Teino, Marten
Tooming, Moonika
Torp, Jaanus
Vals, Kerli
Vals, Krister
Varul, Rica
Vlassov, Martin

C klass;

Eeva-Eili Kask

Adamson, Hermo
Adamson, Siim
Aun, Silver
Berezina, Natalja
Hallik, Taavi
Joandi, Martin
Johanson, Urmo
Juhanson, Peeter
Kase, Johanna
Kelder, Taavi
Kruusamäe, Mari
Lass, Tanel
Laurits, Reio
Leola, Pille
Lubi, Kerli
Luhamets, Katrin
Meerits, Erki-Heiki
Meiesaar, Margit
Mustkivi, Kaspar
Männiksaar, Liina
Möller, Tiia
Palubinskas, Maili
Ploovits, Marion
Polikarpus, Stella
Puškin, Ketlin
Ritsberg, Kersti
Silvet, Diana
Suur, Mari-Liis
Tiirik, Kristjan

Timma, Terje
Treial, Triin
Vaarik, Andres
Vasar, Triin
Villak, Marju

D klass;

Mall Matto

Astover, Ats
Heido, Pille
Hänni, Priidik
Kalvik, Aigi
Kama, Põvvat
Kampus, Kristo
Kask, Käty
Kivisild, Helen
Koosa, Kerli
Kruusamäe, Kerli
Kruusmägi, Miina
Kunman, Leen
Leiger, Martin
Lepa, Kristiina
Liblik, Laura
Lill, Mervi
Lindlaan, Kerli
Olesk, Kadri
Oras, Nele-Marit
Peetsu, Hedi
Praakli, Raido
Puutsa, Anti
Rannu, Riin
Roosalu, Rolf
Rummel, Egle
Tarkpea, Jüri
Ust, Pille
Visak, Merle

E klass;

Küllil Rootsi

Aasajärv, Marge
Ertis, Eva
Hammal, Gerli
Kriiska, Janno
Kristovald, Ardi
Laidna, Tarmo
Liik, Anzelika
Lindström, Rutt
Loona, Lauri
Mandra, Katrin
Melk, Sirle
Mikita, Ettie
Molder, Eilika

Muttik, Jane
Mänd, Maari
Pöder, Annemari
Raju, Evelin
Randmäe, Ülle
Remmel, Raili
Salumets, Indrek
Soomre, Siiri
Talve, Helina
Tark, Mariliis
Tomingas, Teele
Unt, Maarja
Veider, Kristine
Vooglaid, Ingrid
Võsu, Kristel
Õunapuu, Tarmo

2001 vilistlased

A klass;

Hannes Jukk

Ait, Oliver
Antsov, Aivar
Birnbaum, Kadri
Bušin, Pille
Doronin, Marek
Evestus, Andre
Grünberg, Martin
Jagula, Kalle
Jentson, Steven
Johanson, Marje
Jõgi, Mariken
Kajak, Maile
Kaldur, Kristjan
Koger, Liis
Kroon, Kadri
Kukk, Piret
Kukk, Raini
Kuldkepp, Meelis
Kurg, Kristiina
Lepikov, Taavi
Lina, Peeter
Lipping, Hardi
Moks, Andres
Monson, Liis
Nestra, Jaanus
Oja, Mihkel
Palumets, Lauri
Parts,
Reena-Tereesa
Pern, Tanel
Press, Janek
Randoja, Marin
Roots, Janne
Soon, Mari
Zukov, Jevgeni
Tiitsaar, Marlis
Uik, Tarmo

B klass;

Priit Parisoo

Agan, Andres
Arold, Mari
Boiko, Mirjam
Elmik, Lembit
Erik, Piret
Hendrikson, Sven
Jaanson, Kadri

Karo, Liis
Kaseväli, Mairo
Kaseväli, Ranol
Kikas, Taavet
Kitsik, Allan
Kollom, Joonas
Kollom, Joosep
Kukk, Taavi
Külaots, Tanel
Lehemets, Hannes
Leitmaa, Dannar
Liivak, Jane
Lokko, Hannes
Oja, Oole
Peetsalu, Martti
Pihl, Liisa
Pihlak, Priit
Puus, Piret
Pöder, Kristi
Romann, Tavo
Russak, Erki
Rätsep, Birgit
Sepp, Liisi
Sikkut, Siim
Stern, Iris
Tohvri, Kristi
Toots, Timo
Uibo, Kersti
Valgma, Lembit
Varblane, Ants
Vider, Margus

C klass;

Rita Zobel

Ani, Marko
Hurt, Norbert
Jaakson, Triinu
Janikson, Külli
Kade, Erki
Kiivit, Elen
Kikas, Martin
Kittus, Raivo
Klaas, Ester
Krinka, Maarja
Kruuse, Maris
Kuresoo, Siim
Kuusik, Eveli
Leola, Eda
Luhamets, Eva-Liisa

Lõoke, Marko
Marja, Riho
Mirka, Jaanika
Muld, Toomas
Nurme, Karin
Paju, Kärt-Mari
Parksepp, Indrek
Plaado, Toomas
Prank, Erik
Pääsukene, Antti
Sohar, Kristina
Sõritsa, Deiss
Tamm, Tiit
Tark, Kalev
Toomas, Maris
Vihalem, Andrus
Virsa, Raimond

D klass;

Toomas Jürgeinstein

Ahman, Kairit
Arst, Monika
Ernits, Heli
Hallikas, Marilyn
Jõgiaas, Ave
Kiisk, Karin
Kirsimäe, Annika
Kodar, Ave
Kodar, Merle
Koger, Kristi
Krillo, Kerly
Kullamaa, Mikk
Käärik, Kristiina
Lainemäe, Kristin
Lausing, Tarmo
Luiga, Ele
Merioja, Maarja
Pannel, Jane
Puide, Maris
Sitnikov, Liis
Teder, Kadri
Tonka, Aira
Toom, Gerli
Toom, Liisi
Tubelt, Ene
Ulst, Triin
Villa, Kadi

2002 vilistlased

A klass;

Ülle Seevri

Aarend, Maili
Ait, Kristjan
Freimann, Fred
Jaaska, Urmo
Jõgi, Katrin
Kaarna, Marko
Kert, Erki
Kitsemets, Kaarel
Koovit, Annika
Kruuda, Kristjan
Kuha, Taavi
Kuusik, Anni
Kähär, Annely
Laasik, Toomas
Lauringson, Mikk
Lepisk, Mari-Liis
Lust, Marje
Madiste, Kristel
Medijainen, Mikk
Mehine, Tanel
Muttik, Nele
Muuga, Liisa
Mäemets, Marika
Niinepuu, Peeter
NoorveevKadri
Ojanurme, Rait
Orason, Toomas
Parv, Liis
Peelo, Taimo
Randviir, Liisa
Rõivassepp, Kadri
Suurmets, Siim
Zobel, Rein
Tihhanov, Taivo
Vaino, Liina
Vilosius, Kristjan
Aleksandrovas,
Tomas

B klass;

Hele Kiisel

Arula, Astrid
Erik, Anna-Maria
Hinto, Helena
Kalda, Karin
Karus, Siim
Kiis, Kadri

Kiisel, Kadri
Kirs, Stella
Kivistik, Epp
Kont, Evelin
Kurss, Ave
Kuusik, Ivar
Kuusik, Rauno
Laht, Janika
Lakk, Henri
Lõiv, Urmas
Matson, Mihkel
Mee, Tanno
Nurk, Kaarel
Olbrei, Annika
Patune, Rünno
Pillesaar, Tarvi
Prii, Aapo
Promvalds, Diana
Reis, Rasmus
Soe, Kristi
Soo, Anneli
Zemtsovskaja,
Marina
Tera, Tarmo
Tiivoja, Jaanus
Tullus, Kristo
Veermäe, Mirjam
Vool, Liis
Värk, Aare

C klass;

Anneli Saarva

Aaresild, Hannes
Kaar, Liina
Kõrgesaar, Helga
Leks, Kairid
Lemberpuu, Ardo
Leppik, Laura
Linnamägi, Merike
Lust, Eve
Merilai, Mattias
Napritson, Kadri
Perend, Margo
Ploovits, Diana
Preem,
Jens-Konrad
Pärna, Rainer
Pärnaste, Tuuli
Ratasseppe,

Ragnar
Rozental, Pille
Rõivas, Raido
Samuel, Sander
Sarv, Pihel
Sarv, Tuul
Sedman, Laura
Sikk, Lauri
Sild, Elin
Strantsov, Sie
Säre,
Kaarel-Kaspar
Sööt, Mai
Tavita, Egle
Tsirp, Priit
Vask, Kaire
Veski, Tanel
Viil, Martina
Õunapuu, Eele

D klass;

Maia Käppa

Allikas-Hallikas,
Leila
Bärengrub, Triin
Epner, Esko
Kalamees,
Kristiina
Kass, Kristi
Kintsiraud, Janari
Kreek, Angeelika
Kruusmägi, Liisi
Lipp, Maila
Luik, Tuuli
Lustsik, Tatjana
Luud, Maret
Mensikova, Kaidi
Mitt, Maarja
Narusberg, Tea
Nurk, Mari
Nõu, Kerli
Peep, Lennart
Pennonnen, Liis
Pisukov, Sigrid
Puhm, Maria
Raadla, Riin
Reile, Rainer
Siirak, Anneli
Sikkar, Ain

Soo, Silja
Säre,
Hanne-Stella
Trofimov, Ervin
Trumm, Anne
Uiboaed, Kristel
Värnomasing, Priit

E klass;

Age Salo

Aver, Agu
Eelmäe, Inga
Gellert, Marju
Haljas, Risto
Haugas, Sander
Heido, Kaie
Jakovits, Eva
Kasekamp, Reet
Kattel, Krista
Korka, Elina
Kutsar, Liis
Käärik, Kersti
Lehesmets, Ave
Mälzer, Maris
Olt, Rainer
Oolo, Merilyn
Oras, Karin
Ots, Kärt
Pool, Kristel
Raidvee, Raivo
Rihma, Annika
Riis, Triinu
Seesmaa, Martin
Sisask, Kärtu
Tagel, Kristiina
Tiidelepp, Malle
Valk, Toomas
Välbe, Martin

2003 vilistlased

A klass; Ene Nõlvak-Donohoe

Arak, Anu
Boiko, Marit
Bušin, Peep
Hansen, Reeli
Hiir, Olvi
Hunt, Martin
Iher, Kaupo
Jaanus, Eve
Järve, Ingrid
Jüriso, Katrin
Kikkul, Asko
Kooskora, Priidu
Kottise, Alo
Kruusamäe, Karl
Kutsar, Liina
Kuus, Reeni
Kuusik, Kadri
Laumets, Anneli
Mandel, Marko
Matt, Martin
Narusk, Heleri
Nigu, Villem
Nummert, Mihkel
Ojakivi, Ivi
Ott, Aron
Pall, Priit
Patune, Karin
Peil, Kristjan
Pettai, Silje
Prank, Marje
Saar, Peedu
Salus, Kadri
Sikkal, Triin
Zeiger, Taavi

B klass,

Olga Kornilova

Biene, Holger
Gavronski, Maarja
Hainsoo, Tarmo
Kalma, Katrin
Kiis, Madis
Kink, Tereesa
Konist, Kadi
Kree, Mihkel
Laiapea,
Anna-Liisa
Lõbu, Kristi

Meier, Jaanika
Nukka, Martin
Pauskar, Jana
Piilbaum, Tarmo
Pikker, Siim
Pruusapuu, Raili
Pärismäe, Katrin
Rammul, Imre
Rattiste,
Annekatrin
Raus, Laura
Rüütel, Eva
Serikova, Viktoria
Sibolt, Oliver
Siimon, Kaido
Sööt, Elo
Teppan, Vahur
Tomberg, Kristel
Turi, Leive
Ulst, Martin
Vaaks, Margit
Vaigu, Aigar
Veidemann, Brit
Vendt, Sigrid
Vider, Angeelika
Õnneleid, Janno

C klass;

Eha Paabo

Gutmann, Silver
Joonsalu, Madis
Jänes, Epp
Jäppinen, Tanel
Järv, Leelo
Järve, Laura
Kirts, Katre
Kotkas, Karin
Kulasalu, Liisi
Kuresoo, Liis
Kuuse, Katre
Laansalu, Mildred
Laur, Timo
Lavõgina, Darja
Lokk, Kristjan
Malvik, Marko
Mandel, Anne
Mander, Sten
Muna, Antti
Muuga, Ann
Neevits, Sille

Niglas, Merle
Oras, Riko
Orav, Kaili
Panksep, Kristel
Pavelson, Kristiina
Piir, Timo
Roose, Meeli
Talpsep, Indrek
Tiirman, Katrin
Toots, Janno
Treial, Priit
Vares, Kaie
Vinogradova, Jana
Ülper, Liane

D klass;

Ülle Keenberg

Aavastik, Heleri
Adamson, Andero
Adlas, Priidu
Antalainen,
Anna-Kaisa
Baškirova,
Meelika
Ernits, Pille
Jalak, Anu
Kivisild, Reet
Komissarov, Katrin
Kõljalg, Marie
Laater, Sven
Liiv, Helena
Lintrop, Mann
Lukke, Helene
Merilai, Markus
Mesila, Heleri
Ormisson, Anu
Potter, Siim
Reimand, Kadri
Sammelselg,
Kaisa
Sats, Siiri
Soolepp, Liisa
Sorokin, Siim
Suvi, Hella
Zirel, Kirs
Talpsepp, Berit
Tammur, Kadri
Treiman, Kristina
Uibomägi, Kadri
Unt, Eva

Vahtramäe, Kärt
Varblane, Anu
Vassilko, Marek
Ventsel, Liisi
Vilgota, Pille
Värnomasing,
Piret

E klass;

Ljubov Titova

Ain, Kati
Aunapuu, Aune
Avarlaid, Andre
Höbe, Erki
Ilves, Kirs
Jürgenson, Britta
Kallas, Pille
Kattai, Ulla
Kitsing, Anni
Konga, Kaie
Kook, Kirke
Krillo, Kerli
Käiro, Liina
Käsper, Kati
Lahe, Jaanus
Laine, Age
Leola, Maarja
Lilo, Elis
Mägi, Vahur
Nagel, Kersti
Napa, Ülle
Noorlaid, Ingmar
Oja, Aile
Oras, Ester
Paalits, Maarja
Palm, Elena
Rannajõe,
Maria-Elisa
Raudla, Tuuli
Rosensvald, Maili
Saarik, Heleri
Sarapuu, Gaida
Zirnask, Mart
Timberg, Teet
Veisman, Martin

2004 vilistlased

A klass;

Harry Sepp

Haljas, Geete
Holsting, Kaisa
Ingver, Mart
Jaaksoo, Katrin
Jaani, Piret
Kase, Kersti
Kiiman, Riho
Kikas, Rasmus
Koppel, Martin
Kukk, Andres
Kärp, Maarit
Kääri, Kristi
Lehtsaar, Piibe
Lellsaar, Mikk
Maalinn, Helen
Märtn, Priit
Nikopensius, Kati
Paloots, Karin
Piho, Birgit
Pool, Epp
Raudjärv, Rein
Sikk, Triin
Taba, Riho
TammikvAllar
Tenisson, Juhan
Tensing, Tanel
Tobreluts, Tarmo
Treimuth, Tambet
Tuvikene, Tauri
Ulst, Indrek
Vaab, Kristiina
Valge, Ingrid
Vask, Armo
Viks, Raido

B klass;

Mall Matto

Aru, Jaan
Esko, Siim
Haljasorg, Imbi
Jaakson, Hanna
Kala, Raili
Kana, Ülvi
Kariste, Kaido
Kass, Arvi
Koovit, Tauno
Kubjas, Kaie

Kuld, Inge
Kütimets, Martin
Labu, Kadri
Lepajõe, Jaan
Maantoa, Margus
Maimets, Martti
Matsina, Madis
Metsik, Mattias
Must, Indrek
Ottas, Olavi
Plato, Eero
Prii, Paavo
Pääsuke, Reedik
Rand, Kaidi
Raudsepp, Teele
Saar, Marit
Saarmets, Heivi
Sarv, Meel
Suurkivi, Evelin
Säre, Sunne
Säärits, Kertu
Säärits, Taavo
Tamm, Artur
Teder, Martin
Veeroja, Vahur

C klass;

Ülli Roostoja

Ellamik, Jana
Gauk, Iiris
Jalak, Jürgen
Jullinen, Madis
Kadak, Grete
Kiivit, Sulo
Kolk, Indrek
Kurig, Heisi
Kuusk, Kadi
Laas, Peeter
Lust, Andres
Murumets, Kaisa
Mürk, Margarita
Niglas, Tiit
Ottas, Aigar
Pern, Teele
Pikalev, Maikal
Piaan, Kaarin
Poikalainen, Risto
Puusepp, Mai
Rebane,

Aleksander
Rips, Külli
Rivis, Karel
Schmeimann,
Merje
Sedman, Marin
Seene, Siim
Sloog, Erki
Sloog, Kaia
Tammekunn, Tuuli
Tiideberg, Martiina
Treimuth, Tiina
Ustav, Mart
Vaiksaar, Annu
Veddel, Kadri
Vridolin, Evelyn

D klass;

Helgi Tering

Biene, Rene
Elts, Liisa
Erm, Eva
Hõrak, Eneli
Jõgi, Kerttu
Järviste, Triin
Kabur, Kerli
Kaljumäe, Kai
Kuusik, Ines
Kütt, Kristi
Kütt, Marika
Lepa, Sven
Lääne,
Lilian-Mariete
Martmaa, Annika
Mehevits, Kadri
Mesila, Helin
Moppel, Kertu
Nestra, Kadri
Oidram, Birgit
Padjus, Krislin
Peitel, Kerly
Pungas, Kaisa
Rõivas, Reeno
Seinberg, Janika
Sutrop, Siim
Suur, Elen
Teino, Indrek
Tombak, Ivo
Tooming, Uku

Vajakas, Kärt
Viirsalu, Pille
Visnapuu, Triin
Vitkar, Marju
Võsoberg, Madli

E klass;

Ülle Hüva

Annamaa, Mikk
Arge, Kaisa
Asmer, Kadri
Hellenurm, Hedi
Ilves, Kati
Jaagus, Inga
Kasekamp, Erko
Kask, Ardi
Kroon, Paavo
Kuljus, Siim
Lahe, Katrin
Lehestik, Liis
Luts, Reet
Mandel, Aive
Mulla, Mariliis
Mäger, Kerttu
Männamaa, Tiit
Noorsalu, Krista
Ojassalu, Marta
Raig, Roomet
Rannama, Mariliis
Rehkli, Reimo
Rooni, Krista
Roosmaa, Kadri
Rootsi, Birgit
Schasmin, Getter
Schasmin, Helen
Sisask, Aiki
Sulg, Liis
Zlatin, Monika
Tani, Markus
Tera, Kalmer
Tiideberg, Kristiina
Tina, Mari-Liis
Ventsel, Karin

2005 vilistlased

A klass;

Anne Tartu

Aasamets, Anneli
Anijalg, Peeter
Buddell, Ats
Eensalu, Erki
Gontmacher, Rain
Hommik, Carita
Jaamaste, Egne
Jaaniso, Erik
Jakobson, Reimo
Jõgi, Mairi
Jänes, Marit
Järveoja, Mihkel
Kalbus, Allan
Kalda, Kärt
Kallavus, Majgrit
Kerem, Maris
Kert, Hannes
Kikerpill, Mari
Kokka, Algis
Korjus, Kristjan
Kriit, Keiu
Kund, Ivo
Langebraun, Mihkel
Lind, Martin
Mats, Astrid
Metsalu, Madis
Männik, Karmen
Männik, Kristin
Pruuli, Elo
Salu, Kaija
Somelar, Siim
Talumäe, Taavi
Teder, Ülari
Vaher, Sander
Valdre, Paavo
Varblane, Uku

B klass;

Küllli Rootsi

Aru, Juhan
Epler, Kadi
Kree, Martin
Kukk, Gerly
Kuldkepp, Paavo
Kärmas, Grete
Laud, Tuuli
Lauga, Karin
Leht, Laura

Leopard, Reelika

Luik, Mario
Lukk, Alari
Lõhmus, Lever
Lätt, Andra
Mäesalu, Martin
Märdin, Margo
Nurk, Liina
Oja, Marek
Paal, Märt
Paap, Priit
Pajusalu, Mihkel
Pau, Juljus
Raag, Rasmus
Russak, Joonas
Sado, Kristjan
Schlegel, Helen
Sellis, Martin
Suviste, Priit
Talv, Liisi
Treier, Christina
Tuksam, Siim
Tätte, Anni
Vaht, Mariliis
Valdma, Jakob
Viltrop, Triin
Välja, Margit

C klass;

Saima Kaarna

Bitova, Alina
Haabpiht, Tuuli
Hörak, Hanna
Jaasi, Kristo
Jekimov, Maarja
Kallas, Eveli
Kask, Tiina
Krutta, Gerli
Kuusik, Ingrid
Laidna, Mihkel
Meiesaar, Jaana
Moks, Kadri
Mätas, Kaur
Müraus, Mikk
Nurk, Maarja
Nõmm, Monika
Ong, Kati
Orasson, Maarja
Paenurk, Rainer
Pedastsaar, Priit

Piip, Piret

Remm, Liina
Ruul, Martin
Sammelsoo, Martin
Sarapuu, Kaili
Sellis, Siim
Siim, Kaarel
Sööd, Tiina
Tombak, Ove
Vahtramäe, Martin
Vlassov, Indrek
Väljaots, Piret
Õrd, Tiit

D klass;

Margit Park

Adoberg, Annika
Amor, Ave
Fjodorova, Helena
Gerjak, Evelina
Hiio, Mari
Hiis, Jaanus
Hirv, Jaanika
Jasjukevits, Sergei
Kahar, Allan
Kalkun, Mari
Kibbermann, Kerttu
Kippasto, Kalli
Kivimäe, Maris
Kolka, Piibe
Kraus, Erlend
Kukkes, Karina
Kure, Heidi
Lang, Lea
Lepik, Taavi
Muru, Maiu
Palusoo, Tanel
Punt, Astrid
Purga, Katrily
Reha, Liis
Rehemaa, Andrus
Riismaa, Kaur
Soolepp, Kadri
Soomets, Risse
Tõnisoo, Mai
Tõnts, Merli
Udras, Marko
Uudeberg Tuuli
Vaiksalu, Kristiina
Õunap, Kadri

E klass;

Eeva-Eili Kask

Andresson, Sulev
Braun, Helena
Dreyersdorff, Gerit
Gauk, Martin
Griin, Henry
Kalev, Egle
Lemkov, Liana
Kase, Marion
Kikas, Ago
Kooskora, Triinu
Küngas, Ingra
Lemkov, Liana
Lill, Kadri
Lomp, Pille
Luhtaru, Lennart
Maidla, Marit
Nagel, Karl
Ojamaa, Maarja
Paavel, Triin
Palm, Eva
Päkk, Robert
Pärsimägi, Märt
Raidla, Janar
Rappu, Marilin
Roben, Karl
Rosenberg, Liisi
Sarapuu, Helena
Serbak, Reelika
Siilaberg, Ardi
Sildnik, Alo
Tobreluts, Sven
Trasberg, Märt
Vahkal, Miljard
Vananurm, Ramune
Vuks, Kertu
Õispuu, Lissi

2006 vilistlased

A klass;

Priit Parisoo

Gļakova, Irina
Halapuu, Vivika
Homenja,
Christopher
Jõgi, Helin
Järs, Tõnis
Karm, Märten
Kiiman, Kristjan
Kitsing, Kadi
Korela, Mihkel
Kruuse, Karl
Kudu, Lehar
Kägo, Maris
Külaots, Mihkel
Lepp, Henri
Lillipuu, Lily
Lina, Jürgen
Lood, Taavi
Metsma, Taavi
Murov, Mihkel
Mägi, Steve
Nirk, Aarne
Padrik,
Paul-Kristian
Pihlap, Einar
Piho, Krista
Raamat, Karin
Raus, Mart
Rohtmets, Kadri
Rutens, Kadi
Sile, Geidi
Soeorg, Helen
Soo, Artur
Truusalu, Jaagup
Uibo, Kaia

B klass;

Liile Jõgi

Ambos, Kaidi
Everaus, Egert
Gontšukov, Andrei
Grünthal, Garis
Hint, Sandra Liisa
Hommik, Lesli
Jõgi, Jakob
Kaasik, Friedrich
Kaldoja, Kaia

Kask, Antti
Kikas, Rainer
Kulasalu, Peeter
Laasner, Raul
Liba, Janek
Ligi, Martin
Metsavas, Tarvo
Morozova, Tatjana
Nuut, Lii
Otsus, Oskar
Pettai, Andre
Plaksi, Allar
Pöld, Taniel
Rebane, Kärt
Reinmann, Kristen
Sepp, Eva-Liisa
Toomel, Martin
Tooming, Laur
Torp, Rauno
Vahi, Sandra
Vahter, Käthrin
Vaino, Kaisa
Vare, Priit
Vares, Olgerd
Veldre, Vilmar
Võsu, Liisi
Välja, Madis

C klass;

Ülle Seevri

Arbo, Triin
Arrak, Ave
Baikov, Kristian
Ird, Ken
Ivanov, Angeli
Jahtmaa, Raili
Jõgeva, Birgit
Jõgeva, Jürgen
Kaarna, Marit
Kalvik, Kaisa
Krips, Kristjan
Kärtner, Eleri
Ligi, Kadri
Masso, Kirsi
Mikkov, Helen
Moorits, Marko
Mätas, Uku-Märt
Petmanson, Timo
Piip, Kaarel

Puusepp, Marjo
Pöder, Kaspar
Pähn, Triin
Pärl, Liina
Reinet, Martti
Sauk, Martin
Sedman, Joosep
Simre, Kärt
Sõnajalg, Elo
Tagel, Liisa
Tago, Mariliis
Tartu, Janelin
Tomsen, Paula
Vabamäe, Priit
Vent, Kaisa
Vilson, Ott
Vuks, Kati

D klass;

Toomas

Jürgenstein
Altosaar Kadi
Andreson Siim
Annama Erkki
Ennok, Eike
Erin, Helena
Hansman, Timo
Janikson, Ken
Juul, Liisa
Jõgiste, Mari
Karolin, Anna
Kirsipuu, Helen
Kivimaa, Raul
Koosa, Kaarin
Laurson, Kristel
Leola, Vaike
Mets, Mariliis
Metsalu, Jaagup
Miilius, Kristi
Moora, Mart
Must, Liis
Mäger, Martti
Mälgi, Allan
Nurk, Anu
Ots, Helen
Parve, Antti
Pedak, Aira
Pehk, Maarja
Pehme, Kaur-Mikk

Rinne, Pille
Sellik, Britta
Sepp, Jaan
Solnik, Sigrid
Sooaru, Ahto
Uiga, Liis
Vaks, Mariliis
Veidenberg, Riin
Virro, Keiu
Örd, Liisi

E klass;

Madis Reemann

Ainsaar, Kätlin
All, Maarja
Arrak, Marko
Gornõi, Aleksei
Ilves, Timo
Kaalep, Juhan
Kaljumäe, Henri
Kapsi, Madis
Kiens, Ott
Kroodo, Märt
Kruusmaa, Mirjam
Kukemelk, Sven
Laater, Mirjam
Magdik, Ksenia
Mets, Kristel
Oidjärv, Kätlin
Paalo, Priit
Pigul, Anti
Polikarpus, Martin
Puppart, Peeter
Pärna, Kaur
Raudsaar, Urmas
Rikand, Hardi
Roosaare, Märt
Roose, Riivo
Salus, Kristi
Soo, Eveli
Suurkask, Tõnis
Taaber, Tanel
Talviste, Joonatan
Tark, Kaarel
Udumäe, Liis
Uusen, Kadri
Viilu, Sandra

2007 vilistlased

A klass;

Olga Kornilova

Kristjan Aruoja
Mikk-Erik
Bachmann
KaarelJõgeva
Heleri Kaasik
Katre Karja
Kaspar Kissa
Kaspar Korjus
Laura Kütt
Mariin Kärp
Marit Laas
Henri Lillemaa
Maris Luha
Kristo Must
Hans Mäesalu
Kaarel Nummert
Kristjan Oinus
Anton Önnik
Sander Pajusalu
Ketlin Piir
Piiu Pilt
Kadi Pung
Maarja Puniste
Teele Puusemp
Priit Rinken
Riho Rokk
Allan Rosenberg
Karl Räim
Jaan Sarap
Harri Supp
Kaupo Tatsi
Timo Tilk
Alar Tuvikene
Andres Uibo
Berit Veidemann

B klass;

Anneli Saarva

Triin Eamets
Silver Engel
Jaana Hinn
Raiki Kalda
Alari Kasvand
Villem Koern Ödner
Toomas Krips
Kaarel Kruus
Lauri Leinus
Jaanika Lill
Simo Lind

Jaak Lõivukene

Risko Majas
Taavi Mandel
Mikk Mustmaa
Kaarel Prommik
Marite Promvalds
Tarmo Puolokainen
Siim Raidma
Mait Sarv
Vlada Schotter
Hiie Soeorg
Käbi Stolvitš
Laivi Suurväli
Madis Tamela
Ardi Tampuu
Marju Tannberg
Ott Tinn
Zepp Uibo
Tiia Vahula
Marju Valge
Sven Velt
Veiko Visnapuu
Triin Võrno
Triin Vunk

C klass;

Eha Paabo

Stephanie
Akermann
Kristel Ao
Silja Erg
Kristina
Hodarenkova
Hans Hõrak
Simmo Jaaniso
Janne Jürimaa
Maarja Kallas
Kristjan Kasearu
Martin Kiho
Eva-Maria Kikkas
Kadri Koitsaar
Tambet Krinal
Kati Külm
Silvia Käkk
Katre-Helena
Käppa
Hannes Luts
Liis Mitt
Kristiina Müür
Kaia Ojamäe
Anette Org

Taavi Pauskar

Triin Perkson
Jaagup Pilv
Rando Porosk
Reimo Rebane
Aire Rihe
Mariann Sirgrets
Triinu Taaber
Tambet Tallo
Hedvig Tamman
Taavi Tiirats
Grete Uiho
Mari Valdur
Viljar Veede
Villem Vihmann
Harry Vähk

D klass;

Aive Roots

Elo Eilonen
Jeanne Ilves
Triin Jaagus
Kaija Jõeveer
Jaan Kalmus
Pikne Kama
Mirko Kikkamägi
Triin Kruus
Jaanika Kärner
Triin Loks
Sirli Metsik
Regina Michaelis
Mihkel Nõmm
Triinu Paidla
Helena Pechter
Aneper Perlov
Kristian Põldma
Mart Raamat
Martin Raiste
Ragne Rehkli
Andres Reiljan
Katrinn Rikk
Reeli Rutens
Laura Rāni
Riin Saaremägi
Liisi Sokman
Epp Tamm
Jaan Tamme
Kadi-Triin
Tammepuu
Tiiu Tedrema
Katri Uibu

Liisa Unt

Kertu Veermäe
Kristel Vits

E klass;

Age Salo

Marie Abel
Regina Alber
Annika Helendi
Kadri Hint
Kadri Inselberg
Andris Jasjukevits
Triin Jassov
Anni Jatsa
Kadri Kaasik
Kaisa Kulasal
Mihkel Kuresoo
Kadi Kusnets
Ann-Leena Lepna
Sigrid Marga
Kristina
Mentsikainen
Mait Metelitsa
Ann Metslang
Marina Ninaste
Hanna Nõmm
Liiri Oja
Sander Orhidejev
Karolin Ott
Indrek Pajur
Madis Pappa
Markus Pau
Ülla Poola
Anna Pärnakivi
Eeva-Liisa Rahu
Kaisa Ruul
Suule Soo
Eva Sule
Ave Taavet
Mihkel Tõnnov
Kaisi Udumäe
Aire Vaigu
Inge Vent

2006/2007 õpetajad

Priidu Beier	Siim Oks
Merille Hommik	Eha Paabo
Ülle Hüva	Priit Parisoo
Anna-Liisa Jõgi	Tiina Pluum
Liile Jõgi	Aime Punga
Toomas Jürgenstein	Kristiina Punga
Saima Kaarna	Ülle Puusepp
Märt Kask	Helgi Pähno
Ülle Keerberg	Kaia Raig
Hele Kiisel	Madis Reemann
Heivo Kikkatalo	Ave Rikas
Urmas Kokassaar	Aare Ristikivi
Olga Kornilova	Ülli Roostoja
Danica Kubi	Aive Roots
Maia Käppa	Küllli Rootsi
Aime Lust	Uve Saar
Rain Lõpp	Anneli Saarva
Mati Martin	Age Salo
Mall Matto	Marilyn Savi
Ingo Meyer	Ülle Seevri
Kadri Novikov	Anne Tartu
Ene Nõlvak-Donohoe	Helgi Tering
Katrin Ojaveer	Ehtel Timak
Ott Ojaveer	Ljubov Titova
Helgi Oks	Helmet Toots

Almanahhi väljaandmist toetasid:

Hr. Antti Kask

Eesti Kultuurkapital

Tartu Kultuurkapital

Ehitusfirma Rand ja Tuulberg